

Nr 11

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1958/59 under elfte huvudtiteln, avseende anslagen inom inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Inrikesdepartementet m. m.

1:o) **Inrikesdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för inrikesdepartementet, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Inrikesdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 479 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 279 000 kronor.

I rådande läge anser sig departementschefen för inrikesdepartementets del icke böra föreslå några personalförstärkningar för nästa budgetår. I övrigt förordas att en kansliskrivartjänst i Ae 10 på statssekreteraravdelningen och en kontoristtjänst i Ae 9 på rättsavdelningen ordinariesättes.

Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar har hemställt bl. a., att för samtliga befattningshavare å nämndens kansli måtte inrättas extra ordinarie tjänster fr. o. m. budgetåret 1958/59 samt att nämndens personal måtte förstärkas med en amanuens i reglerad befordringsgång och ett biträde i lönegrad A 7. Statskontoret har i häröver avgivet yttrande förklarat sig f. n. icke kunna biträda dessa förslag. För egen del är departementschefen icke beredd att förorda en utökning av nämndens personal. Däremot tillstyrkes förslagen om extraordinariesättning i så måtto, att en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång inrättas i stället för den arvodesbefattning som amanuens, som f. n. finnes hos nämnden, samt att nämndens kontoristtjänst i Ag 9 ändras till extra ordinarie.

De framförda förslagen föranleder icke någon ökning av medelsanvisningen.

På grund av den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. samt 1957 års lönerevision bör anslaget uppräknas med i runt tal 200 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för inrikesdepartementet, vilka påkallas av i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 framlagda förslag;

b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	566 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	196 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	498 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	171 800

Summa kronor 1 479 000;

c) till *Inrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 479 000 kronor.

2:o) *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2—4), vilket innebär en uppräkningsanslag med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

3:o) *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 4), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

4:o) Medicinalstyrelsen: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 5—18) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Medicinalstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 936 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 458 000 kronor.

Den fortgående upprustningen inom mentalsjukvården har ställt successivt ökade krav på chefen för medicinalstyrelsens sinnessjukvårdsbyrå. Departementschefen finner det angeläget, att chefen för byrån kan avlastas från löpande arbete för att ägna erforderlig tid åt pågående utredningar inom mentalsjukvården. För detta ändamål anses emellertid byråchefen vid behov böra beviljas tjänstledighet, varvid kostnaderna för hans avlönande bör belastas vederbörande utredning. Departementschefen finner därför ej anledning att i detta sammanhang beräkna medel för dubbelning av byråchefstjänsten under nästa budgetår.

På grund av den intensifierade ombyggnads- och underhållsverksamheten vid statens sinnessjukhus har den byggnadstekniska sakkunskap, som styrelsen förfogar över, visat sig otillräcklig. Inom inrikesdepartementet beredes f. n. de förslag om organisationen av byggnadsverksamheten vid sinnessjukhusen, som framlagts i ett av särskilt tillkallad utredningsman avgivet betänkande i ämnet. Oavsett vilka åtgärder förslagen kan föranleda i fråga om byggnadsarbetenas bedrivande, framstår enligt departementschefen en förstärkning av den centrala organisationen som ofrånkomlig. Därför föreslås, att styrelsens sinnessjukvårdsbyrå förstärkes med en tjänst som extra biträdande byggnadsinspektör. Tjänsten anses böra placeras i lönegrad Ag 19.

Byråchefstjänsten på byrån för rätts- och socialpsykiatri har under en följd av år måst dubbleras. Sedan förutvarande chefen för byrån pensionerats, har emellertid en omläggning företagits av byråns arbete i syfte att undvika fortsatt dubbelning av tjänsten. I samband härmed har Kungl. Maj:t genom beslut den 27 september 1957 medgivit, att å byrån må tills vidare under budgetåret 1957/58 finnas anställd en föredragande i socialpsykiatriska ärenden mot ett arvode av högst 15 300 kronor för år, att utgå från styrelsens icke-ordinariepost. Med hänsyn till den besparing för statsverket som omläggningen medför tillstyrker departementschefen att föredragandeljänsten med oförändrat arvode, motsvarande tre timmars

tjänstgöring per dag, får bibehållas under nästa budgetår, varvid dock arvodet bör bestridas från styrelsens arvodespost.

En av medicinalstyrelsen föreslagen rationalisering av arbetet på tandvårdsbyrån, innebärande att vissa mindre kvalificerade uppgifter överflyttas från en extra amanuens till en icke juridiskt utbildad befattningshavare, anser sig departementschefen böra tillstyrka. Han kan dock icke förorda, att en tjänst med högre placering än som kontorist i lönegrad Ae 9 inrättas för ändamålet. Samtidigt härmed bör medelsanvisningen till amanuenspersonal minskas i motsvarande mån.

Med anledning av en av 1957 års riksdag (statsutskottets utlåtande nr 93, p. 30; riksdagens skrivelse nr 249) gjord hemställan har Kungl. Maj:ten den 27 juni 1957 uppdragit åt medicinalstyrelsen att i samråd med bl. a. statens organisationsnämnd verkställa en översyn i rationaliseringssyfte av blankettbeståndet inom medicinalväsendets område. Med hänsyn till uppdragets omfattning anses det nödvändigt, att styrelsen åtminstone under en del av nästa budgetår kan friställa särskild personal härför. Departementschefen beräknar medel för dubblering av en förste byråsekreterartjänst i A 23 och en kanslibiträdestjänst under högst sex månader av budgetåret.

Frågan om förstärkning av den statistiska avdelningen med hänsyn till behovet av en utvidgad medicinalstatistik behandlades relativt utförligt vid anmälan av motsvarande anslag i 1957 års statsverksproposition. I enlighet med vad som därvid anfördes är departementschefen icke beredd att nu tillstyrka en förstärkning av avdelningens personal. Då emellertid uppläggningsarbetet av cancerregistret icke torde komma igång förrän under senare delen av innevarande budgetår, förordas att även för nästa budgetår under sex månader får anställas en amanuens med statistisk utbildning för att biträda med uppläggningsarbetet.

Av en av statens organisationsnämnd företagen genomgång av biträdespersonalens arbetsuppgifter framgår, att skrivpersonalen på vissa byråer hos styrelsen är otillräcklig. I överensstämmelse med vad nämnden föreslagit tillstyrker departementschefen att kontorsbiträdespersonalen förstärkes med en halvtidstjänst på sinnessjukvårdsbyrån samt med en heltids- och en halvtidstjänst på medicinalbyrån, varvid en arvodesanställd extra befattningshavare på sistnämnda byrå kan indragas. Vidare föreslås att ett belopp av 3 000 kronor beräknas för att tillfälligt anlita extra hjälp för omläggning av läkarmatrikeln.

Vad härefter angår löneregleringar m. m. bör i enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången sju kontorsbiträden i Ae 5 överföras på ordinarie stat. Vidare förordas, i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, dels att en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21 på sjukhusbyrån uppflyttas till Ae 23, dels att en assistenttjänst i Ae 13 vid inspek-

tionen för vården av psykiskt efterblivna ändras till Ae 15, dels ock att två kontorsbiträdestjänster å skrivcentralen resp. lag- och utredningsbyrån (jämte disciplinnämnden) utbytes mot kanslibiträdestjänster i Ae 7.

En av styrelsen föreslagen omfördelning av arbetsuppgifterna för tjänstemännen vid avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning anses innebära en rationalisering. Departementschefen förordar, att denna omorganisation genomföres och att i samband härmed en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång utbytes mot en befattning som kontorsskrivare i Ae 13 samt en förste byråsekreterartjänst i Ae 21 uppflyttas till Ae 23.

För innevarande budgetår har under avlöningsanslaget till statens rättskemiska laboratorium anvisats 13 200 kronor för arvode åt en deltidanställd redogörare vid laboratoriet samt för biträdeshjälp åt denne. Då redogöraren och hans biträdeshjälp enligt vad föredraganden anført vid anmälan av propositionen nr 65/1957 skall fullgöra medicinalstyrelsen åvilande arbetsuppgifter, anses beloppet fr. o. m. nästa budgetår böra uppföras under förevarande anslag.

Med hänsyn till föreslagna personalförstärkningar förordas att för vikariats- och övertidsersättningar beräknas en höjning av medelsanvisningen med 2 300 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 52 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för uppflyttningar i reglerad befordringsgång för amanuenser, löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision med i runt tal 426 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med 478 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag till lönegradsuppflyttningar av tjänster.

Då utskottet inte heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis 1 440 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	395 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 618 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	483 000
	Summa kronor 3 936 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 936 000 kronor.

5:o) *Medicinalstyrelsen*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 18—23) föreslagit riksdagen att till *Medicinalstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 579 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 500 000 kronor.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. och till traktamenten åt vissa vikarier för befattningshavare inom *medicinalstyrelsen* anses böra uppföras med oförändrade belopp.

Under anslagsposten till reseersättningar förordas beträffande resor inom riket en ökning av medelsanvisningen med 2 000 kronor. Härjämte beräknas, under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i detta sammanhang anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, för internordiska resor för styrelsens befattningshavare en höjning av anslagsposten med 3 000 kronor. Denna bör alltså uppföras med 96 000 kronor.

Under posten till övriga expenser, expenser för eget behov föreslår departementschefen för renhållning och städning, telefon, telegram och annonsering samt bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. en uppräknings med tillhoppa 12 000 kronor. För skrivmaterialier, papper och blankettryck beräknas oförändrat belopp. Under posten till inköp och underhåll av inventarier tillstyrkes en höjning med 10 000 kronor till 45 000 kronor, varvid beräknas 12 000 kronor för anskaffande av nya kontorsmaskiner i enlighet med vad statens organisationsnämnd föreslagit samt 3 000 kronor för påbörjandet av en successiv förnyelse av det äldre skrivmaskinsbeståndet. Posten till övriga expenser, expenser för eget behov bör sålunda uppräknas med 22 000 kronor och upptagas till 276 000 kronor.

Vad härefter angår anslagsposten till publikationstryck anser sig departementschefen kunna tillstyrka en till 8 000 kronor begränsad höjning av medelsanvisningen för de i styrelsens anslagsframställning angivna ändamålen. Härvid beräknas för tryckning av de publikationer, som styrelsen utan särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t må utgiva, för inköp av särtryck ur den av apotekens kontrollaboratorium utgivna förteckningen över specialiteter m. m. samt för utgivande av förteckning över legitimerade sjukgymnaster m. fl. 66 200, 15 300 resp. 4 500 kronor. I övrigt anses det

få ankomma på medicinalstyrelsen att inom ramen för det förordade beloppet avgöra vilka publikationer m. m. som skall utgivras.

För budgetåret 1956/57 och 1957/58 har till åtgärder i kariesförebyggande syfte anvisats reservationsanslag av 55 000 resp. 95 000 kronor. Medlen är avsedda för en samlad upplysnings- och propagandakampanj under innevarande budgetår. I skrivelse den 31 augusti 1957 har medicinalstyrelsen föreslagit, att för upplysningsverksamhetens fortsättning under budgetåret 1958/59 anvisas 75 000 kronor. Vidare har Tandvärnet, riksföreningen för tandsjukdomarnas bekämpande, i skrivelse den 30 augusti 1957 anhållit om statsbidrag till föreningens verksamhet under nästa budgetår med 20 000 kronor. Statskontoret har i avgivet yttrande föreslagit, att den statliga medelsanvisningen för ändamålet begränsas till 35 000 kronor. För egen del erinrar departementschefen om att föredragande departementschefen vid frågans anmälan i 1956 års statsverksproposition (XI ht, p. 132) underströk, att ett fortlöpande intensivt upplysningsarbete måste bedrivas för att nå ett gynnsamt resultat. Med instämmande häri förordar departementschefen, att medel anvisas för ändamålet även för nästa budgetår. Han anser sig dock icke kunna tillstyrka högre belopp än 30 000 kronor. Medlen anses böra ställas till medicinalstyrelsens förfogande, men det förutsättes, att styrelsen som hittills skall bedriva upplysningsarbetet i samråd med Tandvärnet. Då särskilt anslag för ändamålet ej anses böra anvisas i fortsättningen, föreslår departementschefen att beloppet uppföres under anslagsposten till publikationstryck i medicinalstyrelsens omkostnadsstat.

I detta sammanhang anmäles även att medicinalstyrelsen i skrivelse den 28 juni 1957 hemställt om uppdrag att med anlitan av särskild expertis utarbeta en upplysningsskrift rörande profylax mot livsmedelsförgiftningar inom restauranger och andra bespisningar. Kostnaderna för tryckning av skriften i 20 000 exemplar beräknas till 19 000 kronor. I yttrande över framställningen har statskontoret upplyst, att de genom försäljning av skriften influtna inkomsterna beräknas helt täcka utgifterna för publikationen. Departementschefen tillstyrker, att skriften får utgivras och att medel för att täcka tryckningskostnaderna anvisas under anslagsposten till publikationstryck för nästa budgetår.

Ytterligare anmäles, att medicinalstyrelsen i skrivelse den 11 november 1957 anhållit att till bestridande av kostnader för tryckning av en ny svensk upplaga av Statistisk klassifikation av sjukdomar, skador och dödsorsaker få disponera, utöver de under anslagsposten till publikationstryck för innevarande budgetår anvisade medlen, 15 000 kronor. Framställningen motiveras av att världshälsovårdsorganisationen år 1957 utgivit en ny reviderad upplaga av den internationella editionen i ämnet. Statskontoret, som beräknat att genom försäljning av ifrågavarande publikation skulle komma att inflyta 12 000 kronor, har icke velat motsätta sig, att medel anvisas

för ändamålet. Då medelsanvisningen kan anstå till nästa budgetår, föreslår departementschefen, att anslagsposten till publikationstryck härför uppräknas med 15 000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts bör anslagsposten till publikationstryck uppföras med 154 000 (+ 72 000) kronor.

Försöksverksamheten i fråga om registrering av sjuksköterskepersonal kan beräknas bli slutförd under innevarande budgetår. För undersökningar rörande sjuksköterskeregistrets praktiska användning beräknas för nästa budgetår 8 000 kronor. Vidare anses för fortsatta anläggnings- och driftkostnader för cancerregistret böra beräknas 4 000 kronor. Anslagsposten till hålkortsarbeten skulle sålunda uppföras med (8 000 + 4 000) 12 000 kronor, vilket innebär en ökning med 4 000 kronor.

Inkomstposten till särskilda uppbördsmedel bör med hänsyn till inkomsterna föregående budgetår och beräknade inkomster för försäljning av den nyssnämnda upplysningsskriften rörande profylax mot livsmedelsförgiftningar höjas med 24 000 kronor och upptagas till 39 000 kronor.

I enlighet med vad sålunda förordats bör anslaget uppräknas med 79 000 kronor och sålunda bestämmas till 579 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Johannes Andersson* (I: 85) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimås* (II: 65), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att ställa ett anslag på 35 000 kronor till docenten Alfred Aslanders förfo-gande i det syfte som i motionerna angivits.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 85.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet har inhämtat, att docenten Alfred Aslander i en till ecklesiastikdepartementet den 30 januari 1958 inkommen skrift hemställt om medel för viss undersökning rörande bekämpning av tandröta. Ansökningen har remitterats till medicinalstyrelsen. Då den i motionerna I: 85 och II: 65 upptagna frågan således är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, är utskottet icke berett att nu taga ställning till yrkandet i motionerna. Utskottet avstyrker därför dessa.

Utskottet hemställer,

I. att motionerna I: 85 och II: 65 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 579 000 kronor.

6:o) Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 23—28) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 492 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 418 000 kronor.

Utrustningsanskaffningen inom sjukvårdsberedskapsnämndens verksamhetsområde har nu framskridit så långt, att slutet av den pågående upphandlingsetappen kan skönjas. I takt med den ökade förrådshållningen måste å andra sidan omsättningen och värden av den upplagrade materielen ägnas ökad uppmärksamhet. Såsom närmare utvecklas under anslaget till utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara, anser departementschefen en nedskärning av utrustningsanskaffningen böra ske för nästa budgetår. Härigenom bör ökat utrymme vinnas för kontroll av förrådshållningen.

I fråga om krigsplaceringarna av vissa grupper medicinalpersonal föreligger stora eftersläpningar. Under rådande förhållanden och i avvaktan på resultatet av pågående försöksverksamhet rörande omorganisation av registreringen anses det dock icke nödvändigt att f. n. öka takten i krigsplaceringsarbetet.

Mot bakgrunden av vad sålunda helt allmänt anförts och med hänsyn till de starka kraven på begränsning av statsutgifterna anser sig departementschefen icke kunna biträda sjukvårdsberedskapsnämndens förslag till personalförstärkningar. Ej heller kan han tillstyrka de föreslagna löne-regleringarna i annan mån än att han, i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, föreslår, att en tjänst som kontorsbiträde i Ae 5 uppflyttas till kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Ett förslag från nämnden att indraga befattningen som deltidsanställd sekreterare med årsarvode 2 400 kronor och att överföra detta belopp till övriga utgifter för icke-ordinarie personal föranleder ej någon erinran från departementschefens sida.

Vad sålunda föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen med 1 100 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision med cirka 72 900 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med 74 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmält förslag om uppflyttning av en tjänst som kontorsbiträde i Ae 5 till kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Departementschefens uttalande rörande takten i materielanskaffningen för beredskapssjukhus föranleder, såsom närmare utvecklas under punkten 9 i det följande, icke någon erinran från utskottets sida.

Med tillstyrkande jämväl i övrigt av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	89 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	353 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 100

Summa kronor 492 000;

b) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 492 000 kronor.

7:o) *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 29 och 30), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 49 500 kronor.

8:o) *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 30 och 31), vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med 32 000 kronor på grund av ökade lokalutrymmen och höjda hyreskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 342 000 kronor.

9:o) *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara.* Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 31—35) föreslagit riksdagen att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 800 000 kronor.

Enligt av Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1954 fastställda planer skall beredskapssjukhusorganisationen omfatta 112 373 vårdplatser. Sedermera har Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med vad som förutskickades vid anmälan av förevarande anslag i 1957 års statsverksproposition, den 31 maj 1957 förordnat om överförande av vissa krigssjukhus till den civila beredskapssjukhusorganisationen. Härigenom erhålles ett tillskott av vårdplatser om cirka 4 000. Dessa är utom i fråga om vissa detaljer fullt utrustade. I anslutning till överflyttningen har Kungl. Maj:t bemyndigat medicinalstyrelsen (dess sjukvårdsberedskapsnämnd) att dels göra härav påkallade ändringar i förteckningen över beredskapssjukhus, dels inom ramen för ett vårdplatsantal av högst 119 000 verkställa vissa ändringar i lokalplanen. Beträffande det i förteckningen angivna sammanlagda platsantalet förutsattes dock, att härigenom någon utökning av antalet platser utan erforderlig sjukvårdsutrustning icke finge uppkomma och att av det överskjutande antalet vårdplatser intill 119 000 vid varje tidpunkt minst hälften vore redan i fred försedda med sådan utrustning.

Inom ramen för av riksdagen hittills anvisade medel kan utrustning till beredskapssjukhusen anskaffas för omkring 103 800 vårdplatser. Enligt hittills verkställd preliminär lokalplanläggning kan utrustning beräknas behöva anskaffas till i runt tal 110 000 av förenämnda antal om 112 373 vårdplatser. I enlighet härmed skulle sålunda återstå (110 000 — 103 800) 6 200 vårdplatser, för vilkas utrustning medel icke finnes tillgängliga. Då materielkostnaden per vårdplats nu uppskattas till 875 kronor mot tidigare 835 kronor, skulle medelsbehovet för att täcka den återstående materielbristen uppgå till $(6\,200 \times 875)$ 5 425 000 kronor. Det är enligt departementschefen angeläget, att denna brist täckes under de närmaste åren. Emellertid anses det försvarligt att med hänsyn till den beredskap på området, som den hittillsvarande utrustningsanskaffningen möjliggör, för nästa budgetår skära ned upphandlingsverksamheten. Vid en avvägning i förhållande till övriga angelägna utgiftsändamål, som skall tillgodoses från detta anslag, anser sig departementschefen därför endast kunna tillstyrka, att av återstående belopp anvisas 925 000 kronor. Då en medelsanvisning av denna storleksordning skulle möjliggöra en materielanskaffning för drygt 1 000 vårdplatser, skulle härigenom, förutom förenämnda 4 000 platser å överförda krigssjukhus, sammanlagt omkring $(103\,800 + 1\,000)$ 104 800 platser kunna bli fullt utrustade.

För fortsatt komplettering av utrustningen på de vårdplatser, som överförts från krigssjukhusorganisationen, förordas oförändrad medelsanvisning, 35 000 kronor.

Till anskaffande av utrustning för operations- och vårdavdelningar vid beredskapssjukhus bör sålunda anvisas sammanlagt 960 000 kronor.

Av den beräknade totalkostnaden, 3 000 000 kronor, för utrustning av 60 krigsblodgivarcentraler har hittills anvisats 2 250 000 kronor. Med hän-

syn till angelägenheten av en tillfredsställande beredskap på detta område förordas att för utrustning av återstående 15 centraler för nästa budgetår anvisas 750 000 kronor.

För att säkerställa tillgången till infusionslösningar i krig pågår sedan budgetåret 1955/56 uppbyggnaden av en särskild krigsproduktionsorganisation. Totalkostnaden härför har beräknats till 661 000 kronor, av vilket belopp 530 000 kronor hittills anvisats. Departementschefen tillstyrker, att återstående medel, 131 000 kronor, anvisas för nästa budgetår.

Till förstärkning av brandskyddet i nämndens förrådslokaler har för innevarande budgetår anvisats 60 000 kronor. För att slutföra anskaffandet av brandskyddsmateriel förordar departementschefen oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Till kostnadsersättningar åt sjukhushuvudmän vid större omplaneringar av beredskapssjukhus i anslutning till civilförsvarets utrymningsplanläggning anses böra anvisas samma belopp som för innevarande budgetår eller 50 000 kronor.

För reparations- och ombyggnadsarbeten i vissa för förråd avsedda byggnader tillstyrkes en medelsanvisning av 49 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle anslaget uppföras med 2 000 000 kronor. I jämförelse med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en minskning av anslaget med 2 800 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Jacobsson m. fl.* (I: 176) och den andra inom andra kammaren av herr *Anderson* i Sundsvall *m. fl.* (II: 199) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag uppföres med 575 000 kronor, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning med 1 425 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 199.

Utskottet. Av departementschefens anförande framgår, att i enlighet med verkställd preliminär lokalplanläggning 6 200 vårdplatser återstår, för vilkas utrustning medel icke finnes tillgängliga. Vid en avvägning i förhållande till övriga angelägna utgiftsändamål, som skall tillgodoses från detta anslag, har departementschefen ansett sig endast kunna tillstyrka ett belopp, som motsvarar kostnaden för materielanskaffning för drygt 1 000 vårdplatser, medan för innevarande budgetår anvisats medel motsvarande kostnaden för i det närmaste 2 800 vårdplatser. Den föreslagna begränsningen av medelsanvisningen, vilken synes innebära ökade möjligheter till kontroll av förrådshållningen, kan utskottet godtaga. Utskottet är sålunda icke berett att tillstyrka motionsyrkandet om ytterligare reducering av materielanskaffningen.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 176 och II: 199, i vad de berör förevarande anslag, till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

10:o) **Sinnessjuknämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 35 och 36), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sinnessjuknämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> . . .	11 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	14 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 800
	Summa kronor 28 000;

b) till *Sinnessjuknämnden: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

11:o) **Sinnessjuknämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 36), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sinnessjuknämnden: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

12:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 37—69) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 675 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 582 000 kronor.

En utredning angående tillverkningen av bakteriologiska och virologiska preparat aktualiserades av 1952 års riksdag, sedan statsutskottet i sitt utlåtande nr 11 uttalat sig för en utredning, om icke delar av SBL:s tillverkning med ekonomisk fördel och utan eftersättande av säkerhetskraven skulle kunna överföras till apoteksväsendet eller läkemedelsindustrin. Utredningen, som verkställdes av numera överdirektören Erik Montell, har nu framlagts. I denna har huvudsakligen tre alternativa förslag rörande förläggningen av den vid SBL och SVA bedrivna preparattillverkningen diskuterats, nämligen ett överförande av hela eller delar av denna till privat företag, en sammanslagning av den vid institutionerna bedrivna tillverkningen till ett särskilt för ändamålet bildat statligt organ samt verksamhetens kvarliggande vid de nuvarande båda institutionerna.

Till grund för utredningens överväganden har bl. a. legat en av utredningen gjord beräkning av det ekonomiska utfallet av tillverkningen vid laboratorierna under budgetåret 1952/53. Enligt dessa beräkningar skulle verksamheten vid SBL ha givit ett underskott av 331 000 kronor, medan preparattillverkningen vid SVA lämnat ett mindre överskott.

Enligt utredningens mening föreligger ett så starkt samband mellan diagnostisk verksamhet och produktion på det virologiska området, att tillverkningen av virologiska preparat icke anses böra skiljas från diagnostiken på området. Från denna utgångspunkt har utredningen undersökt förutsättningarna för att antingen överföra enbart tillverkningen av bakteriologiska preparat till ett privat företag eller att sammanföra all tillverkning till ett särskilt organ och därvid anknyta även den virologiska diagnostiken till detta. Utredningen har funnit, att intresse från industrins sida saknas för det förra alternativet, och ansett det senare alternativet icke erbjuda sådana fackmässiga och ekonomiska fördelar, att en dylik sammanslagning f. n. bör komma till stånd. Utredningen har därför kommit till den slutsatsen, att preparattillverkningen bör kvarligga vid SBL och SVA.

Vid remissbehandlingen har olika uppfattningar kommit till uttryck såväl i fråga om de av utredningen gjorda beräkningarna av det ekonomiska utfallet av tillverkningen som beträffande nödvändigheten av ett samband mellan diagnostik och tillverkning på virusområdet. På grund av sin olika inställning till dessa huvudfrågor har remissinstanserna också intagit skilda ståndpunkter i organisationsfrågan.

För egen del framhåller departementschefen följande. Genom vad som framkommit vid remissbehandlingen av utredningens förslag torde få anses klarlagt, att intresse från den privata läkemedelsindustrins sida f. n. icke föreligger att övertaga någon mera betydande del av den vid SBL och SVA bedrivna tillverkningen av bakteriologiska och virologiska preparat. Förutsättningar för att realisera det av riksdagen ifrågasatta överförandet

av preparattillverkningen till privat företagsamhet anses sålunda åtminstone i dagens läge icke vara förhanden. Tillverkningen bör därför som hittills bedrivas i statlig regi.

När det gäller att bedöma, vilken organisationsform som bör väljas för en i statlig regi bedriven tillverkning träder såväl fackmässiga som ekonomiska aspekter i förgrunden. Även andra synpunkter, exempelvis de beredskapsmässiga, anses dock böra beaktas i sammanhanget.

I fråga om de fackmässiga synpunkterna har utredningen hävdad, att ett så intimt samband föreligger mellan virologisk diagnostik och tillverkning, att ett åtskiljande av dessa båda verksamhetsgrenar icke bör ske. Denna uppfattning delas av bl. a. företrädare för de båda berörda institutionerna och har biträts eller lämnats utan erinran av flertalet övriga remissorgan. En häremot avvikande mening anföres emellertid av bl. a. statens sakrevision och professorn i bakteriologi vid Uppsala universitet G. Löfström. Det vill enligt departementschefen synas som om de mot utredningens ståndpunkt kritiskt inställda främst fäst avseende vid de praktiskt-ekonomiska fördelar för tillverkningssidan, som en i större skala bedriven produktion kan erbjuda, under det att företrädarna för utredningens uppfattning mera lagt tyngdpunkten vid de möjligheter till ömsesidigt utnyttjande av erfarenheter och material, som den nuvarande samordningen med diagnostiken erbjuder. För egen del finner departementschefen det vanskligt att avgöra, vilken inbördes vikt de olika fackmässiga synpunkterna på frågan bör tillmätas. Han finner det emellertid uppenbart, att betydande praktiska och ekonomiska fördelar måste visas vara förenade med en sammanslagning av de nuvarande tillverkningarna till en särskild produktionsenhet för att mot utredningens och de av frågan närmast berörda institutionernas enstämmiga uppfattning upphäva den nuvarande samordningen med diagnostiken på området.

Den undersökning rörande det ekonomiska utfallet av preparattillverkningen vid SBL och SVA, som utredningen utfört, har i avsaknad av en konsekvent genomförd kostnadsbokföring vid institutionerna i väsentliga delar måst baseras på uppskattningar. Utredningen har själv framhållit, att den ekonomiska undersökningen under dessa förhållanden ej kan tillmätas samma tillförlitlighet som en på en mera fullständig bokföring grundad analys. Härtill kommer att den tidsperiod (budgetåret 1952/53), som utredningen valt till utgångspunkt för sina beräkningar, nu ligger relativt långt tillbaka i tiden och att sedan dess förändringar inträffat vid laboratorierna, som kan förutsättas ha påverkat det ekonomiska utbytet av verksamheten i dess helhet. För SBL:s del erinras om de icke obetydliga personella och materiella resurser, som under de senaste åren nedlagts på framställningen av ett poliovaccin och som resulterat i att en fortlöpande produktion av sådant vaccin nu kommit i gång i större skala.

I och för sig synes emellertid det större eller mindre nettoulbyte av

preparattillverkningen, som må kunna framräknas, giva föga ledning för bedömningen av verksamhetens lönsamhet som sådan, då taxesättningen för försålda preparat naturligtvis är avgörande för det ekonomiska resultatet. Vad det här i främsta rummet gäller att bedöma är vilka möjligheter ett särskilt produktionsorgan skulle ha att, med oförändrade krav på kvalitet hos de framställda preparaten, uppnå en lägre produktionskostnad än de nuvarande laboratorierna. Utredningen har icke framlagt några närmare beräkningar i detta hänseende. Sakrevisionen har funnit detta utgöra en så allvarlig brist i utredningsmaterialet, att revisionen yrkat på fortsatt utredning rörande de ekonomiska konsekvenserna, innan ställning toges till frågan om tillverkningens slutliga lokalisering.

Enligt departementschefen skulle tillgången till en tillförlitlig utredning angående kostnaderna för de olika alternativen i fråga om preparattillverkningens förläggning i hög grad underlätta ställningstagandet i denna fråga. Redan de svårigheter, som visat sig föreligga, när det gällt att beräkna de faktiska kostnaderna för tillverkningen i dess nuvarande utformning, tyder emellertid enligt departementschefens mening på att även de omsorgsfullaste beräkningar av kostnaderna för en ny organisationsform sannolikt skulle rymma betydande felmarginaler. Tillverkningen av vacciner och sera kan icke strikt läggas upp efter sedvanliga affärsekonomiska principer, eftersom beredskapssynpunkter kan nödvändiggöra att en i och för sig icke lönsam produktion och lagerhållning av vissa preparat vidmakthålles. Departementschefen menar sålunda, att en fortsatt utredning i enlighet med sakrevisionens förslag i varje fall icke i nuvarande läge kan väntas tillföra frågan ett material av sådant värde, att det kan motivera ett fortsatt uppskov med ställningstagandet.

När departementschefen alltså nu anser sig böra på det befintliga utredningsmaterialet taga ställning till frågan om tillverkningens förläggning, måste det ske utifrån allmänna bedömanden. Härvid framhålls först, att det i dagens läge med de starka kraven på återhållsamhet med statsutgifterna, icke minst i fråga om kapitalinvesteringar, möter stora betänkligheter att tillskapa nya statsinstitutioner. Även om icke ringa behov av nya och utvidgade lokaler med stor sannolikhet kommer att aktualiseras både för SBL:s och SVA:s vidkommande under de närmaste åren, är departementschefen övertygad om att tillskapandet av ett nytt organ för preparattillverkningen skulle kräva investeringar av än större omfattning. Sannolikt skulle dubblingar av vissa lokaler, som nu finns vid laboratorierna, bli oundvikliga och minska de besparingar, som ett sammanförande av produktionen i och för sig skulle kunna medföra. Även i fråga om personal och utrustning anses dubblingar vara att vänta. Detta gäller i första hand sådana enheter, som f. n. kan utnyttjas gemensamt för diagnostik och tillverkning, såsom administration, centraldisk och andra hjälpavdelningar samt djurstallar. Härtill kommer emellertid att — även om ett särskilt

produktionsorgan icke skulle ägna sig åt forskning i vidare bemärkelse — det förefaller departementschefen orealistiskt att tro, att ett sådant organ skulle kunna underlåta att nedlägga ett kontinuerligt arbete på metodutveckling och rationaliseringsverksamhet av liknande slag, som erfordras för den vid laboratorierna kvarliggande verksamheten. Också här kan således dubbelarbete väntas bli en följd av en uppsplittring.

När det gäller att bedöma, vilka besparingar en samordning av tillverkningen kan medföra, är det slutligen enligt departementschefens mening av vikt att hålla i minnet, att totalkostnaderna för preparattillverkningen vid SBL och SVA ligger i en relativt blygsam storleksklass. De rationaliseringsvinster, som en omorganisation kan komma att medföra, måste enligt departementschefen antagas i absolut tal icke komma att representera något mera betydande belopp.

Ur beredskapssynpunkt anses det vara av mera underordnad betydelse, om tillverkningen kvarligg hos de nuvarande statliga laboratorierna eller förlägges till ett särskilt organ. Den ur totalförsvarets synpunkt önskvärda spridningen av tillverkningen anses i båda fallen bli svår att åstadkomma.

På grund av vad sålunda anförts har departementschefen kommit till den slutsatsen, att sådana uppenbara praktiska och ekonomiska fördelar icke kan antagas vara förenade med en sammanslagning av tillverkningen av sera och vacciner, att han i dagens läge är beredd att tillstyrka, att ett särskilt produktionsorgan tillskapas härför. Därför förordas utredningens förslag, att preparattillverkningen tills vidare skall kvarligga vid SBL och SVA. Någon ändring av företagsformen för SBL anses i detta sammanhang icke böra övervägas.

Departementschefen understryker emellertid, att ändrade förhållanden bör kunna föranleda en omprövning av dessa frågor. Saken kan t. ex. komma i ett annat läge, om privata industriföretag i större utsträckning upptar tillverkning av sera och vacciner.

I likhet med utredningen anser departementschefen det angeläget, att största möjliga samordning av tillverkningen vid de båda laboratorierna kommer till stånd. Ett fortlöpande intimt samarbete mellan institutionerna måste härvid förutsättas äga rum i syfte att på ett rationellt sätt sammanföra tillverkningar av human- och veterinärmedicinska preparat, där detta låter sig göra.

För SBL:s del är departementschefen icke beredd att nu taga ställning till hur preparattillverkningen organisatoriskt skall sammanknytas med den diagnostiska verksamheten och forskningen vid laboratoriet. Han avser att med det snaraste föreslå Kungl. Maj:t att föranstalta om ytterligare utredning härom, så att definitivt förslag i ämnet om möjligt kan föreläggas 1959 års riksdag. Vid denna utredning anses också en långsiktig plan för tillgodoseende av laboratoriets lokalbehov böra utarbetas. Det av sakkommissionen i dess yttrande över laboratoriets anslagsframställning berörda

2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1958. 6 saml. Nr 11*

spörsmålet, hur laboratoriets budgetmässiga ställning bör utformas för att öppna möjligheter för laboratoriet att inom vissa gränser lämpa sin verksamhet efter utvecklingen, kan också enligt departementschefen lämpligen upptagas i detta sammanhang. I anslutning till utredningsarbetet anses vidare i enlighet med vad laboratoriets styrelse föreslagit en systematisk genomgång av preparattillverkningen böra utföras i syfte att få till stånd en rationalisering av denna. Härvid bör framställningskostnaderna för de enskilda produkterna såvitt möjligt klarläggas med ledning av den numera använda kostnadsredovisningen. På detta sätt bör underlag frambringas dels för bedömning av vilka preparat som alltjämt bör framställas vid laboratoriet, dels för genomförande av rationaliseringar av tillverkningen, dels ock för en riktig prissättning av försålda preparat.

I sistnämnda hänseende delar departementschefen den av utredningen och flera remissorgan hävdade uppfattningen, att principen om full kostnadstäckning för vid laboratoriet framställda preparat bör upprätthållas. En ständig anpassning av laboratoriets taxor till kostnadsutvecklingen bör sålunda ske. Denna taxegranskning anses som hittills böra ankomma på laboratoriets styrelse efter samråd med sakrevisionen.

Genom upprätthållandet av principen om full kostnadstäckning bör enligt departementschefen förutsättningarna för en fri konkurrens på förevarande område gynnas. Intresserade privata industriföretag skall således ha möjlighet att på lika villkor upptaga tillverkning av sera och vacciner inom landet under villkor blott att gällande säkerhets- och kvalitetskrav uppfylles. Spörsmålen om upphävande av det f. n. gällande importmonopolet för föreståndaren för SBL beträffande bakteriologiska preparat samt om inordnande av dessa bland apoteksvarorna och de farmaceutiska specialiteterna anses böra prövas i samband med behandlingen av det förslag till läkemedelsförordning, som framlagts av 1946 års läkemedelsutredning (SOU 1955: 44).

I anslutning till behandlingen av taxefrågorna har medicinalstyrelsen uttalat, att de lättnader, som konsumenterna anses böra få beträffande humanbakteriologiska preparat borde beredas dem genom den allmänna sjukförsäkringen, vars regler därför borde ändras. Enligt vad departementschefen inhämtat kommer denna fråga att prövas av nu pågående utredning angående läkemedelsrabatteringen och bör därför ej nu upptagas till behandling. Frågan om kostnadsfritt tillhandahållande av poliovaccin beröres dock i det följande.

Vad härefter angår styrelsens för SBL anslagsframställning för nästa budgetår anför departementschefen följande.

Den fortskridande utvecklingen inom mikrobiologin har medfört ej endast en kvantitativ ökning av arbetsbelastningen vid laboratoriet utan jämväl krav på att förbättrade men samtidigt mera komplicerade diagnostise-

rings- och kontrollmetoder införes. Under återopande av att det instruktionsmässigt åligger laboratoriet att fortlöpande pröva metodiken för diagnostiska undersökningar och för framställningen av bakteriologiska preparat, så att den motsvarar vetenskapens och den tekniska utvecklingens krav, har laboratoriet sedan flera år tillbaka utnyttjat tillfälliga personalförstärkningar, huvudsakligen laboratoriebiträdes- och vaktmästarpersonal, i avsevärt större utsträckning än som förutsatts vid beräkningen av medelsbehovet under avlöningsanslaget. Budgetmässigt har detta yttrat sig i att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal årligen måst överskridas med ganska betydande belopp. För budgetåret 1956/57 medgav Kungl. Maj:t sålunda överskridande av anslagsposten med 334 000 kronor. En sådan utveckling är enligt departementschefen icke tillfredsställande. Riksstaten utgör den ekonomiska ram, som av statsmakterna bedömes erforderlig för att laboratoriet skall kunna fullgöra sina uppgifter. Denna ram skall givetvis iakttagas, så att anslagsöverskridanden i princip icke blir erforderliga annat än i fall av helt oförutsebara omständigheter. Med hänsyn härtill och för att laboratoriet i det uppkomna läget skall kunna tillfredsställande bedriva sitt arbete anser sig departementschefen böra förorda, att medel för nästa budgetår beräknas för att i relativt stor omfattning inrätta tjänster för redan anställd personal i biträdesgrad. Sålunda föreslås, att vid diagnostiska, serologiska och virusavdelningarna inrättas tjänster för sju laboratoriebiträden, ett kontorsbiträde och ett biträde i lönegrad A 4. Samtliga tjänster anses böra inrättas såsom extra. Efter kontakt med 1956 års tekniska biträdesutredning föreslår departementschefen, att av laboratoriebiträdestjänsterna tre placeras i Ag 9, tre i Ag 7 och en i Ag 6. Kontorsbiträdet föreslås skola inplaceras i lönegrad enligt grunderna för reglerad befordringsgång.

Metoderna för laboratoriets tillverkning av poliovaccin har under år 1957 stabiliserats, och de svårigheter, som tidigare uppträtt vid vaccinframställningen, anses nu väsentligen vara övervunna. I viss begränsad utsträckning har svenskt vaccin kommit till användning vid 1957 års ympning av barn. Vaccinet har härvid visat sig klart överlägset andra vid laboratoriet prövade utländska vacciner. Efter flera års intensivt och hängivet forskningsarbete vid laboratoriet synes därmed en betydelsefull framgång ha vunnits i kampen mot en av våra svåraste epidemiska sjukdomar. Detta måste hälsas med största tillfredsställelse samtidigt som det bör framhållas, att definitiva slutsatser om det svenska vaccinets verkningsgrad mot olika former av polio torde kunna dragas först sedan ett mera omfattande vaccineringsprogram med detta vaccin genomförts.

Under större delen av år 1957 har en fortlöpande vaccinproduktion kunnat upprätthållas. Det finns därför anledning räkna med att det för år 1958 planerade ympningsprogrammet skall kunna helt genomföras med svenskt vaccin. Övergången till produktion i större skala har emellertid ställt krav

på vissa personalförstärkningar och anskaffande av utrustning vid laboratoriet. För att kunna framställa den kvantitet ympämne, som erfordras för 1958 års ympningar, har laboratoriets styrelse i skrivelse den 31 augusti 1957 hemställt att för innevarande budgetår få anställa dels en laboratorieläkare i Ag 23 och en deltidсанställd läkare mot arvode i utbyte mot en helfidstjänstgörande läkare med arvode, dels 14 befattningshavare, huvudsakligen tillhörande kategorierna biträdes- och vaktmästarpersonal. I anslagsframställningen har styrelsen begärt att få bibehålla dessa förstärkningar även under nästa budgetår. Departementschefen erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 27 september 1957 bifallit framställningen för innevarande budgetår såvitt angår läkarpersonalen samt medgivit, att laboratoriet för tiden intill den 1 februari 1958 må disponera högst 35 000 kronor för anställande av tillfällig personal, i den mån så bedömes oundgängligen erforderligt för framställning av polioympämne för genomförande av det av riksdagen godkända ympningsprogrammet för år 1958. Frågan om personalbehovet i fortsättningen för tiden fram till budgetårets utgång anses komma att aktualiseras inom de närmaste veckorna.

Sedan ett fullgott svenskt poliovaccin nu kan framställas vid laboratoriet, anser departementschefen önskvärt, att produktionskapaciteten utnyttjas så att ympämne så snart som möjligt kan ställas till förfogande för vaccinering av alla som önskar undergå sådan. Vid anmälan i det följande av anslaget till skyddsympning mot polio framlägger departementschefen förslag till ett ympningsprogram för år 1959, som kan beräknas ligga inom laboratoriets produktionskapacitet. En förutsättning för att den erforderliga kvantiteten ympämne skall kunna tillhandahållas och produktionskapaciteten utnyttjas till fullo är emellertid att laboratoriets personal för ändamålet även för nästa budgetår förstärkes. Departementschefen anser sig kunna tillstyrka laboratoriets framställning härutinnan i så måtto, att personalen utökas med två laboratoriebiträden i Ag 7, två vaktmästare i Ag 7, ett förste biträde i Ag 5, fem biträden i högst Ag 4 samt en reparatör i Ag 8. Vidare bör det för innevarande budgetår medgivna utbytet av en arvodestjänst för läkare för framställning av polioympämne mot en laboratorieläkartjänst i Ag 23 och en deltidstjänst för läkare med arvode av 7 380 kronor för år medgivas tills vidare. Anordningens fortbestånd anses dock framdeles böra omprövas.

Det forskningsarbete på det immunbiologiska området, som med anslag från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse bedrivs vid radiumhemmet och SBL, synes ha givit lovande resultat. Mot bakgrunden härav och då forskningsmedel ej beräknas stå till förfogande för nästa budgetår, anser departementschefen i och för sig starka skäl tala för att inrätta ett immunologiskt laboratorium vid SBL. Emellertid har det i dagens läge varit nödvändigt att strängt väga förslag att genomföra ett nytt projekt mot kraven på förstärkning av en befintlig organisation. Vid denna avvägning har

departementschefen funnit de sistnämnda kraven böra givas företräde. Därför avstyrkes att medel nu anvisas till ett immunologiskt laboratorium.

Med hänsyn till den av statens sakrevision vitsordade bristen på kvalificerad verkstadspersonal vid laboratoriet tillstyrkes att en för elektriker avsedd tjänst såsom reparatör i Ae 9 inrättas.

För att utan anslagsöverskridande kunna möta uppkommande behov av personalförstärkningar, som må visa sig erforderliga för att säkerställa produktionen av poliovaccin för planerade ympningar eller eljest, föreslår departementschefen att ett belopp av 75 000 kronor beräknas, vilket bör få disponeras endast efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

Vidare föreslås att en institutionsvaktmästartjänst i Ao 8 utbytes mot en tjänst med samma benämning i Ao 9 samt att en institutionsvaktmästartjänst i Ae 8 ordinariesättes.

Med hänsyn till angelägenheten att fastare till laboratoriet kunna knyta en stam av kvalificerad laboratoriepersonal för poliovaccinframställningen anser sig departementschefen i begränsad omfattning böra tillstyrka, att extra ordinarie tjänster nu inrättas för sådan personal. Sålunda föreslås att till extra ordinarie överföres en tjänst såsom laboratorieassistent i Ag 12, en såsom instrumentmakare i Ag 11, två såsom förste laboratoriebiträde i Ag 10, tre såsom laboratoriebiträde i högst Ag 9 samt en såsom preparator i Ag 9.

Vidare tillstyrkes att en biträdestjänst i Ae 4 ändras till kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång. Härjämte bör i enlighet med grunderna för nämnda befordringsgång två kontorsbiträden i Ae 5 överföras på ordinarie stat.

Då den arvodestjänst för en ingenjör, som inrättats för innevarande budgetår, ännu icke kunnat besättas, tillstyrker departementschefen, att tjänsten får bibehållas under nästa budgetår och att arvodet härvid höjes till 21 000 kronor.

Mot laboratoriets förslag att för den läkare, som hittills med halvtidstjänstgöring å en laboratorieläkartjänst sysslat med produktionen och utvecklingsarbetet i fråga om immunglobuliner, inrätta en deltidstjänst mot arvode har departementschefen i princip icke någon erinran. Han anser sig dock icke böra föreslå uppräknings av anslaget för ändamålet.

Med hänsyn till föreslagna personalförstärkningar och tjänsteförändringar beräknas för vikariats- och övertidsersättningar en ökning av medelsanvisningen med 31 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med i runt tal 337 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. samt 1957 års lönerevision med cirka 756 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (337 000 + 756 000) 1 093 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till (3 582 000 + 1 093 000) 4 675 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svärd* (I: 302) och den andra inom andra kammaren av herr *Lothigius m. fl.* (II: 315), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte dels i princip besluta att den tillverkning av bakteriologiska och virologiska preparat som sker vid SBL resp. SVA måtte upphöra, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte åt styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium uppdraga att förhandla med representanter för den privata läkemedelsindustrien om övertagande av tillverkningen av ifrågavarande preparat, dels ock besluta att för budgetåret 1958/59 under elfte huvudtiteln till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar anvisa ett förslagsanslag av 2 675 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 315.

Utskottet. Under förevarande punkt redovisas ett av särskilt tillkallad utredningsman avgivet betänkande angående tillverkningen av bakteriologiska och virologiska preparat. Departementschefen har därvid bl. a. i överensstämmelse med utredningens förslag förordat, att tillverkningen av humanmedicinska preparat på ifrågavarande område tills vidare skall i princip kvarligga vid statens bakteriologiska laboratorium. Emellertid har departementschefen förklarat sig icke vara beredd att nu taga ställning till hur preparattillverkningen organisatoriskt skall samordnas med den diagnostiska verksamheten och forskningen vid laboratoriet utan anser, att ytterligare utredning härom bör komma till stånd, så att definitivt förslag i ämnet om möjligt kan föreläggas 1959 års riksdag.

Vidkommande den i motionerna berörda frågan om ett överförande av tillverkningen av bakteriologiska och virologiska preparat till den privata läkemedelsindustrien vill utskottet erinra om att utredningen upptagit förhandlingar med ledningen för tre av landets större läkemedelsindustrier angående ett övertagande av den tillverkning, som enligt utredningen skulle kunna tänkas utlagd. Härvid har framkommit, att något intresse från industriens sida icke föreligger att övertaga enbart tillverkningen av bakteriologiska preparat. Med utgångspunkt från uppfattningen, att en utläggning till privata företag icke bör komma i fråga med mindre densamma med säkerhet kan bedömas medföra uppenbara fördelar ur det allmännas synpunkt och då utredningen icke kunnat finna att så är förhållandet, föreslås i betänkandet, att nämnda tillverkning alltjämt under den tid, som

för närvarande kan överblickas, skall bedrivas vid laboratoriet respektive statens veterinärmedicinska anstalt. Styrelsen för laboratoriet har vidare i sitt remissutlåtande upplyst, att styrelsen för att skapa klarhet beträffande industriens inställning till ett eventuellt övertagande av laboratoriets produktion i dess helhet, inklusive viruspreparaten, införskaffat upplysningar härom från de läkemedelsindustrier, som kunde tänkas hysa intresse härför. Svaren ger vid handen att något intresse för ett övertagande av laboratoriets huvudsakliga produktion icke längre föreligger.

Med hänsyn till det anförda måste utskottet i likhet med departementschefen konstatera, att förutsättningar för överförandet av preparattillverkningen till privat företagsamhet åtminstone i dagens läge icke är för handen.

Utskottet vill emellertid erinra om att den av departementschefen förutskickade utredningen om organisationen av den vid laboratoriet bedrivna preparattillverkningen m. m. numera kommit till stånd. Av statsrådsprotokollet för den 17 januari 1958 inhämtas bl. a., att därvid framställningskostnaderna för de enskilda preparaten såvitt möjligt bör framräknas. Därjämte anses böra undersökas, huruvida framställningen av visst eller vissa preparat med större fördel kan och bör ske utanför laboratoriet. Ehuru enligt Kungl. Maj:ts förslag tillverkningen i princip såsom hittills är avsedd att bedrivas i statlig regi, föreligger sålunda alljämt möjligheter att överföra en mindre del av tillverkningen till exempelvis privat produktion. Vidare vill utskottet framhålla, att departementschefen i statsverkspropositionen ansett, att principen om full kostnadstäckning för vid laboratoriet framställda preparat bör upprätthållas. Härigenom gynnas förutsättningarna för en fri konkurrens på detta område. Därest privata industriföretag, med ändring av sin tidigare inställning, skulle få intresse härför, har de sålunda möjlighet att på lika villkor tillverka sera och vacciner inom landet, om blott gällande säkerhets- och kvalitetskrav uppfylles.

Med hänsyn till det anförda är utskottet icke berett tillstyrka förslaget i motionerna I: 302 och II: 315 om återupptagande av förhandlingarna med den privata industrien om ett överförande av preparattillverkningen i dess helhet. På grund härav kan utskottet icke heller tillstyrka förslaget i samma motioner om minskad medelsanvisning.

Såsom departementschefen anført vid behandlingen av laboratoriets framställning om anslag för nästa budgetår kan det icke anses tillfredsställande, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal årligen måst överskridas med betydande belopp. Utskottet tillstyrker därför förslagen om inrättande av tjänster för redan anställd personal i biträdesgrad. Samtidigt vill emellertid utskottet noga understryka, att anslagsöverskridanden icke bör medges annat än i fall av helt oförutsebara omständigheter.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

Statsutskottets utlåtande nr 11 år 1958

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 302 och II: 315, i vad de berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	670 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	85 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 296 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	624 000

Summa kronor 4 675 000;

c) till *Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 675 000 kronor;

II. att motionerna I: 302 och II: 315, i vad de icke behandlats under I., icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

13:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 69—74) föreslagit riksdagen att till Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 108 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 603 000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. nedräknas med 5 000 kronor till 20 000 kronor.

Utgifterna för reseersättningar är i hög grad beroende av det epidemiologiska läget i landet, vars växlingar icke kan på förhand förutses. Departementschefen föreslår mot bakgrunden av belastningen under de senaste budgetåren, att anslagsposten till reseersättningar uppföres med 16 000 kronor, innebärande en till 3 000 kronor begränsad höjning.

Under anslagsposten till expenser beräknas höjningar av delposterna till bränsle, lyse, gas och vatten samt till övriga expenser med 25 000 resp. 10 000 kronor till 250 000 resp. 120 000 kronor.

Med hänsyn till belastningen föregående budgetår förordas att anslagsposten till inköp av bakteriologiska preparat uppräknas med 100 000 kronor till 300 000 kronor. Departementschefen erinrar i detta sammanhang om att utgifterna under anslagsposten motsvaras av inkomster för laboratoriet vid preparatens försäljning.

Då enligt vad departementschefen inhämtat från laboratoriet upplagringen av frystorkade preparat småningom kan väntas ske i minskad takt, tillstyrkes styrelsens förslag, att anslagsposten till frystorkning av sera m. m. uppföres med oförändrat belopp, 40 000 kronor.

Anslagsposten till inköp av blod för tillverkning av konvalescentsera föreslås höjd med 40 000 kronor till 100 000 kronor.

I likhet med statens sakrevision och statskontoret förordar departementschefen, att de betydande kostnaderna för inköp av apor för poliovaccinframställningen utbrytes ur delposten till inköp och underhåll av djur samt redovisas under en särskild, förslagsvis upptagen anslagspost. Denna föreslås för nästa budgetår uppförd med 450 000 kronor. Härvid anses delposten till inköp och underhåll av djur böra sänkas från 650 000 till 400 000 (— 250 000) kronor.

Vad härefter angår delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument erinras om att Kungl. Maj:t i samband med sitt under laboratoriets avlöningsanslag berörda medgivande den 27 september 1957 till förstärkning under innevarande budgetår av personalen för poliovaccinproduktionen jämväl bifallit en framställning av laboratoriets styrelse om anskaffande av viss apparatutrustning härför till en kostnad av högst 46 600 kronor. I samma framställning begärdes även medel för anskaffande av den i det föregående särskilt redovisade utrustningen till tuberkulin- och tuberkulosektionerna. Då framställningen i denna del ej ansetts böra bifallas för innevarande budgetår, förordar departementschefen nu, att delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument för nästa budgetår uppräknas med 50 000 kronor för ändamålet. Erfarenheten har visat, att relativt ofta uppstår trängande behov för laboratoriet att med kort varsel kunna anskaffa apparatur m. m. av stundom betydande värde. Då kostnaderna härför bör återspeglas i riksstaten, föreslår departementschefen, att under inventarieposten för sådant ändamål beräknas ett belopp, som må disponeras endast efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t. På grund av vad sålunda anförts förordar departementschefen, att delposten för nästa budgetår uppföres med 300 000 kronor. Härav anses 60 000 kronor böra beräknas för löpande inventarieanskaffning samt 75 000 kronor få disponeras endast efter särskilt medgivande.

Delposterna till inköp av förbrukningsartiklar, till tjänstedräkt m. m.

samt till automobiler och transporter föreslås höjda med 50 000, 5 000 resp. 2 000 kronor till 900 000, 30 000 resp. 20 000 kronor.

Ehuru departementschefen i och för sig icke vill motsätta sig, att den vid laboratoriet anställda städtillsyningsmannen fortsättningsvis bibehålles, är han icke beredd att för sådant ändamål förorda uppräknig av delposten till tvätt och inre renhållning. Nämnnda delpost föreslås höjd med 25 000 kronor till 135 000 kronor.

Vid bifall till vad nu förordats bör anslaget uppräknas med 505 000 kronor och sålunda upptagas till 3 108 000 kronor.

I de under nästföregående punkt nämnda likalydande motionerna I: 302 (av herr *Svärd*) och II: 315 (av herr *Lothigius m. fl.*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1958/59 under elfte huvudtiteln till Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader anvisa ett förslagsanslag av 2 058 000 kronor.

Utskottet. Med hänvisning till vad utskottet anfört under nästföregående punkt avstyrker utskottet motionerna I: 302 och II: 315, i vad de berör förevarande anslag.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 302 och II: 315, såvitt nu är i fråga, till *Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 108 000 kronor.

14:o) **Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 75), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

15:o) **Inredning och utrustning av personalrestaurang m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 76 och 77) föreslagit riksdagen att till *Inredning och utrustning av personalrestaurang m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

Något anslag för detta ändamål är icke uppfört i gällande riksstat.

För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under investeringsanslaget till Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. anvisats 570 000 kronor för uppförande av en tillbyggnad för personalrestaurang m. m. vid laboratoriet. Då de nya lokalerna beräknas bli färdigställda i början av år 1959, anses medel för deras inredning och utrustning böra anvisas för nästa budgetår. Kostnaderna härför har av laboratoriets styrelse beräknats till 120 000 kronor, varvid emellertid förutskickats, att en detaljgranskning av utrustningsförslaget i samråd med centrala sjukvårdsberedningen kan medföra en viss minskning av beloppet. Med hänsyn till att beredningens yttrande vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande icke hunnit inhämtas, föreslås att den av laboratoriets styrelse gjorda kostnadsberäkningen lägges till grund för anslagsframställningen i ämnet. Det föreslås härvid få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan detaljgranskningen avslutats, bedöma, om en minskning av utrustningskostnaden kan ske. Det av departementschefen föreslagna beloppet anses böra anvisas under ett särskilt anslag av reservationsanslags natur.

I de under punkten 12 nämnda likalydande motionerna I: 302 (av herr *Svård*) och II: 315 (av herr *Lothigius m. fl.*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1958/59 under elfte huvudtiteln till Inredning och utrustning av personalrestaurang m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Utskottet. Med hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 12 avstyrker utskottet motionerna I: 302 och II: 315, i vad de berör förevarande anslag.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 302 och II: 315, såvitt nu är i fråga, till *Inredning och utrustning av personalrestaurang m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

16:o) **Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 77—80) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 037 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 900 000 kronor.

Enär laboratoriets personalorganisation ingående prövats vid 1957 års riksdag på grund av i propositionen nr 65/1957 framlagda förslag, är departementschefen nu icke beredd att annat än i mindre omfattning föreslå ändringar härutinnan. Den personalminskning, som skett i och med att framställningen av AB0-testsera fr. o. m. innevarande budgetår överflyttats till karolinska sjukhuset, har medfört, att laboratoriet nu saknar personal för kvarliggande kontrolluppgifter beträffande dessa sera och för framställning av vissa specialsera. Departementschefen föreslår, att 10 000 kronor beräknas för deltidsanställning av en assistent härför. Någon uppräkningsanslag för ändamålet anses dock ej erforderlig. I stället bör det belopp av 28 000 kronor, som efter medgivande av Kungl. Maj:t må disponeras för personalförstärkningar, nedsättas i motsvarande mån.

Med hänsyn till den ökade arbetsvolymen vid den kliniska sektionen anser sig departementschefen böra förorda, att sektionen förstärkes med ett laboratoriebiträde i Ae 9.

Vidare tillstyrkes att det belopp, som disponeras för diskhjälp, höjes med 3 000 till 9 000 kronor.

I enlighet med vad förut anförts vid anmälan av medicinalstyrelsens avlöningsanslag bör ett belopp av 13 200 kronor, avsett för arvode åt en redogörare vid laboratoriet och biträdeshjälp åt denne, överflyttas till nämnda anslag.

Vid bifall till vad sålunda förordats bör anslaget höjas med i runt tal 5 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision med cirka 132 000 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med 137 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 1 037 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	78 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	820 900
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	137 600

Summa kronor 1 037 000;

b) till Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 037 000 kronor.

17:o) **Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 81—83), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 34 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 305 000 kronor.

18:o) **Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 83—85) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 618 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 543 000 kronor.

Av skäl, som närmare beröres vid behandlingen av anslaget till svenska farmakopékommittén m. m., tillstyrker departementschefen, att kommitténs halvtidsanställda laboratoriebiträde i Ag 7, vilket avlönas från förevarande anslag, anställas med heltidstjänstgöring.

I övrigt anser sig departementschefen med hänsyn till de starka kraven på begränsning av statsutgifterna icke kunna förorda av medicinalstyrelsen framförda förslag till personalförstärkningar vid farmaceutiska laboratoriet i annan mån än att det belopp av 6 600 kronor, som anvisats för tillfällig laboratoriebiträdeshjälp bör uppräknas med 1 400 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att laboratoriets kontoristtjänst i Ae 9 uppflyttas till befattning såsom kansliskrivare i Ae 10.

Vid bifall till vad sålunda förordats bör anslaget höjas med i runt tal 7 700 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar och 1957 års lönerevision med cirka 67 300 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med 75 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 618 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda förslag, att en kontoristtjänst vid laboratoriet uppflyttas till befattning såsom kansliskrivare.

Med tillstyrkande jämväl av Kungl. Maj:ts i förevarande sammanhang framlagda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	97 700
2. Ärvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	441 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	75 800

Summa kronor 618 000;

b) till *Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 618 000 kronor.

19:o) *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 85—88), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 26 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 195 000 kronor.

20:o) *Svenska farmakopékommittén m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 88—92) föreslagit riksdagen att till *Svenska farmakopékommittén m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 123 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 88 000 kronor.

För att farmakopékommittén skall kunna förvärva och bibehålla kompetent kraft som sekreterare, tillika laboratorieföreståndare, anses dennes arvode böra bli föremål för viss höjning. Departementschefen förordar, att begynnelsearvodet fr. o. m. nästa budgetår får utgå med belopp motsvarande löneklasse A 24 samt att detsamma, då innehavaren har tre års anställning, skall kunna höjas efter motsvarande grunder som för löneplansanställd personal. Till följd härav bör medelsanvisningen höjas med i runt tal 5 500 kronor.

Enligt beslut av nordiska farmakopénämnden skall förslag till en ny, för de nordiska länderna gemensam farmakopé om möjligt framläggas senast år 1960. För att detta program skall kunna förverkligas har under de senaste åren väsentligt ökade personalresurser ställts till de danska och norska farmakopélaboratoriernas förfogande. För egen del är departementschefen icke helt övertygad om nödvändigheten att slutföra arbetet till den sålunda fastställda tidpunkten. Då det emellertid anses önskvärt, att de svenska insatserna på området kan ökas för att i någon mån komma i paritet med de övriga ländernas, förordar departementschefen att medel beräknas för

anställande av ytterligare en apotekare hos kommittén fr. o. m. nästa budgetår. Dennes förmåner anses böra utgå efter samma grunder som tillämpas vid militärapoteket, inberäknat avgifter för pensionering. För ändamålet beräknas i runt tal 26 000 kronor.

Med hänsyn till den förutsatta intensifieringen av farmakopéarbetet tillstyrkes vidare, att kommitténs laboratoriebiträde i Ag 7 får anställas på heltid. Då biträdet avlönas från farmaceutiska laboratoriets avlöningsanslag, har departementschefen beräknat medel för ändamålet under nämnda anslag.

Beträffande kommitténs omkostnader föreslås en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 2 000 till 10 000 kronor. Härvid beräknas i anslutning till vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor för resor inom riket 1 000 kronor och för internordiska resor 9 000 kronor.

Vad slutligen angår Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden, har departementschefen intet att erinra mot kommitténs förslag, vilket innebär en ökning av medelsanvisningen i förhållande till i innevarande budgetårs stat upptaget belopp med 1 500 till 24 300 kronor. Det förutsättes därvid, att det liksom hittills skall få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare bestämma andelens storlek.

Vad sålunda förordats föranleder en uppräknig av anslaget med 35 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med 123 000 kronor.

Utskottet, som i tidigare sammanhang ansett det angeläget, att det nordiska samarbetet på farmakopéområdet icke blir lidande på grund av alltför obetydliga insatser från svensk sida, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Svenska farmakopékommittén m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 123 000 kronor.

21:o) **Statens rättsläkarstationer: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 92—94) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 508 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 454 000 kronor.

Vad medicinalstyrelsen anfört rörande arbetsbördan för bårhusföreståndaren vid rättsläkarstationen i Stockholm har övertygat departementschefen om nödvändigheten att bereda denne avlastning. I detta syfte föreslås att den vaktmästartjänst i Ag 8, som inrättats fr. o. m. innevarande budget-

år, ändras till befattning som bårhusvaktmästare i Ae 9 samt att av organisatoriska skäl en av bårhusvaktmästarna vid stationen skall fungera som och benämnas biträdande bårhusföreståndare.

I enlighet med det förslag som framlagts i propositionen nr 188/1957 har riksdagen nyligen beslutat, att en medicinsk högskola skall inrättas i Umeå fr. o. m. budgetåret 1958/59. På grund av nödvändigheten att samordna behovet av lokaler m. m. för högskolan och för rättsläkarstationen i Umeå har färdigställandet av stationens lokaler blivit fördröjt. Enligt vad departementschefen inhämtat kan den nybyggnad vid Umeå lasarett, i vilken stationen skall inrymmas, icke beräknas bli färdigställd förrän mot slutet av innevarande budgetår, varför verksamheten vid stationen knappast torde kunna igångsättas förrän under sommaren 1958. Med hänsyn till bristen på rättsläkare inom landet är det enligt departementschefen angeläget, att tillgängliga personalresurser utnyttjas så effektivt som möjligt. Om riksdagen icke framställer erinran häremot, föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för anvisade medel göra de avsteg från personalförteckningen för rättsläkarstationen, som må befinnas påkallade för att få till stånd en förening av lärartjänst vid högskolan med rättsläkartjänst vid stationen.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för ändrad lönegradsplacering med 600 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar och 1957 års lönerrevision med i runt tal 53 400 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med 54 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 508 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	92 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	319 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	57 600

Summa kronor 508 000;

b) till *Statens rättsläkarstationer*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 508 000 kronor.

22:o) **Statens rättsläkarstationer: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 94 och 95), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 8 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens rättsläkarstationer: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 136 000 kronor.

23:o) **Medikolegala besiktningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 96), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medikolegala besiktningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

24:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 96—99) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 16 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 14 200 000 kronor.

Kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket har den 19 november 1957 avgivit ett betänkande med preliminär översikt av provinsialläkarkrisen samt förslag till vissa omedelbara åtgärder m. m. Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling, varför departementschefen nu icke är beredd att taga ställning till de framlagda förslagen. I vissa stycken hänför sig dessa emellertid till åtgärder, som redan anmälts för Kungl. Maj:t eller i det följande kommer att närmare beröras.

Den 1 oktober 1957 hade distrikt inrättats för sammanlagt 591 av de på personalförteckningen uppförda 603 provinsialläkartjänsterna. Av dessa tjänster var enligt vad som inhämtats från medicinalstyrelsen, fränsett rutinvakanser, 77, varav 12 blockerade, utan ordinarie innehavare. Detta innebär, att antalet vakanser kraftigt ökat på senare år. Jämfört med motsvarande tidpunkt föregående år är dock rekryteringsläget i huvudsak oförändrat.

Den svåra rekryteringssituationen bör enligt departementschefens mening mana till stor försiktighet med att inrätta nya provinsialläkardistrikt. F. n. finns en reserv av (603 — 591) 12 tjänster, för vilka motsvarande distrikt ännu icke inrättats. Inom denna ram finns utrymme för att i trängande fall inrätta nya distrikt och att omändra ett mindre antal extra provinsial-

läkardistrikt till ordinarie. Departementschefen delar därför medicinalstyrelsens uppfattning, att ytterligare ordinarie provinsialläkartjänster icke bör inrättas för nästa budgetår.

Fr. o. m. budgetåret 1956/57 har försöksvis inrättats tre tjänster såsom biträdande provinsialläkare i numera lönegrad Ae 19. I skrivelse den 14 oktober 1957 har medicinalstyrelsen redogjort för erfarenheterna av dessa tjänster. Av redogörelsen framgår, att tjänsterna icke kunnat mera permanent besättas men att vikarier tidvis kunnat förordnas på två av dem. Styrelsen finner likväl, att systemet med en tvåläkarstation, utformat med en ordinarie och en biträdande provinsialläkare, synes ha stora fördelar, och konstaterar, att försöksverksamheten slagit väl ut icke minst ur arbets- och trivselsynpunkt. Enligt styrelsens mening bör därför ytterligare tvåläkarstationer inrättas. Det anförda understryker enligt styrelsen starkt angelägenheten av att fyra provinsialläkartjänster i enlighet med styrelsens förslag i anslagsframställningen för nästa budgetår får disponeras för inrättande av ytterligare biträdande provinsialläkartjänster. Kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket har i yttrande över medicinalstyrelsens skrivelse funnit förslaget vara välbetänkt och ifrågasatt, om icke utökningen borde avse fler än fyra sådana tjänster. I sitt förenämnda betänkande har kommittén ytterligare utvecklat förslaget om anordnande av tvåläkarstationer.

I avbidan på ett ställningstagande till kommittéförslaget är departementschefen icke beredd att nu generellt föreslå någon ökning av antalet biträdande provinsialläkartjänster. Svårigheterna att besätta de nuvarande tjänsterna ger också anledning till att tills vidare intaga en restriktiv hållning härvidlag. Kungl. Maj:t anses emellertid i och för sig vara oförhindrad att inrätta tjänster av förevarande slag. Därför förutsattes att det skall finnas möjlighet att i enstaka fall efter särskild prövning inrätta biträdande provinsialläkartjänster i distrikt, där utsikter att rekrytera tjänsterna anses föreligga och där det även i övrigt bedömes lämpligt.

Under förevarande anslag finns uppförd en särskild post till avlöning till civila läkarstipendiater. Posten, som sedan budgetåret 1951/52 varit upptagen med ett formellt belopp av 100 kronor, har ej tagits i anspråk sedan budgetåret 1947/48. Med hänsyn härtill och då tjänsterna som civila läkarstipendiater efter inrättandet av den civila reservläkarkåren får anses ha förlorat all aktualitet, anses medel för ändamålet ej böra beräknas i fortsättningen och gällande föreskrifter i ämnet böra upphävas.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår räknar departementschefen med avlöningar till 24 förste provinsialläkare och 575 provinsialläkare. Till grundlöner åt dessa befattningshavare samt till ersättningar till förste provinsialläkare för vissa expenser kan medelsbehovet beräknas uppgå till $(24 \times 31\,392 + 575 \times 19\,000 + 96\,200)$ 11 774 608 kronor, vilket belopp med hänsyn till de senaste årens underbelastning på ordinarieposten anses

kunna avrundas nedåt till 11 700 000 kronor. Detta innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 2 700 000 kronor. Medelsbehovet till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknas till oförändrade belopp, 14 000 resp. 2 500 000 kronor. För rörligt tillägg anses böra beräknas 1 886 000 (— 800 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till 16 100 000 (+ 1 900 000) kronor.

Utskottet uttalade i sitt år 1957 avgivna utlåtande nr 11 rörande anslag för bl. a. förevarande ändamål, att viss återhållsamhet borde iakttas med inrättandet av nya ordinarie tjänster på detta område dels med hänsyn till de konsekvenser läkarbristen medför för provinsialläkarorganisationen, dels med hänsyn till det av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket ifrågasatta överförandet av huvudmannaskapet för läkarna till lands-tingen. Då departementschefens förslag överensstämmer med de intentioner, åt vilka utskottet sålunda givit uttryck, har utskottet icke funnit anledning till erinran häremot.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare), <i>förslagsvis</i>	11 700 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	14 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 500 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 886 000

Summa kronor 16 100 000;

b) till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 16 100 000 kronor.

25:o) Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 100), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

26:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 100—102), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

27:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Anskaffande av viss instrumentutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 102 och 103) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Anskaffande av viss instrumentutrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 52 500 kronor.

28:o) **Bidrag till extra provinsialläkares avlöande m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 103 och 104) samt under erinran, att departementschefen för budgetåret 1958/59 beräknar, att antalet kvarstående statsbidragsberättigade extra distrikt kommer att uppgå till åtta och att ett mindre antal extra distrikt omändras till ordinarie, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till extra provinsialläkares avlöande m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

29:o) **Anställande av civila reservläkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 104 och 105), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anställande av civila reservläkare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

30:o) **Statens sinnessjukhus: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 105—138) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens sinnessjukhus: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 140 500 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 116 975 000 kronor. Departementschefen anför inledningsvis följande rörande den statliga sinnessjukvården.

Den sedan några år tillbaka pågående betydande upprustningen av mentalsjukvården har såsom allmän målsättning att åstadkomma behandlingsresurser och vårdförhållanden som i möjligaste mån skall jämställa denna vårdgren med kroppssjukvården. Den psykiatriska vetenskapens framsteg och de moderna behandlingsmetodernas utveckling under de senaste åren har redan lett till att ett stort antal patienter — även bland det s. k. kroniska klientelet — numera kan avsevärt förbättras eller rent av återställas. Dessa resultat har således kunnat uppnås bl. a. genom förbättrad medikamentös terapi och genom nya psykoterapeutiska metoder. Medicinalstyrelsen har i sistnämnda hänseende bl. a. pekat på gruppterapi, rörelseterapi och allmänt resocialiserande behandling. Den omsvängning som därvid skett från allmänt övervakande till terapeutisk vård har varit av utomordentligt stor betydelse. Det stora intresse för en effektivisering av behandlingsarbetet genom sådana nya metoder, som enligt vad medicinalstyrelsen framhållit visats från såväl läkarnas som sjukvårdspersonalens sida, är synnerligen glädjande. Då jag anser angeläget, att personalens intresse för denna utveckling stimuleras, anser jag mig böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag om anvisande av medel såväl för en efterutbildningskurs i psykoterapi för läkare vid statens sinnessjukhus som för vidareutbildning av viss sjukvårdspersonal genom föreläsningar m. m. vid sjukhusen. Medel för sistnämnda ändamål beräknar jag under omkostnadsanslaget.

Möjligheterna till en fortsatt utveckling efter dessa riktlinjer liksom till en förbättrad och intensivare vård och behandling över huvud taget är givetvis i hög grad beroende av, förutom en materiell upprustning av sjukhusen, att dessa är i tillräcklig utsträckning försedda med en väl sammanfatt och väl utbildad personal. I detta sammanhang bör också framhållas angelägenheten av att den medicinska forskningen inom psykiatrik erhåller ökade resurser. En intensifierad sådan forskning bör i gynnsam riktning kunna påverka icke blott behandlingsresultaten och därmed patientomsättningen på sinnessjukhusen utan även rekryteringen till läkartjänsterna inom denna del av sjukvården.

Beträffande personalens utbildning vill jag erinra om — förutom vad nyss anförts — att den av 1954 års riksdag beslutade tvååriga grundutbildningen för sinnessjukvårdspersonal tog sin början våren 1956. Denna utbildning, som f. n. har en kapacitet av omkring 450 elever om året, kommer sålunda under innevarande budgetår att vara fullt utbyggd. Förslag om en viss utökning av antalet elever i grundutbildningen framlägger jag i det följande (jfr p. 36). I fråga om den högre utbildningen av sinnessjukvårdspersonal föreligger ett av medicinalstyrelsen överarbetat förslag, vilket torde komma att underställas årets riksdag.

Personallätheten på sinnessjukhusen är alltjämt otillfredsställande. Jag vill emellertid erinra om den betydande förbättring, som särskilt de senaste åren skett på detta område. Under de första fem åren närmast efter antagandet av 1950 års generalplan för upprustning av sinnessjukhusen — alltså budgetåren 1950/51—1954/55 — tillkom sålunda 548 nya tjänster eller i genomsnitt cirka 110 tjänster per år. Av dessa var 14 läkartjänster.

Under budgetåren 1955/56, 1956/57 och 1957/58 tillkom resp. 316, 446, och 418 tjänster, därav tillhopa 46 läkartjänster. Av nämnda sammanlagt 1 728 tjänster hänförde sig omkring 1 100 eller knappt 64 procent till nytillkommande vårdplatser, däribland Gullberna sjukhus. Trots dessa betydande förstärkningar har emellertid en tillfredsställande vårdstandard i detta hänseende ännu icke uppnåtts. Jag kommer i det följande att närmare redovisa de brister, som alltjämt föreligger och som bör avhjälpas genom en fortsatt utbyggnad av personalorganisationen för att nå det mål, som enligt nu tillämpade beräkningsgrunder erfordras för en godtagbar vård.

Vad först angår *läkarpersonalen* framgår av medicinalstyrelsens skrivelse, att antalet patienter per läkartjänst vid sinnessjukhusen efter de förstärkningar, som medgivits för innevarande budgetår, numera i genomsnitt uppgår för primärsjukhusen till 116,6, för sekundärsjukhusen till 130,4 och för sjukhusen för psykiskt efterblivna till 155,3. Av de 18 primärsjukhusen (exklusive Gullberna) hade emellertid icke mindre än 14 en högre medelbeläggning — det sämsta 1 på 137,9 — än förstnämnda genomsnitt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att i förslaget till reviderad generalplan åberopats, att statens sjukhusutredning i ett betänkande 1948 (SOU 1948: 37) räknade med en läkare på 100 à 125 patienter vid vårdavdelningarna på sinnessjukhusen. Såsom framgår av vad förut anförts börjar läkartätheten att närma sig och har på vissa sjukhus redan uppnått eller underskridit denna norm. Jag vill emellertid som jämförelse framhålla, att läkartätheten vid storstädernas sinnessjukhus, som år 1955 uppgick till en läkare på 84 patienter, under år 1956 ökade till en på 74. Vidare framhölls redan i yttranden över nämnda generalplaneförslag, att utredningens norm för läkartätheten icke grundade sig på någon noggrann analys av arbetet på ett sinnessjukhus och att den icke kunde anses tillfyllest. Det sistnämnda är även min uppfattning. Medicinalstyrelsen har också framhållit, att läkarkrafterna icke längre bör fördelas mellan sjukhusen efter ett visst kvotssystem utan att hänsyn bör tagas jämväl till patientklientel och patientomsättning samt aktiv inställning till vårdarbetet.

Med hänsyn till vad nu anförts synes det kunna ifrågasättas om icke tiden nu är inne för en omprövning av hittills tillämpade normer på detta område. Då vidare mentalsjukvårdsdelegationen i sitt snart färdiga huvudbetänkande kommer att framlägga förslag rörande mentalsjukvårdens framtida organisation, synes det praktiska underlaget för en sådan omprövning vara för handen. Jag har därför för avsikt att i samband med behandlingen av nämnda betänkande närmare överväga detta spörsmål.

Redan mot bakgrunden av nu gällande förhållanden är det emellertid uppenbarligen angeläget att i möjligaste mån öka läkartillgången. Härvid bör dock beaktas, att ett stort antal av redan inrättade läkartjänster ännu icke kunnat besättas. Vid månadsskiftet september—oktober 1957 var sålunda av 215 (182 år 1955 och 201 år 1956) tjänster icke mindre än 90 (67 resp. 88) vakanta. Av de 90 vakanta tjänsterna uppehölls visserligen ett stort antal av vikarier men 26 (17 resp. 33) tjänster saknade överhuvud innehavare. Om man beaktar de 14 nya tjänster, som tillkommit under budgetåret 1957/58, har sålunda en viss förbättring inträtt. Läget beträffande antalet icke uppehållna tjänster har också under höstens lopp förbättrats. Antalet tjänster utan innehavare hade sålunda den 1 december 1957 nedgått från 26 till 7 medan antalet vakanta tjänster minskat från 90 till 87.

Även om alltså situationen sedan föregående år i viss utsträckning förbättrats, måste nämnda omständigheter alltjämt föranleda en viss försiktighet i fråga om inrättande av nya tjänster. Jag har med hänsyn bl. a. härtill endast ansett mig kunna förorda, att 10 av de av medicinalstyrelsen föreslagna 16 läkartjänsterna inrättas under nästa budgetår.

Även beträffande *sjukvårdspersonalen* har som mål f. n. uppställts de normer, som föreslagits av statens sjukhusutredning — en vårdtjänst på 2,8 patienter. Även om dessa normer i huvudsak alltjämt äger giltighet, torde kunna ifrågasättas om icke jämväl dessa bör omprövas — såväl beträffande personalens storlek som sammansättning — i förut angivet sammanhang. Alltjämt understiger emellertid personaltätheten väsentligt de normer, utredningen uppställt.

Enligt senast tillgängliga uppgifter utgjorde nämligen medelbeläggningen per tjänst vid primärsjukhusen i genomsnitt 3,3 för manliga och 3,2 för kvinnliga vårdavdelningar. Motsvarande siffror för nämnda avdelningar under budgetåret 1956/57 utgjorde 3,4. Även om alltså en viss förbättring skett genom de nya befattningar, som inrättats fr. o. m. innevarande budgetår, föreligger sålunda redan av detta skäl alltjämt ett betydande behov av ytterligare tjänster för vårdpersonal. Detta understrykes ytterligare av de skäl medicinalstyrelsen anfört. Sålunda erfordras enligt styrelsen 51 tjänster för att undvika att patienterna på vissa vårdavdelningar på grund av personalbrist måste hållas inlåsta i sina rum på nätterna. Härutöver föreslår styrelsen, att 62 tjänster för skötare eller sköterskor och 100 för avdelningsbiträden inrättas såsom en allmän förstärkning. Också bland vårdpersonalen föreligger emellertid ett betydande antal vakanta tjänster, även om det stora flertalet av dessa uppehålls med vikarier. Med hänsyn bl. a. härtill och till möjligheterna att erhålla väl utbildad personal till tjänsterna har jag endast ansett mig kunna tillstyrka en till sammanlagt 140 tjänster begränsad ökning av vårdavdelningspersonalen för befintliga vårdplatser. Givetvis bör också den centrala sjukvårdspersonalen förstärkas, bl. a. för att kunna möta de stegrade anspråk, som en intensifierad vård ställer på behandlingsresurserna. Jag förordar i det följande, att 23 tjänster inrättas för nämnda ändamål. Till sjukvårdspersonalen brukar också hänföras personal för sysselsättnings- och arbetsterapi, sjukgymnaster, socialkuratorer samt personal för familjevård och hjälpverksamhet. Dessa personalgrupper föreslås förstärkta med sammanlagt 13 befattningar. Även det nu sagda avser befintliga vårdplatser. För nya platser kommer jag att förorda inrättande av 186 tjänster för sjukvårdspersonal.

I fråga om *kontorspersonalen* framgår av medicinalstyrelsens skrivelse att denna beträffande såväl sjukhuskontoren som läkarexpeditionerna måste anses underdimensionerad. Arbetsbelastningen på sjukhuskontoren har ökat betydligt såväl genom nya arbetsuppgifter som genom sjukhusens ökade vårdkapacitet, medan antalet tjänster sedan budgetåret 1950/51 ökat med endast 9 från 139 till 148. Beträffande läkarexpeditionerna kan nämnas, att antalet överläkaravdelningar uppgår till omkring 90 medan antalet kansli- och kontorsbiträden endast utgör 63. Jag kommer därför att i det följande förorda en förstärkning av kontorspersonalen med sammanlagt 18 tjänster.

Även beträffande *ekonomipersonalen* kommer jag i det följande att förorda vissa förstärkningar, främst för att möjliggöra en successiv förbättring av koststandarden på sjukhusen. Jag vill i detta sammanhang erinra om den kostundersökning beträffande 10 av sjukhusen, som redovisades för 1957 års riksdag och då föranledde bl. a. en personalförstärkning med 13

ekonomibiträden. Nämda undersökning har numera slutförts beträffande samtliga sjukhus. Av denna framgår, att det för att möjliggöra införandet av s. k. enhetskost erfordras såväl en ökning av personalen som en förbättrad maskinell utrustning och ett höjt kostpris. För nämnda ändamål samt för att möjliggöra tillhandahållandet av dietkost och visst utbyte av patientarbetskraft erfordras enligt styrelsen sammanlagt 125 tjänster, varav sålunda 13 hittills beviljats. Medicinalstyrelsen har nu föreslagit, att återstående 112 tjänster inrättas för nästa budgetår.

Det är givetvis synnerligen angeläget, att de av medicinalstyrelsen påtalade missförhållandena på detta område snarast möjligt undanröjas. Jag vill emellertid erinra om att avsikten med nämnda 13 tjänster bl. a. var att genom en utvidgad försöksverksamhet vid några sjukhus av olika karaktär och storleksordning vinna närmare erfarenheter beträffande organisation och personalbehov inom centralköken. Vidare framhöll statsutskottet i detta sammanhang, att i första hand borde eftersträvas en upprustning av maskin- och inventariebeståndet för att öka möjligheterna till en rationellare och därmed mindre personalkrävande tillredning och tillagning. Jag vill vidare erinra om att centrala sjukvårdsberedningen i sitt yttrande (se p. 33) föreslagit, att styrelsens utredning borde fullföljas genom arbetsstudier för att på så sätt få ett fastare underlag för vidare rationaliseringsåtgärder. Jag delar denna uppfattning och har för avsikt att uppdraga åt medicinalstyrelsen och sjukvårdsberedningen att i samråd fullfölja dessa undersökningar. Enligt vad jag inhämtat kan kostnaderna härför — inberäknat erforderliga resor — uppskattas till i runt tal 100 000 kronor. För att påbörja undersökningarna och för fortsatt anlåtande av den extra befattningshavare styrelsen anställt för hittills verkställd utredning beräknar jag medel under anslaget för extra arbetskraft.

Mot bakgrunden av vad nu anförts torde den ifrågasatta personalförstärkningen tills vidare böra begränsas till 25 ekonomibiträden. Däremot vill jag förorda, att medel nu anvisas för såväl en upprustning av centralkökens maskinella utrustning som en höjning av kostpriset vid samtliga sjukhus. Hemställan i dessa hänseenden gör jag under nästföljande anslag.

Sammanfattningsvis innebär de av mig förordade förslagen i fråga om personalförstärkningar, att 390 nya tjänster inrättas mot 418 för innevarande budgetår. Av förstnämnda antal avses 187 för nytillkommande vårdplatser och 203 för befintliga platser (252 resp. 166 budgetåret 1957/58).

Departementschefen övergår härefter till en närmare behandling av de av medicinalstyrelsen framförda förslagen.

Vad till en början angår frågan om *personal till följd av nytillkommande vårdplatser* har departementschefen intet annat att erinra mot medicinalstyrelsens förslag än att han icke är beredd att tillstyrka inrättande av en kuratorstjänst vid S:t Olofs sjukhus. I stället beräknas under anslaget till extra arbetskraft medel för anlåtande av en befattningshavare på deltid för ändamålet. Då vissa paviljonger kan beräknas bli färdigställda först under senare delen av budgetåret, anses medel för helt år behöva beräknas endast för omkring 68 tjänster och för halvt år för återstående 119.

Departementschefen föreslår alltså, att följande (188 — 1) 187 nya tjäns-

ter inrättas, nämligen 1 läkare i Ae 23, 3 överskötare i Ao 10, 16 översköterskor i Ao 10, 3 förste skötare i Ao 9, 15 första sköterskor i Ao 8, 22 skötare i Ao 8, 9 skötare i Ae 8, 55 sköterskor i Ao 7, 44 sköterskor i Ae 7 samt 19 avdelningsbiträden i Ae 2.

I fråga om *personal för befintliga vårdplatser* föreslås följande.

Med avseende på läkarpersonalen anser sig departementschefen på förut anförda skäl icke kunna tillstyrka en förstärkning av den omfattning medicinalstyrelsen föreslagit. Med hänsyn till angelägenheten av att ytterligare sjukhus kan få tillgång till tjänster för intern-medicinska konsulter förordas en förstärkning i detta hänseende med 3 överläkartjänster i Be 1, närmast avsedda för Restads, Sätters och Mariebergs sjukhus. Förslaget innebär en fördubbling av nuvarande antal. Beträffande den slutna psykiatriska vården förordas en utökning av läkarpersonalen med 5 tjänster, nämligen med 1 överläkare i Bo 1 vid S:t Jörgens sjukhus samt med 1 läkare i Ae 23 vid vartdera av Sidsjöns, Ulleråkers, S:t Lars' och S:ta Maria sjukhus. Slutligen förordar departementschefen, att den för familjevård och hjälpverksamhet avsedda läkarpersonalen utökas med 1 tjänst som förste läkare i Ao 24.

Förslaget beträffande läkarpersonalen innebär alltså, att följande 9 nya tjänster inrättas, nämligen för 1 överläkare i Bo 1, 3 överläkare i Be 1, 1 förste läkare i Ao 24 samt 4 läkare i Ae 23.

Vad därefter angår sjukvårdspersonalen erinrar departementschefen beträffande den *centrala sjukvårdspersonalen* om att särskilda befattningar som ersättare för och biträden åt personalföreståndare och övrig uppsyningspersonal hittills inrättats vid fyra sjukhus. Med hänsyn till de av medicinalstyrelsen påtalade svårigheterna för berörda personalgrupp och till de erfarenheter av organisationen som hittills vunnits anser sig departementschefen böra förordas en ökning av denna personal med 5 översköterskor eller förste skötare i Ag 9, närmast avsedda för Ulleråkers, Restads, Sätters, S:ta Gertruds och S:t Sigfrids sjukhus.

På grund av bristen på kompetent ledning av de manliga patienternas yttre arbeten anses vid S:t Jörgens sjukhus böra inrättas 1 tjänst som uppsyningsman i Ao 11. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes även, att 1 tjänst som uppsyningsman i Ao 11 vid Västra Ny sjukhus ändras till förste uppsyningsman i Ao 13.

Personalen för de medicinska centra anses böra utökas med 1 förste skötare eller första sköterska i Ao 9 (Ao 8), 1 avdelningsbiträde i Ae 2 och 3 översköterskor i Ao 9. Befattningarna är närmast avsedda för resp. Ryhovs, Restads, Sidsjöns, Frösö och Källshagens sjukhus men bör kunna placeras efter medicinalstyrelsens bestämmande.

Organisationen med överordnad sjukvårdspersonal för natttjänst anses

böra utbyggas med 10 översköterskor i Ao 10 och 2 överskötare eller översköterskor i Ao 10. Härigenom skulle varje primärsjukhus kunna få åtminstone en tjänst för ifrågavarande ändamål.

Av förslagen i fråga om *vårdavdelningspersonalen* tillstyrkes en förstärkning på insulinavdelningarna vid Mariebergs sjukhus med 1 första sköterska i Ao 8 och 1 sköterska samt vid Furunäsets sjukhus med 1 första sköterska i Ao 8.

Vårdavdelningspersonalen i övrigt anses i enlighet med vad förut anförts böra utökas med sammanlagt 137 tjänster. Av dessa avses 23 för skötare, 54 för sköterskor och 60 för avdelningsbiträden. Inrättandet av sistnämnda tjänster bör kunna leda till en viss avlastning från sjukvårdspersonalen av mindre sjukvårdsbetonade arbetsuppgifter. Departementschefen framhåller emellertid angelägenheten av att en sådan avlastning leder till en motsvarande aktivisering av det egentliga sjukvårdande arbetet. Vidare understrykes vikten av att styrelsen i samråd med direktionerna fortlöpande håller sin uppmärksamhet riktad på möjligheterna att också genom organisatoriska åtgärder förbättra vårdarbetet.

Personalen för sysselsättnings- och arbetsterapi föreslås utökad med 3 arbetsterapeuter i Ao 9 vid Frösö, Furunäsets och S:t Jörgens sjukhus, vilka f. n. saknar sådana tjänster. Vidare anses böra inrättas 4 tjänster som översköterska eller förste skötare i Ao 9 att placeras efter medicinalstyrelsens bestämmande. Till medicinalstyrelsens förslag att inrätta 37 tjänster för skötare eller sköterskor för tjänstgöring enbart inom denna vårdform är departementschefen icke beredd att nu taga ställning. Bl. a. synes mental-sjukvårdsdelegationens förslag i organisationsfrågan först böra avvaktas innan en sådan ny personalkategori tillföres sjukhusen. Icke heller kan departementschefen tillstyrka ändring av en tjänst som arbetsterapeut i Ao 9 vid S:t Sigfrids sjukhus till tjänst som föreståndare för sysselsättnings- och arbetsterapi i Ao 11. Däremot anses en tjänst som förste skötare i Ag 9 för socioterapi vid S:ta Maria sjukhus böra överföras till extra ordinarie stat.

Den *psykologiska verksamheten* har f. n. mest karaktär av försöksverksamhet vid några sjukhus. Enligt vad medicinalstyrelsen framhållit har det visat sig, att psykologer är en värdefull tillgång i det diagnostiska arbetet. Deras deltagande i den terapeutiska verksamheten har däremot hittills varit begränsat men kan enligt utländska erfarenheter på ett värdefullt sätt avlasta läkarna bl. a. vid gruppterapi. Till frågan om inrättande av särskilda tjänster för ändamålet är departementschefen dock icke beredd att nu taga ställning. I stället förordas att ett belopp av ytterligare 50 000 kronor ställes till styrelsens förfogande för denna verksamhet. Beloppet bör upptagas under anslaget till extra arbetskraft.

Det av sistnämnda anslag för *sjukgymnastisk verksamhet* nu avsedda beloppet, 30 000 kronor, uppräknas till 50 000 kronor. Ehuru departements-

chefen anser, att för dylik verksamhet i princip praktiserande sjukgymnaster på orten bör anlitas, vill han av särskilda skäl förorda, att för en med nämnda medel nu avlönad sjukgymnast vid S:t Lars' sjukhus inrättas en extra ordinarie tjänst i Ae 10/12.

Av medicinalstyrelsens förslag i fråga om *sociala kuratorer* anser sig departementschefen endast kunna tillstyrka, att för tre av de sjukhus, som alltjämt saknar sådan befattningshavare, inrättas vardera en tjänst i Ae 12.

Personalen för *familjevård och hjälpverksamhet* föreslås utökad med en tjänst som föreståndarinna i Ao 11 vid S:t Sigfrids sjukhus. Vidare anses böra inrättas ytterligare en tjänst vid Ulleråkers sjukhus, vilken dock med hänsyn till arbetsuppgifterna föreslås placerad som föreståndarinna i Ae 11.

Vidare föreslås indragning av 16 på *övergångsstat* uppförda tjänster för 1 arbetsterapeut i Ao 10, 1 överskötare i Ao 10 och 14 överskötare i Ao 9.

Sammanfattningsvis innebär sålunda förslagen i fråga om sjukvårdspersonalen för befintliga vårdplatser — förutom angivna löneregleringar — att följande 176 tjänster, varav 23 för central sjukvårdspersonal, skulle tillkomma, nämligen 3 sociala kuratorer i Ae 12, 1 uppsyningsman i Ao 11, 1 föreståndarinna i Ao 11 och 1 i Ae 11, 1 sjukgymnast i Ae 10/12, 10 översköterskor i Ao 10, 2 överskötare eller översköterskor i Ao 10, 5 översköterskor eller förste skötare i Ag 9, 3 översköterskor i Ao 9, 3 arbetsterapeuter i Ao 9, 4 översköterskor eller förste skötare i Ao 9, 1 förste skötare i Ao 9 (eller första sköterska i Ao 8), 2 första sköterskor i Ao 8, 12 skötare i Ao 8, 11 skötare i Ae 8, 30 sköterskor i Ao 7, 25 sköterskor i Ae 7 samt 61 avdelningsbiträden i Ae 2.

Å andra sidan skulle förenämnda 16 på *övergångsstat* uppförda tjänster indragas.

Beträffande *kontorspersonalen* tillstyrker departementschefen en förstärkning på sjukhuskontoren med 6 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5. För att tillgodose framför allt läkarnas behov av skrivhjälp förordas vidare, att ytterligare 11 tjänster som kanslibiträden i Ae 7 och 1 som biträde för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5 inrättas. Slutligen bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången 4 kontorsbiträden överföras på ordinarie stat.

Förslagen beträffande kontorspersonalen innebär alltså — förutom angivna löneregleringar — en utökning med 18 tjänster, nämligen 11 kanslibiträden i Ae 7 och 7 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5.

I fråga om *ekonomipersonalen* tillstyrkes såvitt avser *maskinpersonalen*, att en maskinisttjänst i Ae 10 vid Gullberna sjukhus och en i Ag 10 vid S:t Jörgens sjukhus överföres till ordinarie stat.

Den föreslagna utökningen av *personalen i verkstäder och arbets-salar* med 4 ekonomibiträden anser sig departementschefen icke kunna tillstyrka. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås däremot, att en tjänst

såsom hantverksföreståndare i Ae 11 och två som hantverkare i Ae 8 vid Sidsjöns sjukhus ändras till yrkesmästare i Ae 12 resp. Ae 9.

Kökspersonalen anses i enlighet med vad förut anförts för nästa budgetår böra utökas med 25 ekonomibiträden i Ae 2. Härutöver bör för ändamålet disponeras de två tjänster i Ao 5 och Ae 4, som blivit disponibla i anslutning till nedläggandet av Långasjö sekundäravdelning.

Mot medicinalstyrelsens förslag i fråga om *tvättpersonalen* har departementschefen intet att erinra. Vid Mariebergs sjukhus skulle sålunda inrättas en tjänst som maskintvättare i Ae 8. Å andra sidan bör till följd av beslutat nedläggande av tvätteridriften vid S:t Sigfrids sjukhus och S:t Lars' sjukhus en tjänst som tvättföreståndare och en som maskintvättare, båda i Ao 8, föras på övergångsstat samt en tjänst som biträdande tvättföreståndare i Ao 7 och två som ekonomibitråde i Ae 7 indragas.

Av förslagen beträffande *personal för telefon och städning* tillstyrker departementschefen att vid S:t Jörgens sjukhus inrättas en tjänst som telefonist i Ae 5, samt att i övrigt inrättas 1 tjänst som ekonomibitråde i Ae 2. Å andra sidan kan två telefonisttjänster i Ae 4 vid Gådeå sjukhus och Psykiatriska sjukhuset indragas.

I fråga om *personal för transporter och diverse* tillstyrkes inrättandet av en tjänst som ekonomibitråde i Ae 7. Vidare anses en tjänst som föreståndare för djurstall i Ao 7 böra föras på övergångsstat, varjämte en tjänst som ekonomibitråde i Ae 7 vid sekundäravdelningen i Långasjö kan indragas.

På grund av övergång till entreprenadssystem för yttre vakthållning kan två tjänster som *yttre nattvakt* i Ao 7 indragas vid Ryhovs och S:t Jörgens sjukhus.

Beträffande *personalen för trädgård och jordbruk* föreslås under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anför vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, att en tjänst som ekonomibitråde i Ao 7 vid Vipeholms sjukhus uppflyttas till Ao 8. Till följd av viss omorganisation av jordbruksledningen vid Pärby sekundäravdelning kan vidare en tjänst som befallningsman i Ae 10 indragas.

Vidare föreslås indragning av 4 på *övergångsstat* uppförda tjänster — 1 förste förman i Ao 9, 1 hantverksföreståndare i Ao 8, 1 förman i Ao 7 och 1 bageriföreståndare i Ao 7.

Sammanfattningsvis innebär alltså förslagen beträffande ekonomipersonalen för befintliga vårdplatser — förutom angivna löneregleringar — en utökning med 29 nya tjänster, nämligen 1 maskintvättare i Ae 8, 1 ekonomibitråde i Ae 7, 1 telefonist i Ae 5 och 26 ekonomibiträden i Ae 2. Å andra sidan skulle följande 9 tjänster indragas, nämligen 1 befallningsman i Ae 10, 1 biträdande tvättföreståndare i Ao 7, 2 yttre nattvakter i Ao 7, 3 ekonomibiträden i Ae 7 och 2 telefonister i Ae 4. Å övergångsstat skulle vidare tillkomma 1 tvättföreståndare i Ao 8, 1 maskintvättare i Ao 8 och 1 föreståndare för djurstall i Ao 7 samt indragas 1 förste förman

i Ao 9, 1 hantverksföreståndare i Ao 8, 1 förman i Ao 7 och 1 bageriföreståndare i Ao 7.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle sammanfattningsvis för nya och befintliga vårdplatser inrättas tillhopa (187 + 232) 419 nya tjänster. Av dessa tjänster är 185 ordinarie, 229 extra ordinarie och 5 extra. Å andra sidan föreslås, att 29 tjänster indrages. Nettotillskottet av nya tjänster skulle sålunda uppgå till (419 — 29) 390.

Medicinalstyrelsens förslag med avseende å personalen och departementschefens ställningstagande till dessa förslag kan åskådliggöras av följande uppställning, varvid som jämförelse även angivits personalökningen under de tre senaste budgetåren:

Personalgrupp	Antal nya tjänster				
	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	
				medicinalstyrelsens förslag	departementschefens förslag
<i>Nyttillkommande platser m. m.:</i>					
läkare	+ 3	+ 5	+ 4	+ 1	+ 1
sjukvårdspersonal	+ 197	+ 258	+ 221	+ 187	+ 186
kontorspersonal	+ 2	+ 7	+ 4	—	—
ekonomipersonal	+ 7	+ 33	+ 23	—	—
Summa	+ 209	+ 303	+ 252	+ 188	+ 187
<i>Befintliga platser:</i>					
läkare	+ 10	+ 14	+ 10	+ 15	+ 9
sjukvårdspersonal	+ 92	+ 120	+ 139	+ 313	+ 160
tandvårdspersonal	—	—	—	+ 8	—
kontorspersonal	+ 5	+ 12	+ 15	+ 32	+ 18
ekonomipersonal	—	— 3	+ 2	+ 118	+ 16
Summa	+ 107	+ 143	+ 166	+ 486	+ 203
<i>Totalsumma</i>	+ 316	+ 446	+ 418	+ 674	+ 390

Med hänsyn till den personalförstärkning, som förordats, erfordras även ytterligare medel för vikarier. Departementschefen beräknar för detta ändamål samt för vikarier i anledning av den utökade grundutbildning, som förordas i det följande, en ökning med 490 000 kronor.

Till kostnader för avlöningar till extra arbetskraft har för innevarande budgetår beräknats 772 000 kronor, vilket belopp dock enligt beslut av Kungl. Maj:t höjts till 825 000 kronor på grund av under 1957 inträffad lönestegring. För nästa budgetår anses — med hänsyn till beslutad lönehöjning under år 1958 samt till vad förut anförts — böra beräknas omkring 995 000 kronor, innebärande en ökning med 223 000 kronor.

Under arvodesposten beräknas för särskilda läkargöromål en höjning med 35 000 kronor för att bereda sjukhusen ökade möjligheter att konsultera specialister av olika slag. För den tidigare tillstyrkta efterutbildnings-

kursen i psykoterapi för läkare erfordras 5 000 kronor. Härtill kommer kostnaderna för genomförda arvodesregleringar med 120 000 kronor. Anslagsposten i fråga skulle alltså uppräknas med tillhoppa 160 000 kronor.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 3 561 000 kronor, för kostnader för vikarier m. m. med 490 000 kronor, för avlöningar till extra arbetskraft med 223 000 kronor samt för vissa arvodeskostnader med 160 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen för 1957 års lönerevision med — utöver vad som redovisats under arvodesposten och för extra arbetskraft — 19 100 000 kronor.

Den sammanlagda höjningen av anslaget skulle alltså uppgå till 23 534 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså bestämmas till 140 509 000 eller i runt tal 140 500 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Edström* och fru *Hamrin-Thorell* (I: 246) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* och fröken *Liljedahl* (II: 296), har hemställts, att riksdagen måtte utöver under förevarande punkt framfört förslag besluta om ytterligare utökning av antalet tjänster å befintliga platser vid sinnessjukhusen enligt särskild förteckning samt anvisa härför erforderligt anslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 296.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår innebär departementschefens förslag en fortsatt personell upprustning vid statens sinnessjukhus. Sålunda förordas en nettoökning med 390 nya tjänster, varav 10 för läkarpersonal, 346 för sjukvårdspersonal, 18 för kontorspersonal och 16 för ekonomipersonal. Av de 390 tjänsterna avser 187 tidigare beslutade nya vårdavdelningar m. m. om tillhoppa 500 platser vid fem sinnessjukhus. Kostnadsökningen i dessa delar får anses vara av automatisk natur. Återstående 203 tjänster avses såsom personalförstärkning för befintliga vårdplatser.

En sammanställning i tabellform över samtliga föreslagna personalförstärkningar för såväl nytillkommande som befintliga vårdplatser har intagits i det föregående. Härav framgår, att departementschefen praktiskt taget helt godtagit medicinalstyrelsens förslag rörande personal vid nya anstalter. Däremot har styrelsens förslag i fråga om personal för befintliga vårdplatser minskats från 486 till 203.

Utskottet vill erinra om att utskottet vid behandlingen av frågan om anslag för förevarande ändamål för budgetåret 1957/58 hade att taga ställning till ett flertal motionsyrkanden rörande ytterligare personalförstärk-

ningar utöver vad departementschefen förordat. Utskottet fann de till stöd för yrkandena anförda skälen i huvudsak bärande men ansåg sig icke berett biträda motionerna i vidare mån än att utskottet uttalade en förväntan att Kungl. Maj:t i största möjliga utsträckning skulle beakta motionärernas yrkanden vid framläggande av förslag till riksdagen i fråga om den fortsatta utbyggnaden av personalorganisationen. Utskottet har konstaterat, att nu föreliggande förslag i stort sett motsvarar utskottets då framförda önskemål.

Vid årets riksdag har i motionerna I: 246 och II: 296 föreslagits ytterligare 89 tjänster utöver vad departementschefen nu förordat, motsvarande en kostnadsökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med cirka 900 000 kronor. Även utskottet är medvetet om att personalorganisationen vid statens sinnessjukhus måste anses vara i behov av ytterligare utbyggnad för att medge en sådan ökning av vårdresurserna, att sinnessjukvården kommer i nivå med kroppssjukvården. Å andra sidan bör, såsom utskottet i flera tidigare sammanhang framhållit, den planmässiga utbyggnaden av organisationen inte ske i snabbare takt än rekryteringshänsyn samt hänsynen till bostäder och andra praktiska anordningar medger. Mot bakgrunden av dessa överväganden och då utbyggnaden bör ske med beaktande jämväl av andra angelägna behov finner sig utskottet böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag, vilket enligt utskottets mening innefattar en betydande personalförstärkning. Utskottet avstyrker sålunda motionerna.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har, liksom anslagsberäkningen, inte givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i förevarande sammanhang anmälda förslag till lönegradsuppflyttningar av tjänster.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 246 och II: 296

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	63 810 000
--	------------

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	622 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	57 320 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 748 000
	Summa kronor 140 500 000;

c) till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 140 500 000 kronor.

31:o) *Statens sinnessjukhus: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 138—148) föreslagit riksdagen att till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 580 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 46 545 000 kronor.

Departementschefen förordar under anslagsposterna till sjukvård m. m. åt befattningshavare och till reseersättningar en minskning med 50 000 resp. en höjning med 25 000 kronor.

Medelsbehovet under delposten till bränsle, lyse och vatten uppskattas till i runt tal 10 000 000 kronor. Förslaget innebär en höjning av posten med 2 000 000 kronor.

Beträffande delposten till övriga expenser beräknas medelsbehovet till i runt tal 800 000 kronor, vilket innebär en till 30 000 kronor begränsad höjning av medelsanvisningen.

Under delposten till inventarier har för innevarande budgetår anvisats dels för s. k. löpande inventarieanskaffningar ett belopp om 1 150 000 kronor, beräknat efter 47 kronor per patient, dels ock för vissa engångsanskaffningar ett belopp av 450 000 kronor. Departementschefen föreslår, att medel för sistnämnda ändamål — såvitt avser utrustning av vårdavdelningar m. m., som ombygges eller helrenoveras med anlåtande av medicinalstyrelsens delfond å statens allmänna fastighetsfond — fr. o. m. budgetåret 1958/59 liksom för utrustning av nybyggnader eller övriga ombyggnader anvisas under reservationsanslaget till Utrustning av nya sinnessjukhus. För att möjliggöra åtminstone en viss upprustning av övriga avdelningar m. m. anses vidare det nu för löpande inventarieanskaffningar beräknade beloppet, som varit oförändrat sedan budgetåret 1953/54, böra höjas från 47 till 60 kronor per patient. Vid en medelbeläggning å sjukhusen av 24 800 patienter skulle för detta ändamål erfordras omkring 1 490 000 kronor. För vissa mera kostnadskrävande anskaffningar beräknas härutöver sammanlagt 260 000 kronor, varav för anskaffande av transportmedel 65 000 kronor, för vissa andra dyrbarare inventarier 45 000 kronor samt för centralkökens utrustning 150 000 kronor. I sistnämnda hänseende

hänvisar departementschefen till vad som anförts under föregående anslag. Viss försöksverksamhet med porslin och inköp av armatur anses kunna rymmas inom ramen för nu förordade belopp. Medelsbehovet under delposten skulle i enlighet härmed uppgå till (1 490 000 + 260 000) 1 750 000 kronor, innebärande en ökning med 150 000 kronor.

Under delposten till tvätt och renhållning anses under nästa budgetår uppkomma vissa kostnadsökningar, bl. a. till följd av ökad användning av försvarets fabriksverks tvättanstalter. Å andra sidan möjliggöres härigenom vissa besparingar på avlöningsanslaget. Posten beräknas till 2 600 000 (+ 500 000) kronor.

Medelsanvisningen för innevarande budgetår under delposten till utspisning har beräknats med utgångspunkt från ett kostpris vid de 10 av medicinalstyrelsens kostundersökningar då berörda sjukhusen om i genomsnitt 2:40 och vid övriga sjukhus 2:20 kronor per dag och patient.

Styrelsens undersökningar har nu fullföljts även beträffande övriga sjukhus. Härvid har framkommit, att för en fullständig upprustning av kosthållet skulle erfordras en höjning av dagkostnaden till 2:68 kronor. I likhet med styrelsen anser departementschefen visserligen att en koststandard, som f. n. kräver ungefär denna dagkostnad, bör uppställas som mål för strävandena på detta område. Såsom styrelsen framhållit fordras emellertid för ett riktigt utnyttjande av en sådan medelstildelning såväl en personell som en materiell upprustning av centralköken. Departementschefen erinrar vidare om att den för innevarande budgetår medgivna höjningen av dagkostnaden om möjligt skulle användas bl. a. för att söka åstadkomma rationellare och därmed mindre personalkrävande tillredning och tillagning. Med hänsyn till det anförda och i avbidan på resultaten av de försök, som sålunda pågår, samt den ytterligare utredning, som föreslagits under föregående anslag, anser sig departementschefen böra förorda, att kostpriset för nästa budgetår vid samtliga sjukhus beräknas till i genomsnitt 2:45 kronor per dag och patient. Kostnadsökningen under delposten uppskattas vid bifall härtill till omkring 1 350 000 kronor.

Delposten till linne, gång- och sängkläder anses såsom medicinalstyrelsen föreslagit kunna uppföras med oförändrat belopp, 3 600 000 kronor.

Mot medicinalstyrelsens beräkningar av medelsbehovet under delposterna till läkemedel m. m., till familjevård, till automobiler och transporter samt till patienternas sysselsättning och förströelse har departementschefen intet att erinra. Posterna föreslås alltså uppräknade med resp. 1 600 000, 250 000, 30 000 och 150 000 kronor. Vad särskilt angår den betydande uppräknningen av läkemedelsposten, som för innevarande budgetår uppförts med 4 000 000 kronor, erinras om att de avsevärda framsteg, som under de sista åren gjorts beträffande behandlingen av vissa psykiska sjukdomstillstånd, lett till en alltmer ökad användning av medikamentös terapi. Många patienter — även bland det s. k. kroniska klientelet — har kunnat avsevärt för-

4 — Bihang till riksdagens protokoll 1958. 6 saml. Nr 11

bättras eller återställas och därigenom utskrivs eller förflyttas till andra vårdformer. Med hänsyn härtill och då en upprepning av de senaste årens överskridanden av denna delpost i fortsättningen om möjligt bör undvikas, har departementschefen ansett sig böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag.

Vad slutligen angår delposten till diverse utgifter anses kostnaderna för av medicinalstyrelsen föreslagen vidareutbildning av viss personal kunna rymmas inom ramen för oförändrad medelsanvisning. Av styrelsen i övrigt i detta sammanhang föreslagna anslagshöjningar anser sig departementschefen icke kunna tillstyrka.

Vid bifall till vad nu förordats erfordras en höjning av medelsanvisningen för nästa budgetår med 6 035 000 kronor. Anslaget bör alltså bestämmas till 52 580 000 kronor.

I en inom andra kammaren av fröken *Höjer* väckt motion (II: 390) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att anvisa under elfte huvudtiteln, punkt 30, 4 a, Inventarier, ett med 500 000 kronor utöver departementschefens förslag förhöjt belopp.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet. Av den av medicinalstyrelsen begärda ökningen av förevarande anslag, 7 792 000 kronor, har departementschefen tillstyrkt ett belopp av 6 035 000 kronor. Skillnaden hänför sig i det väsentliga till delposterna Inventarier och Utspisning. I fråga om sistnämnda post vill utskottet emellertid framhålla, att departementschefens förslag synes innebära ett avsevärt steg mot den ytterligare förbättring av koststandarden vid sjuksjukhusen, som utskottet i flera tidigare sammanhang ansett vara önskvärd.

Vidkommande yrkandet i motionen II: 390 vill utskottet erinra om att utskottet i sitt föregående år avgivna utlåtande i ämnet framhållit, att en upprustning av maskin- och inventariebeståndet utgör en förutsättning för att sinnessjukvården skall erhålla en med kroppssjukhusen likvärdig koststandard. Departementschefens nu förevarande förslag innebär en uppräkning av inventarieposten med 150 000 kronor mot av medicinalstyrelsen begärda 975 000 kronor. Emellertid måste i sammanhanget beaktas, att departementschefen nu föreslagit att medel för vissa engångsanskaffningar från och med nästa budgetår skall anvisas under reservationsanslaget till Utrustning av nya sinnessjukhus. Den totala ramen för anskaffning av inventarier kommer därför att utökas till ett belopp, som utskottet finner godtagbart. Utskottet avstyrker därför motionen II: 390.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under denna punkt icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 390 till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 580 000 kronor.

32:o) *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 148) vilket innebär en ökning av anslaget med 45 000 kronor på grund av höjd ersättning till övervakare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

33:o) *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 149—154) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 693 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 625 000 kronor.

Den av 1954 års riksdag beslutade grundutbildningen av sinnessjukvårdspersonal tog sin början våren 1956. Då utbildningen f. n. omfattar en tid av omkring två år, kommer densamma att vara fullt genomförd under loppet av innevarande budgetår. Den nuvarande organisationen möjliggör, att omkring 15 elever kan mottagas två gånger per år vid ett vart av 15 sinnessjukhus, d. v. s. en utbildningskapacitet på omkring 450 elever om året. Enligt medicinalstyrelsens beräkningar kan den nuvarande avgångsprocenten för sjukvårdspersonalen uppskattas till omkring sex procent, vilket med utgångspunkt från antalet nu inrättade tjänster — omkring 7 600 — i det närmaste motsvarar utbildningskapaciteten. Härtill kommer emellertid att sinnessjukhusen årligen tillföres ett visst antal nya tjänster för såväl nytillkommande som befintliga vårdplatser. Vidare torde under de närmaste åren komma att färdigställas något eller några redan beslutade nya sinnessjukhus, av vilka det första, i Falköping, torde kunna tagas i bruk omkring kalenderårsskiftet 1960/61. Med hänsyn härtill och då antalet vakanta tjänster enligt vad medicinalstyrelsen anfört är betydande, måste den nuvarande utbildningskapaciteten anses vara för låg. Det synes emellertid tveksamt, om avgången också under de närmast följande åren kommer att ligga på en så hög nivå som medicinalstyrelsen räknat med. Då vidare åtminstone en viss del av personalbehovet anses böra täckas genom inrättande av tjänster för avdelningsbiträden, anser sig departementschefen

icke nu kunna tillstyrka en ökning av utbildningskapaciteten i den omfattning medicinalstyrelsen föreslagit. Departementschefen förordar, att grundutbildningen tills vidare utökas att omfatta ytterligare ett sinnessjukhus men att antalet elever i kurserna där utökas till omkring 20 i vardera. Utbildningskapaciteten skulle då öka med cirka 40 elever om året. Vid de tre utbildningscentralerna anses eleverna kunna inordnas i befintliga kurser. För praktisk utbildning i kroppssjukvård måste däremot antalet lasarett utökas från nio till tio. Landstinget i Gävleborgs län har förklarat sig kunna mottaga dessa elever vid lasarettet i Bollnäs, varvid dock bostadsfrågan tills vidare i avbidan på färdigställandet av bostäder i anslutning till det beslutade nya sinnessjukhuset därstädes endast väntas kunna provisoriskt lösas. Departementschefen förordar därför, att denna del av utbildningen förlägges till nämnda lasarett.

För utbildningen vid sinnessjukhuset erfordras en instruktionssköterska i Ae 14. Vid lasarettet i Bollnäs erfordras vidare senast fr. o. m. budgetåret 1959/60 en instruktionssköterska.

F. n. finns vid sjukhusen ett antal extra ordinarie skötare och sköterskor samt vikarier, vilka under längre tid tjänstgjort inom sinnessjukvården men ej genomgått någon utbildning. I likhet med medicinalstyrelsen anser departementschefen lämpligt, att ett 60-tal av de omkring 175 befattningshavare, som närmast bör komma i fråga, beredes möjlighet att genomgå den i grundutbildningen ingående provtjänstgöringens teoretiska del om två månader. Däremot kan departementschefen icke tillstyrka, att för återstående 115 särskilda kompletteringskurser skulle anordnas. Även dessa befattningshavare anses i stället i mån av utrymme under de närmaste åren få delta i nämnda teoretiska kurser.

För utbildning i sinnessjukvård av sjuksköterskeelever anses medel böra beräknas för sex kurser årligen vid vardera av 14 sjukhus. Förslaget innebär en utökning av det sammanlagda antalet kurser från 78 till 84.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna samordningen av undervisningen genom inrättande av särskilda studieråd anses i och för sig värdefull. Departementschefen förordar emellertid, att dessa uppgifter tills vidare försöksvis får åvila direktionerna vid ifrågakommande fyra utbildningssjukhus. Direktionerna anses dock vid handläggningen av hithörande frågor böra förstärkas med någon eller några för ändamålet lämpade personer. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter i detta hänseende. Vid bifall härtill erfordras inga medel under förevarande anslag för ändamålet.

Slutligen tillstyrkes, att två instruktionsskötersketjänster i Ag 14 eller Ag 12 fr. o. m. nästa budgetår överföres till extra ordinarie stat.

Vid bifall till vad sålunda förordats erfordras en ökning av medelsanvisningen för den utökade grundutbildningen och för ytterligare kurser för sjuksköterskeelever m. m. med i runt tal 28 000 kronor. Härtill kom-

mer den automatiska utgiftsstegringen för 1957 års lönerevision med omkring 40 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med 68 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar departementschefen alltså till 693 000 kronor.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:ts, <i>förslagsvis</i>	217 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	416 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	60 000
	Summa kronor 693 000;

b) till *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 693 000 kronor.

34:o) **Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 155), vilket innebär en ökning av anslaget med 3 000 000 kronor med hänsyn till ökade driftkostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 000 kronor.

35:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 155 och 156), vilket innebär en uppräkningsanslag av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

36:o) **Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 157), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

37:o) **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 158 och 159), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

38:o) **Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 159), vilket innebär ökning av anslaget med 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

39:o) **Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 160 och 161) — vilket innebär en uppräknig av anslaget med 52 000 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk natur och med 4 000 kronor för möjliggörande av under-visning i skolslöjd ävensom extraordinariesättning av en vårdarinetjänst i Ag 7 — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	155 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	228 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	62 600

Summa kronor 450 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

40:o) *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 161—163), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 10 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 206 500 kronor.

41:o) *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 163—165) — vilket innebär uppräkning av anslaget med 32 000 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk karaktär samt, i enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, uppflyttning av tjänsten som lärare i kvinnlig slöjd från Ao 14 till Ao 15 — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens skol- och yrkeshem i Vänersborg, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem i Vänersborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	53 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	150 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 200

Summa kronor 241 000;

c) till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 241 000 kronor.

42:o) Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 165—167), vilket innebär en med 3 600 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 97 600 kronor.

43:o) Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 167 och 168), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

44:o) Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna. Kungl. Maj:t har (punkt 47, s. 169 och 170) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 600 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 740 000 kronor.

Mot skolöverstyrelsens beräkning av medelsbehovet för statsbidrag till avlöning åt rektorer och lärare, innebärande en kostnadsökning med 730 000 kronor, har departementschefen icke funnit anledning till erinran.

Vad däremot angår statsbidragen till övriga driftkostnader kan departementschefen icke tillstyrka skolöverstyrelsens förslag om införande under detta anslag — såsom ersättning för vissa under åttonde huvudtiteln fr. o. m. budgetåret 1958/59 bortfallande bidrag till primärkommuner och landsting m. fl. — av särskilda statsbidrag till fria läroböcker, viss undervisningsmateriel och arvoden åt skolläkare, kostnadsberäknade till sammanlagt endast 39 000 kronor.

I fråga om statsbidraget till Söderhaga och Sävstaholms skolhem erinras om att Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande genom beslut den 14 juni 1957 godkänt avtal rörande verksamheten vid hemmen under år 1957. Avtalen innebär bl. a., att särskilt statsbidrag till driftkostnaderna må för nämnda år utgå med belopp, motsvarande högst det av riksräkenskapsverket efter vederbörlig granskning av hemmets räkenskaper och förvaltning funna verkliga underskottet å hemmets drift för bidragsåret, dock beträffande Söderhaga med högst 6 090 kronor för varje av skolöverstyrelsen godkänd i avtalet avsedd vårdplats samt beträffande Sävstaholm

med högst 8 450 kronor för varje sådan plats. Sedan verksamheten vid hemmen numera stabiliserats anses det lämpligt att söka få till stånd fleråriga avtal. Departementschefen förutsätter, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med vederbörande huvudman träffa avtal rörande den fortsatta verksamheten vid dessa båda hem.

För statsbidrag till övriga driftkostnader erfordras en ökning med 131 000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle anslaget i dess helhet behöva uppräknas med 861 000 kronor och sålunda upptagas till avrundat 9 600 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med vederbörande huvudmän träffa avtal om den fortsatta verksamheten vid Söderhaga och Sävstaholms skolhem.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 600 000 kronor.

45:o) *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna*. Kungl. Maj:t har (punkt 48, s. 171—173) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 8 900 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 465 000 kronor.

I föregående års statsverksproposition framhölls angelägenheten av att såväl vederbörande huvudtillsynsmyndigheter som huvudmännen hade sin uppmärksamhet riktad på frågan om genomförandet av 1951 års sinnesskövårdsutrednings förslag om en i anslutning till yrkesskolorna förlagd utbildning av vårdpersonal för särskolor och vårdanstalter. Någon sådan utbildning har emellertid ännu icke kunnat påbörjas. Kungl. Maj:t har därför — med stöd av riksdagens bemyndigande — genom beslut den 19 juli 1957 medgivit, att medicinalstyrelsen av förevarande anslag må disponera ett belopp av högst 20 000 kronor såsom bidrag för budgetåret 1957/58 till anordnande vid Skaraborgs och Älvsborgs läns landstings särskola och vårdanstalt Johannesberg av utbildning för vårdpersonal vid särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna. Enligt vad departementschefen under hand inhämtat från överstyrelsen för yrkesutbildning har åtminstone två huvudmän — Stockholms stad samt Skaraborgs och Älvsborgs läns landsting (gemensamt) — numera vidtagit sådana förberedelser, att en kursverksamhet i enlighet med utredningens förslag skulle kunna påbörjas under nästa budgetår. Departementschefen anser sig icke böra beräkna

några medel under förevarande anslag för den nyss omnämnda utbildningskursen vid Johannesberg. Därest en kursverksamhet i enlighet med utredningens förslag icke skulle kunna anordnas i tillräcklig omfattning, anses dock Kungl. Maj:t även för nästa budgetår böra erhålla riksdagens bemyndigande att från förevarande anslag ställa ett belopp om 20 000 kronor till förfogande såsom bidrag till ytterligare en sådan utbildningskurs.

Då vid vårdanstalterna alljämt finnes en stor grupp föreståndare m. fl., som saknar erforderlig utbildning, förordas att en utbildningskurs för i första hand föreståndare vid dessa anstalter anordnas jämväl under nästa budgetår. Kursplan m. m. anses kunna utformas i huvudsaklig överensstämmelse med planen för innevarande års kurs. Kostnaderna för ändamålet beräknas till avrundat 11 000 kronor.

För att möjliggöra sjukgymnastisk behandling av patienter med centralmotoriska rubbningar har fr. o. m. innevarande budgetår anvisats ett belopp av omkring 4 000 kronor. Då kostnaderna för verksamheten såvitt angår de s. k. plananstalterna bestrides av landstingen, avser beloppet att möjliggöra ett fullföljande av verksamheten även för riksanstalternas del. Då departementschefen anser angeläget, att denna värdefulla verksamhet kan fortsätta, förordar han, att för ändamålet beräknas oförändrat belopp, 4 000 kronor.

Anslaget upptages för nästa budgetår till totalt 8 900 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 8 900 000 kronor.

46:o) *Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 173—176) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens anstalt för fallandesjuka som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 612 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 349 000 kronor.

I början av år 1959 beräknas ett nytt skolhem om 52 platser kunna tagas i bruk vid anstalten. Avsikten är att till detta hem från skolhemmet Framtiden överflytta 45 av dettas till en enda avdelning nu sammanförda 74

patienter. Patienterna skulle därvid uppdelas på en avdelning om 29 platser i det gamla hemmet och två om vardera 26 i det nya. Med hänsyn bl. a. till klienteletts sammansättning — pojkar och flickor samt barn i förskoleåldern — är det givetvis angeläget, att en sådan uppdelning nu kan genomföras. Med hänsyn härtill och då personaltättheten på anstalten f. n. måste anses mindre tillfredsställande — 1 befattningshavare på omkring 4 patienter — anser sig departementschefen böra tillstyrka en utökning av sjukvårdspersonalen. Emellertid förordas att utökningen tills vidare begränsas till 2 översköterskor i Ao 10 och 2 första sköterskor i Ao 8 samt 1 sköterska i Ao 7. Förslaget möjliggör den avsedda uppdelningen på tre avdelningar samtidigt som förenämnda relationstal mellan sjukvårdspersonal och patienter kan förbättras till omkring 1 på 3,8.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör ett kontorsbiträde överföras på ordinarie stat.

Det för avlöningar till extra arbetskraft beräknade beloppet, 30 000 kronor, anses böra uppräknas till 32 000 kronor.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslaget har departementschefen i huvudsak ingen annan erinran än att en viss omfördelning torde erfordras mellan ordinarie- och icke-ordinarie-posterna.

De framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar med 27 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar, vidtagna arvodesregleringar och 1957 års lönerevision med 236 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med 263 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas alltså till 1 612 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens anstalt för fallandesjuka, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	825 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 800

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	567 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	213 200
	Summa kronor 1 612 000;

c) till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 612 000 kronor.

47:o) *Statens anstalt för fallandesjuka*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 177 och 178), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 23 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 416 000 kronor.

48:o) *Statens anstalt för fallandesjuka*: Ferieresor för elever m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 178), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Ferieresor för elever m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

49:o) *Statens anstalt för fallandesjuka*: Utrustningskostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 178 och 179) samt under erinran, att till ifrågavarande ändamål senast i riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisats ett reservationsanslag av 21 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Utrustningskostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

50:o) Bidrag till epileptikeranstalter. Kungl. Maj:t har (punkt 53, s. 179—181) föreslagit riksdagen att till Bidrag till epileptikeranstalter för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 740 000 kronor.

Departementschefen föreslår en nedräkning av medicinalstyrelsens del av anslaget med 101 000 kronor. Beloppet motsvarar i stort sett det särskilda statsbidrag, som för år 1957 utgår till svenska diakonsällskapet för

en vid dess epileptikeranstalt å Stora Sköndal anordnad klinisk undersökningsavdelning för män. Till följd av de ändrade finansieringsgrunder för epileptikeranstalterna, som beslutades vid 1957 års riksdag, erfordras fr. o. m. den 1 januari 1958 icke något särskilt statsbidrag för detta ändamål. Departementschefen erinrar om att ersättningsgrunderna enligt det s. k. utomlänsavtalet (jfr bl. a. prop. 84/1957 s. 63) ändrats fr. o. m. den 1 januari 1958. Departementschefen förutsätter, att medicinalstyrelsen har sin uppmärksamhet riktad på de motsvarande ändringar, som bör föranledas härav beträffande såväl epileptikeranstalterna som kustsanatorier och vanförestalter m. fl. Det anses böra ankomma på Kungl. Maj:t att taga ställning till därmed sammanhängande spörsmål.

Icke heller skolöverstyrelsens beräkning av medelsbehovet för statsbidrag till kostnaderna för avlöning av rektor och lärare vid Margarethahemmet har föranlett någon erinran från departementschefens sida. Förslaget innebär en ökning av medelsanvisningen med 11 000 till 112 000 kronor.

I enlighet med det anförda bör anslaget nedräknas med 90 000 kronor och sålunda upptagas till 1 650 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till epileptikeranstalter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor.

51:o) **Bidrag till Lunds stifts prästers nykterhets- och diakoniförbund u. p. a. för utrustning av Sättoftahemmet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 181 och 182) samt under erinran, att anslag för ifrågasvarande ändamål icke finnes uppfört i riksstaten för budgetåret 1957/58, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Lunds stifts prästers nykterhets- och diakoniförbund u. p. a. för utrustning av Sättoftahemmet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

52:o) **Bidrag till föreningen Margarethahemmet för sanering av hemmets ekonomi.** Kungl. Maj:t har (punkt 55, s. 183—185) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till föreningen Margarethahemmet för sanering av hemmets ekonomi* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 115 000 kronor.

Föreningen Margarethahemmet har tidigare vid sex tillfällen erhållit sär-

skilt ekonomiskt stöd från statens sida för täckande av underskott å driften av föreningens epileptikerhem. Sålunda beviljade 1952 års riksdag föreningen ett ränte- och amorteringsfritt lån å 90 000 kronor för att täcka viss del av under åren 1949—1951 uppkomna förluster. Vidare har föreningen av 1953—1957 års riksdagar beviljats bidrag å tillhopa ($3 \times 130\,000 + 240\,000 + 115\,000$) 745 000 kronor i anledning av under åren 1952—1956 uppkomna underskott å hemmets drift.

De nu föreliggande framställningarna avser bidrag för täckande av den förlust, som under år 1957 beräknats uppkomma å driften av föreningens förenämnda epileptikerhem. Denna förlust har av föreningen beräknats uppgå till i runt tal 182 000 kronor. Av detta underskott kan föreningen med anlåtande av inflytande räntemedel täcka ett belopp av omkring 42 000 kronor. Förlusten för år 1957 skulle alltså uppgå till omkring (182 000 — 42 000) 140 000 kronor. Emellertid anses vid inkomstberäkningen böra beaktas hela det på kalenderåret 1957 belöpande statsbidraget, vilket innebär en höjning av de beräknade inkomsterna med cirka 27 000 kronor. Föreningens förlust för år 1956 har emellertid med 2 830 kronor överstigit för samma år beviljat anslag. Med hänsyn härtill anser sig departementschefen böra förorda, att det särskilda bidraget för täckande av förlusten å hemmets drift för år 1957 avrundas uppåt från (140 000 — 27 000) 113 000 till 115 000 kronor. Förslaget innebär en oförändrad medelsanvisning. Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande anses liksom f. n. böra gälla, att en av medicinalstyrelsen utsedd revisor skall äga deltaga i granskningen av hemmets räkenskaper. För tiden efter år 1957 väntas med hänsyn till den omläggning av epileptikeranstalternas finansiering, som beslutades vid 1957 års riksdag, särskilt statsbidrag icke erfordras.

Utskottet. Med hänsyn till storleken av den sammanlagda förlusten å driften av föreningens epileptikerhem under år 1957 och tidigare tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Liksom förut torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma huruvida hela det anvisade beloppet skall disponeras.

Under erinran tillika, att särskilt statsbidrag icke torde komma att erfordras för tiden efter 1957, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till föreningen Margaretha-hemmet för sanering av hemmets ekonomi* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

53:o) **Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn.** Kungl. Maj:t har (punkt 56, s. 185 och 186) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 300 000 kronor.

Det av föreningen Mellansjö skolhem drivna hemmet för vård av psykopatiska och nervösa barn är numera det enda återstående enskilda hem av detta slag, som åtnjuter statsbidrag till verksamheten enligt särskilt avtal. Departementschefen erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 5 juli 1957 med stöd av riksdagens bemyndigande fastställt avtal med föreningen rörande verksamheten vid och bidrag till driften av ifrågavarande skolhem under år 1957. Avtalet innebär bl. a., att särskilt statsbidrag till driftkostnaderna må utgå med 4 600 kronor för vårdplats och år. Vårdavgiften för å hemmet intagen, vilken avgift enligt avtalet fastställs av medicinalstyrelsen efter granskning av förslag till inkomst- och utgiftsstat för hemmet, utgör f. n. 20 kronor för dag och barn. Då avtalet icke uppsagts av föreningen, är detsamma förlängt t. o. m. den 31 december 1958. För den händelse avtalet skulle uppsägas under sistnämnda år, föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att med huvudmannen för hemmet träffa nytt avtal rörande verksamheten där för tiden efter nämnda dag. Medelsbehovet för det särskilda statsbidraget enligt nu gällande avtal kan uppskattas till omkring 175 000 kronor per år.

För statsbidrag till de kommunala anstalterna beräknas oförändrat belopp ($2 \times 52\,000$) 104 000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle det totala medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppgå till $(175\,000 + 104\,000)$ 279 000 kronor. Med hänsyn till de osäkra faktorer, som påverkar beräkningarna, förordas dock, att anslaget för nästa budgetår avrundas uppåt till 300 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot att det får ankomma på Kungl. Maj:t att under angivna förutsättningar träffa nytt avtal rörande verksamheten vid Mellansjö skolhem.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

54:o **Karolinska sjukhuset: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 57, s. 187—210) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Karolinska sjukhuset: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 33 546 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 28 827 000 kronor.

Departementschefen förordar inrättande vid radiopatologiska institutionens cytologiska laboratorium av en laboratoriebiträdestjänst i Ag 9 och att ett halvtidsanställt kontorsbiträde vid nämnda institution ersättes med ett heltidsanställt sådant.

Som en följd av utformningen av undervisningen i obstetrik och gynekologi enligt 1955 års medicinska examensstadga bör vid kvinnokliniken tillkomma 3 barnmorskor i Ae 9. Vidare förordas, att en tjänst som undersköterska i Ae 4 inrättas vid reumatologiska avdelningen och att en extra översköterska vid reumatologiska avdelningens laboratorium beredes extra ordinarie anställning. En tjänst som översköterska i Ao 9 vid plastikkirurgiska avdelningen föreslås utbytt mot en sjukskötersketjänst i Ao 8.

En tjänst som översköterska i Ae 9 med halvtidstjänstgöring föreslås inrättad vid urologiska avdelningen. Anestesiavdelningen föreslås förstärkt med en översköterska i Ag 9.

En underskötersketjänst i Ag 4 och en tjänst som sjuksköterska i Ag 8 vid öron-, näs- och halskliniken anses böra extra ordinariesättas, och ett sjukvårdsbiträde i Ae 3 vid denna klinik föreslås utbytt mot en undersköterska i Ag 4.

Vid ögonkliniken föreslås inrättad en biträdande överläkartjänst i Ae 24 i utbyte mot en förste underläkartjänst i Ae 23, och vid radioterapeutiska kliniken anses böra inrättas en biträdande överläkartjänst i Ae 24. Vidare förordas anställande vid radiumhemmets telegammaavdelning av en förste underläkare i Ae 23 och ett laboratoriebiträde i Ae 9. Vid radiumhemmets gynekologiska avdelning föreslås inrättade tjänster för 2 översköterskor i Ae 10, varav en på halvtid, en sjuksköterska i Ae 8 samt ett sjukvårdsbiträde i Ae 2 på halvtid.

Ett förslag om inrättande av en tjänst som psykologassistent vid psykiatriska kliniken anser sig departementschefen icke kunna biträda utan föreslår i stället en med 3 000 kronor ökad medelsanvisning för anlitande av experimentalpsykologisk expertis. Det ökade behovet av kuratorshjälp vid kliniken bör liksom hittills tillgodoses genom anlitande av en praktikant, för vilken emellertid bör beräknas ett från 4 000 till 6 000 kronor förhöjt årligt arvode. Vidare föreslås att vid samma klinik får tillkomma en översköterska i Ag 9 på halvtid.

Det föreslås, att en tjänst som översköterska i Ae 9 inrättas vid barnklinikens elektroencefalografilaboratorium och att ett halvtidsanställt kansli- biträde i Ae 7 tillkommer vid barnklinikens cardiologiska laboratorium.

Vidare tillstyrkes, att en tjänst som biträdande överläkare i Ae 24 inrättas vid kirurgiska thoraxkliniken i utbyte mot en tjänst som förste underläkare i Ae 23.

Vid röntgendiagnostiska avdelningen bör på grund av det ökade arbetet

tillkomma en översköterska i Ae 9, en undersköterska i Ae 4 och ett ekonomibitråde i Ae 2.

I enlighet med i propositionen nr 160/1957 framlagda förslag bör på sjukhusets stat tillkomma ett arvode om 1 800 kronor till den lärare i sjukgymnastik, som tillika skall vara överläkare vid den sjukgymnastiska avdelningen. Därjämte bör nuvarande arvodesbefattning som biträdande läkare vid nämnda avdelning utbytas mot en biträdande överläkartjänst i Ae 24 samt två förste underläkartjänster i Ae 23 tillkomma varav en i utbyte mot en nuvarande befattning som andre underläkare i Ag 20.

Departementschefen förordar, att en översköterska i Ag 10, 2 översköterskor i Ag 9, 2 undersköterskor i Ag 4 och 3 laboratoriebiträden i Ag 7 vid det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet ävensom en översköterska i Ag 10, 2 översköterskor i Ag 9, ett laboratoriebiträde i Ag 9, 3 laboratoriebiträden i Ag 7 och ett ekonomibitråde i Ag 2 vid det kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet överföres till extra ordinarie stat.

En förste underläkartjänst vid det kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet anses böra inrättas i utbyte mot en befattning som förste amanuens.

Behovet av ytterligare personal för biträdesgöromål vid patologiska avdelningen anser departementschefen böra tillgodoses genom inrättande av kontorsbiträdesbefattning i reglerad befordringsgång med halvtidstjänstgöring. Vidare tillstyrkes, att erforderlig förstärkning av kontorspersonalen vid kansli- och personalavdelningen sker genom inrättande av en kontorsbiträdesbefattning i reglerad befordringsgång.

För reparationstjänsten vid sjukhuset har anmälts behov av ytterligare arbetskraft. För detta behovs tillgodoseende beräknas under icke-ordinarieposten ett belopp av i runt tal 5 000 kronor.

En telefonist anses böra beredas extra ordinarie anställning.

Departementschefen föreslår anställande av 10 undersköterskor i Ae 4 i utbyte mot lika många sjukvårdsbiträden i Ae 2 och att 27 000 kronor beräknas för anordnande av ytterligare en undersköterskekurs.

Det förordas att 35 sjukvårdsbiträden i Ag 2 och 94 ekonomibiträden i Ag 2 extraordinariesättes och att 72 sjukvårdsbiträden i Ae 2 anställas i utbyte mot lika många ekonomibiträden i Ae 2.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen två kanslibiträden i Ae 7 till kontorister i Ae 9, ett kanslibitråde i Ao 7 till kontorist i Ao 9, en assistent i Ae 15 till förste assistent i Ae 19, en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 10, en tvättföreståndare från Ao 12 till Ao 14, en vaktmästare i Ae 7 till trädgårdsförman i Ae 8 samt en översköterska från Ae 9 till Ae 10.

De framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar med 445 000 kro-

nor. I enlighet med förslag av statsutskottet nedräknades anslaget föregående år med 100 000 kronor, enär den endokrinologiska avdelningen vid sjukhuset icke beräknades kunna tagas i bruk vid sådan tidpunkt, att samtliga för avdelningens drift i 1957 års statsverksproposition avsedda medel erfordrades. På grund härav erfordras nu en uppräkningsmedel tilldelningen med motsvarande belopp eller 100 000 kronor. Å andra sidan räknar departementschefen med en minskning av medelsbehovet med 619 000 kronor på grund av avförande från sjukhusets stat av radiofysiska institutionens avlöningskostnader. Till automatiska utgiftsstegringar bör för löneklassuppflyttningar och 1957 års lönerevision avses 4 793 000 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med $(445\ 000 + 100\ 000 - 619\ 000 + 4\ 793\ 000)$ 4 719 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till $(28\ 827\ 000 + 4\ 719\ 000)$ 33 546 000 kronor.

Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Slutligen anmäler departementschefen, att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 december 1957 förordnat om förhöjning fr. o. m. den 1 januari 1958 av legosängsavgifterna för rikspatienter vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. För nästa budgetår beräknas härigenom uppkomma en inkomstökning vid karolinska sjukhuset med i runt tal 2 000 000 kronor och vid serafimerlasarettet med ca 500 000 kronor.

Utskottet. Under förevarande punkt föreslås i propositionen en utökning av karolinska sjukhusets personalorganisation med 22 tjänster, varav 4 för läkare och 18 för övrig personal. På grund av departementschefens förslag att medel för avlöningar vid radiofysiska institutionen för nästa budgetår beräknas under särskilt anslag kan anslagshöjningen begränsas till 4 719 000 kronor, ehuru den automatiska utgiftsstegringen beräknas till 4 793 000 kronor.

Inrättandet av de för sjukhuset begärda nya tjänsterna utgör till viss del en konsekvens av tidigare av riksdagen fattade beslut. Övriga förslag till personalförstärkningar synes vara väl underbyggda och tillstyrkes av utskottet.

Under erinran att utskottet i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor gjorda och i förevarande sammanhang jämväl anmälda förslag om vissa tjänsteförändringar samt med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som för-

anledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 701 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	191 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	25 145 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 509 000

Summa kronor 33 546 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 33 546 000 kronor.

55:o) **Karolinska sjukhuset: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 210—212), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 208 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 732 000 kronor.

56:o) **Karolinska sjukhuset: Utrustning.** Kungl. Maj:t har (punkt 59, s. 213—215) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att utrustning för personalbostäder vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 175 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1959/60, dels medgiva, att utrustning för centrallaboratorier och blodgivarcentral vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 1 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1959/60, dels ock till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor.

Till förevarande ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 290 000 kronor.

Karolinska sjukhusets utrustningskommitté har ansett att för nästa budgetår bör anvisas medel för dels utrustning av två personalbostadshus, vilka beräknas bli färdigställda omkring den 1 juli 1959, dels ock kommitténs löpande utgifter. Det för nästa budgetår erforderliga medelsbehovet har av kommittén uppskattats till 467 000 kronor. Denna kommitténs kostnadsberäkning har i och för sig icke givit departementschefen anledning till

erinran. Han anser emellertid, att den för nästa budgetår erforderliga medelsanvisningen bör kunna begränsas till 290 000 kronor under förutsättning att utrustningskommittén samtidigt erhåller bemyndigande att beställa utrustning till personalbostadshusen till ett värde av 175 000 kronor.

Ett förslag av kommittén om beställningsbemyndigande under nästa budgetår för utrustning av centrallaboratorier och blodgivarcentral godtages. Förslaget utgår från ett beställningsbehov å 1 000 000 kronor för tiden intill utgången av nästa budgetår. Departementschefen anser sig sakna anledning att nu ingå på en prövning av den föreliggande beräkningen av totalkostnaderna för utrustning för ifrågavarande laboratorier. Det anses få ankomma på utrustningskommittén att framdeles redovisa på verkställd översyn grundade beräkningar av totalkostnaden för denna utrustning. Det förutsättes, att kommittén vid sitt fortsatta arbete söker att hålla totalkostnaderna för laboratoriernas utrustning så låga som möjligt. Härvid bör bl. a. undersökas de besparingsmöjligheter, som kan erbjuda sig genom ett vidgat samarbete med karolinska institutets teoretiska institutioner i medicinsk kemi samt bakteriologi. Departementschefen framhåller, att föreslaget beställningsbemyndigande icke avses skola utnyttjas med mindre dessförinnan en ingående prövning skett av utrustningsfrågan.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) medgiva, att utrustning för personalbostäder vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 175 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1959/60;

b) medgiva, att utrustning för centrallaboratorier och blodgivarcentral vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 1 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1959/60;

c) till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor.

57:o) *Serafimerlasarettet: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 60, s. 215—223) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till *Serafimerlasarettet: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 370 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 901 000 kronor.

Departementschefen förordar uppflyttning av en översköterska vid kirurgiska kliniken från Ao 9 till Ao 10 samt inrättande vid neurologiska kliniken av en tjänst som sjukvårdsbiträde i Ae 2.

I enlighet med direktionens förslag förordas, att medel anvisas för anställande av en fotograf i Ae 7 vid röntgenavdelningen. Vid bifall härtill anses nu från icke-ordinarieposten till arvode åt en deltidsanställd fotograf utgående medel, 5 400 kronor, böra indragas.

Vidare förordas utbyte av en befattning som förste assistent vid det kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet mot en förste underläkartjänst i Ae 23. För tillgodoseende vid sistnämnda laboratorium av behovet av ytterligare arbetskraft för skriv- och kontorsgöromål samt städning beräknas under icke-ordinarieposten ett belopp av 5 000 kronor.

Vid det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet har rutinarbetet för sjukhusets räkning ständigt ökat. De stegrade krav, som utvecklingen kommit att ställa på laboratoriet, har hittills delvis kunnat tillgodoses genom rationaliseringsåtgärder. Ökningen av antalet analyser företrädesvis kvalificerade sådana är dock så stor, att verksamheten icke kan fortsätta i nuvarande omfattning med mindre personalförstärkning erhålles. Departementschefen anser därför, att en utökning av läkarpersonalen vid laboratoriet är nödvändig. Med hänsyn till mängden av kvalificerade arbetsuppgifter anses erforderlig förstärkning böra åstadkommas genom inrättande av en biträdande överläkartjänst i Ae 24.

För såväl det kliniskt-kemiska som det kliniskt-neurofysiologiska centrallaboratoriet har anmälts behov av ytterligare arbetskraft för skriv- och kontorsgöromål. Med anledning härav föreslås, att medel beräknas för utökning av tjänstgöringstiden från halvtid till heltid för ett kontorsbiträde vid det laboratorium, som enligt direktionens bedömning är mest i behov av personalförstärkning.

I enlighet med av Kungl. Maj:t redan meddelat beslut om lönegradsuppflyttning bör en översköterska vid det kemiska centrallaboratoriet uppflyttas från Ao 10 till Ao 11.

I årligt arvode till föreståndaren för det cytologiska laboratoriet beräknas 4 000 kronor. Arvodesfrågan anses böra omprövas, när den nuvarande innehavaren av föreståndarskapet frånträder detsamma. Som en konsekvens av Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända proposition nr 160/1957 bör vid gymnastikavdelningen tillkomma en biträdande överläkare i Ae 24 i utbyte mot en arvodesanställd biträdande läkare.

För förstärkning av maskinpersonalen föreslås inrättande av en tjänst som reparatör i Ae 9.

För att förbättra arbetsförhållandena i köket anses ett ekonomibiträde i Ae 3 böra tillkomma.

8 sjukvårdsbiträden i Ae 3 resp. Ae 2 föreslås utbyta mot lika många undersköterskor i Ae 4.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör slutligen ett kontorsbiträde vid såväl medicinska kliniken som intendentkontoret uppflyttas till kanslibiträde i Ae 7.

Vad sålunda föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 142 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision med 1 327 000 kronor. Anslaget uppräknas alltså med 1 469 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 9 370 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i förevarande sammanhang anmälda förslag om viss lönegradsuppflyttning.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 473 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	127 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 524 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 246 000
	Summa kronor 9 370 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 370 000 kronor.

58:o) *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 223—225), innebärande en med 95 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Serafimerlasarettet: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 222 300 kronor.

59:o) **Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 225), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 31 000 kronor huvudsakligen med hänsyn till 1957 års lönerrevision, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 238 000 kronor.

60:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 225 och 226), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

61:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 227 och 228), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 55 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

62:o) **Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 67, s. 228—235) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 861 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 347 000 kronor.

Departementschefen anser, att vid röntgendiagnostiska avdelningen, vars arbetsuppgifter ökat med 50 procent sedan år 1950, bör tillkomma en förste underläkare.

Därest förslag om inrättande av en professur i dermato-venereologi bifalles av riksdagen, kan den nuvarande överläkartjänsten i Ag 24 vid hudkliniken indragas. En förstärkning av den underordnade läkarpersonalen vid sistnämnda klinik anses erforderlig, och det förordas därför inrättande fr. o. m. nästa budgetår av ytterligare en förste underläkartjänst därstädes.

Fr. o. m. nästa budgetår anses medel för avlöning av en förste underläkare vid lungkliniken böra beräknas under förevarande anslag. I avvaktan på att frågan om utbyggnad av den medicinska utbildningsorganisationen vinner sin lösning bör tjänsten uppföras såsom extra.

Vid den ortopediska kliniken anses böra inrättas ytterligare en tjänst som förste underläkare.

Med hänsyn till föreliggande stora vårdbehov är det angeläget, att sjukhuset erhåller förbättrade behandlingsmöjligheter för cancerfall. Departementschefen tillstyrker därför inrättande vid radioterapeutiska kliniken av en förste underläkartjänst.

En förste underläkartjänst vid psykiatriska kliniken föreslås utbytt mot en biträdande överläkartjänst i Ae 24. I enlighet med den av 1954 års riksdag beslutade nya medicinska studieordningen bör vid denna klinik jämväl tillkomma en förste underläkare.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 131 900 kronor. I 1957 års statsverksproposition beräknades medel för avlöning av en förste underläkare vid den neurologiska kliniken under endast ett halvt år. På grund härav erfordras nu en uppräknings av medelstillelningen med 12 000 kronor. För den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision bör beräknas 370 100 kronor. Anslaget uppräknas alltså med 514 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 2 861 000 kronor.

Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	2 449 700
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	391 900

Summa kronor 2 861 000;

c) till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 861 000 kronor.

63:o) *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 235—237), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 625 000 kronor.

64:o) *Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 237—239) och under erinran, att anslaget i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 238 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 337 000 kronor.

65:o) *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 239), vilket innebär en med 200 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

66:o) *Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 239 och 240) och under erinran, att anslaget i gällande riksstat är uppfört med 166 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 71 000 kronor.

67:o) **Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 240 och 241), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 940 000 kronor.

68:o) **Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 73, s. 241—249) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor.

För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 3 775 000 kronor.

Direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund har hemställt om ett statsbidrag av 122 167 kronor. Vidare har Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsstyrelse hemställt om ett anslag av 5 386 000 kronor.

1955 års riksdag anvisade 63 000 kronor för ombyggnad av befintliga hissar samt för installation av ny personhiss inom ortopediska kliniken. Landstinget hade tidigare bidragit med enahanda belopp. Sammanlagt har således 126 000 kronor stått till förfogande för ändamålet. Sedan arbetena nu helt avslutats, har det visat sig, att kostnaderna på grund av prisstegringar och vissa nödvändiga ändringsarbeten uppgått till sammanlagt 139 534 kronor. En brist å 13 534 kronor föreligger sålunda.

Departementschefen har icke något att erinra mot uppgiven kostnadsökning och tillstyrker därför, att återstoden av å staten fallande del av merkostnaden för dessa arbeten, 6 767 kronor, anvisas för nästa budgetår.

Vid anmälan i proposition nr 133/1955 av frågan om statsbidrag till etapp II av panncentralen framhöll dåvarande chefen för inrikesdepartementet, att han ansåge det kunna ifrågasättas, huruvida principen om lika fördelning av kostnaderna mellan staten och landstinget med fog kunde hävdas beträffande samtliga i nämnda etapp ingående anordningar. Han funne sig icke utan ytterligare utredning kunna tillstyrka, att statsbidrag i förevarande fall utginge med av landstinget ifrågasatt belopp utan förordade, att förhandlingar upptogs med landstinget angående storleken av det belopp, som skäligen borde utgå av statsmedel till det ifrågavarande ändamålet. Förhandlingskommissionen har numera inkommit med utredning i ärendet och samtidigt framlagt ett på förhandlingar med landstinget grundat förslag till kostnadsfördelning mellan staten och landstinget.

Departementschefen har vid sin granskning av förhandlingskommissionens förslag funnit detsamma innebära en ur statens synpunkt godtagbar lösning av frågan om statligt bidrag till ifrågavarande byggnadskostnader och tillstyrker därför, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 679 000 kronor såsom statsbidrag till etapp II av panncentralen. I likhet med förhandlingskommissionen finner departementschefen angeläget understryka, att samtliga av denna etapp föranledda kostnader icke skall medtagas vid beräkningen av statens ersättning till landstinget för levererad värme enligt 1952 års avtal.

För utbyggnad av kulvertsystemet anvisades för budgetåret 1954/55 ett statsbidrag av 450 000 kronor utgörande hälften av å staten fallande del av den till 1 800 000 kronor uppskattade totalkostnaden för kulvertsystemets utbyggnad. Det tillstyrkes, att återstoden av å staten fallande del eller 450 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Kostnaden för centralblockets uppförande i en första byggnadsetapp kan numera uppskattas till 9 200 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1956. Departementschefen tillstyrker, att staten bidrager med hälften av kostnaderna med undantag för den del av dessa — cirka 100 000 kronor — som hänför sig till vissa yttre arbeten. Frågan om och i vilken utsträckning staten bör bidraga till sistnämnda kostnader torde som i föregående års statsverksproposition framhölls senare få upptagas till prövning. Det föreslås, att för nästa budgetår för fullföljande av etapp I av centralblocket anvisas 750 000 kronor.

Departementschefen motsätter sig icke, att statsbidrag jämväl utgår till kostnaderna för anordnande av skolkök i det planerade nya centralköket, och anser, att 605 000 kronor bör anvisas för nästa budgetår för fullföljande av etapp I av centralköket.

För uppförande av ny administrationsbyggnad har för innevarande budgetår anvisats ett statsbidrag av 675 000 kronor. Det är ur undervisningens synpunkt angeläget, att denna nybyggnad snarast kommer till stånd. Landstinget har för nästa budgetår hemställt om ett statsbidrag av 2 175 000 kronor. Utan risk för byggnadsföretagets fördröjande anses emellertid en något lägre statlig medelsanvisning kunna ifrågakomma. Med anledning härav förordas, att för fullföljande av detta byggnadsföretag för nästa budgetår anvisas ett belopp av 1 832 000 kronor. Därvid förutsättes att överenskommelse skall kunna träffas mellan berörda parter i den av byggnadsstyrelsen berörda bostadsfrågan.

Departementschefen förordar, att staten bidrager med hälften av kostnaderna för anordnande av den nya huvudinfarten och föreslår att för nästa budgetår för detta arbete anvisas 177 000 kronor.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle statsbidraget för nästa budgetår uppgå till 4 499 767 kronor, vilket belopp anses böra avrundas till 4 500 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor.

69:o) **Bidrag till Malmö allmänna sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 249 och 250), vilket innebär en ökning av anslaget med 55 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 790 000 kronor.

70:o) **Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 251 och 252), innebärande en med 800 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

71:o) **Vissa bidrag till lasarett m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 253 och 254), innebärande en anslagsminskning med 3 000 kronor till följd av föreslagen avveckling av anslagsposten till Malmöhus läns landsting fr. o. m. budgetåret 1958/59, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa bidrag till lasarett m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 7 200 kronor.

72:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 78, s. 254 och 255) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att statsbidrag må utgå till stiftelsen barnsjukhuset Samariten för anordnande av nya vårdplatser vid sjukhuset, dels ock till Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 200 000 kronor.

Sedan en av de tre hos Kungl. Maj:t inneliggande bidragsansökningarna numera beviljats, uppgår det för innevarande budgetår disponibla beloppet på anslaget till cirka 37 000 kronor. För återstående två ansökningar

kan medelsbehovet beräknas till 165 000 kronor. En av dessa å 110 000 kronor avser bidrag till inrättande av nya vårdplatser vid barnsjukhuset Samariten i Stockholm, vars huvudman är en stiftelse. Enligt gällande bestämmelser är förevarande anläggningsbidrag förbehållet landsting och landstingsfria städer. Av handlingarna i ärendet framgår emellertid bl. a., att Stockholms stad disponerar samtliga vårdplatser å sjukhuset för barn från staden samt att staden till övervägande del bekostat inrättandet av de nya vårdplatserna. I avgivet utlåtande har statskontoret förklarat, att ämbetsverket icke vill motsätta sig att statsbidrag utgår i förevarande fall. Med hänsyn härtill och till övriga i ärendet upplysta förhållanden anser departementschefen sig böra förorda, att statsbidrag må utgå till stiftelsen. Vid bifall härtill utgör alltså medelsbehovet för nästa budgetår i runt tal (165 000 — 37 000) 130 000 kronor.

Utskottet vill på av departementschefen anförda skäl icke motsätta sig, att statsbidrag får utgå för inrättande av nya vårdplatser vid barnsjukhuset Samariten i Stockholm.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag må utgå till stiftelsen barnsjukhuset Samariten för anordnande av nya vårdplatser vid sjukhuset;

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

73:o) *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 255 och 256), vilket innebär en med 100 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

74:o) *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.* Kungl. Maj:t har (punkt 80, s. 256—258) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 73 400 kronor.

För uppförande av en köksbyggnad vid kustsanatoriet Apelviken har medel anvisats av 1955, 1956 och 1957 års riksdagar med tillhopa 901 000 kronor. Byggnadsföretaget kostnadsberäknades år 1954 till 960 000 kronor. Enligt byggnadsstyrelsens mening var dessa kostnader visserligen väl lågt beräknade men tillräckliga, om vissa begränsningar i samband med en av styrelsen föreslagen överarbetning av ritningarna kunde ske. Styrelsen har senare anmält, att några begränsningar i kostnadsbesparande syfte icke syntes möjliga att genomföra. Till härav föranledd merkostnad kommer kostnadsökningar till följd av inträffade prisstegringar, varför totala byggnadskostnaden f. n. beräknas till 1 239 000 kronor.

Departementschefen understryker i detta sammanhang vikten av att de kostnadsberäkningar, som skall läggas till grund för statsmakternas prövning av bidrag till byggnadsarbeten, är realistiskt gjorda och är synnerligen tveksam i fråga om statens skyldighet att svara för merkostnader av förevarande slag. Med hänsyn till föreliggande omständigheter och då föreningen saknar möjligheter att själv svara för den uppkomna merkostnaden, förordas emellertid, att föreningen tillerkännes ytterligare bidrag till byggnadsföretaget med högst (1 239 000 — 901 000) 338 000 kronor.

Departementschefen finner sig däremot icke kunna tillstyrka anvisande av medel för utrustning till köksbyggnaden.

Vid bifall till vad nu förordats anses anslagsbehovet för nästa budgetår kunna beräknas till i runt tal (338 000 — 147 013) 200 000 kronor.

Detta belopp föreslås anvisat.

Utskottet vill med hänsyn till föreliggande omständigheter icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag men understryker samtidigt vikten av att de kostnadsberäkningar, som lägges till grund för statsmakternas prövning av bidrag till byggnadsarbeten, är realistiskt gjorda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

75:o) *Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 258 och 259), vilket innebär en med 900 000 kronor minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

76:o) **Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 259 och 260), innebärande en minskning av anslaget med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

77:o) **Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 261) samt under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

78:o) **Bidrag till driften av folksanatorierna.** Kungl. Maj:t har (punkt 84, s. 261—265) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 546 000 kronor.

Till förevarande ändamål är i gällande riksstat uppfört ett anslag av 180 000 kronor.

Till driften av folksanatorierna utgår statsbidrag med belopp, som erfordras för att täcka underskottet på driften under det senast förflutna budgetåret, jämte ett förskott av 200 000 kronor. Vid uppkommande överskott å driften har förskottet reducerats i motsvarande mån.

Under Konung Oscar II:s jubileumsfonds förvaltning kvarstår numera endast Hessleby och Österåsens sanatorier. Vad gäller Hessleby sanatorium har 1957 års riksdag godkänt av statsrådet och chefen för socialdepartementet förordade riktlinjer för utnyttjande av sanatoriet såsom specialanstalt för alkoholmissbrukare.

De av 1957 års riksdag godkända riktlinjerna för utnyttjande av Hessleby sanatorium såsom specialanstalt för tuberkulossjuka alkoholmissbrukare innebär att vårdkostnaderna intill ett belopp av 35 kronor för dag och inlagan patient fördelas mellan de kommunala sjukvårdshuvudmännen samt statsverket. Statens bidrag utgår enligt bestämmelserna om bidrag till driftkostnader vid vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. Förutsättningen för att hålla vårdkostnaderna nere vid eller under nämnda belopp synes vara att anstaltens samtliga 112 vårdplatser är belagda. Under övergången mellan anstaltens tidigare och nya verksamhet har emellertid

beläggningen varit låg. Sedan samtliga förutvarande patienter utskrivits fr. o. m. den 1 juli 1957, intogs de sista dagarna i samma månad 3 patienter, under augusti 21, september 17, oktober 19 och första hälften av november 10 patienter. Vid mitten av november var 66 vårdplatser belagda. Denna bristande samordning mellan utskrivning och intagning av patienter, vilken lett till att största delen av anstaltens platser under flera månader icke kunnat beläggas, måste enligt departementschefens mening betecknas som anmärkningsvärd, och han förutsätter att anstaltens kapacitet i fortsättningen fullt utnyttjas. Då anstaltens driftutgifter i motsats till inkomsterna endast i mindre grad påverkas av underbeläggningen, kommer driften under budgetåret att medföra ett underskott, som av socialstyrelsen beräknats till 500 000 kronor. Härav torde 100 000 kronor kunna täckas av redan disponibla medel. Återstående del av underskottet, 400 000 kronor, skall i överensstämmelse med förutnämnda riktlinjer täckas av medel från förevarande anslag. Anstalten har emellertid i december 1957 godkänts för samtliga 112 platser. I vilken utsträckning detta kan påverka driftutfallet förefaller emellertid osäkert. Departementschefen förordar därför att för ändamålet beräknas det av socialstyrelsen angivna beloppet, 400 000 kronor. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter angående den slutliga regleringen av underskottet.

Vad gäller anslagsberäkningen i övrigt anses för nästa budgetår medel böra anvisas till täckning av under budgetåret 1956/57 uppkommet underskott med 46 000 kronor samt till förskott för driften av Österåsens sanatorium med 100 000 kronor.

Vid bifall till vad nu förordats beräknas medelsbehovet för nästa budgetår till 546 000 kronor.

Med hänsyn till ovissheten beträffande driftutfallet vid Hessleby sanatorium och då möjlighet bör finnas att — om så skulle visa sig oundgängligen nödvändigt — under följande budgetår medge förskott för driften av samma sanatorium, anses anslaget, som hittills uppförts i riksstaten såsom obetecknat, fr. o. m. budgetåret 1958/59 böra ges förslagsanslags natur.

Utskottet vill med hänsyn till de skäl som anförts härför icke motsätta sig att förevarande anslag ändras till förslagsanslag.

Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 546 000 kronor.

79:o) **Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 265 och 266), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

80:o) **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 266 och 267) samt under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

81:o) **Bidrag till driften av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 267), vilket innebär en minskning av anslaget med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

82:o) **Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.** Kungl. Maj:t har (punkt 88, s. 268) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 100 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1957/58 fanns en reservation på anslaget av 1 227 360 kronor. Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats, kan ett belopp av cirka 300 000 kronor beräknas återstå å anslaget. Med hänsyn härtill anser departementschefen tillräckligt att för nästa budgetår upptaga endast ett formellt belopp.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av fru *Eriksson* i Stockholm och fru *Renström-Ingenäs* väckt motion (II: 80), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om ett anslag av 10 000 kronor till Svenska multipelsklerosföreningarnas riksförbund för bestridande av en del av förbundets kostnader för sjukgymnastisk behandling åt MS-sjuka i hemmen och gruppvis.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Vidkommande yrkandet i motionen II: 80 vill utskottet erinra om att utskottet år 1956 hade att taga ställning till en motion om skyndsamt utredning av de MS-sjukas vårdproblem. Utskottet avstyrkte förslaget under hänvisning till att det enligt utskottets mening i första hand borde ankomma på sjukvårdshuvudmännen att beakta angelägenheten av förbättrade vårdmöjligheter för MS-sjuka. Då utskottet i princip alltjämt är av samma uppfattning, är utskottet inte berett att tillstyrka den i motionen II: 80 föreslagna medelsanvisningen. Utskottet vill emellertid framhålla önskvärdheten av att Kungl. Maj:t ägnar särskilt beaktande åt möjligheterna att i lämplig form bereda den i motionen berörda verksamheten det stöd, som efter närmare utredning kan befinnas erforderligt.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor;

II. att motionen II: 80 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

83:o) **Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 268 och 269), innebärande en uppräknig av anslaget med 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 800 000 kronor.

84:o) **Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 269 och 270), vilket innebär en höjning av anslaget med 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

85:o) **Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 271), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

86:o) **Bidrag till vanförestalter m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 271—276) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 800 000 kronor.

I likhet med föregående år har medicinalstyrelsen framlagt förslag till nya tjänster och löneregleringar vid vanförestalterna. Innan departementschefen redovisar sina ställningstaganden till dessa förslag, berör han inledningsvis frågan om prövningen av hithörande frågor ur formell synpunkt. Därvid erinras om att medgivna nya tjänster och löneregleringar till följd av sättet för vanförestalternas finansiering kostnadsmissigt påverkar anslaget först under budgetåret efter det tjänsten inrättats eller löneregleringen skett. Vidare har Hälsingborgs stad fr. o. m. den 1 juli 1957 övertagit driften av Hälsingborgsanstaltens ortopediska klinik och Göteborgsanstaltens klinik väntas övergå till Göteborgs stad fr. o. m. den 1 juli 1958. Vid övriga kliniker svarar de lokala huvudmännen under nuvarande övergångstid för huvuddelen av driftkostnaderna. Därest riksdagen ej uttalar erinran häremot, anses med hänsyn till vad nu anförts knappast erforderligt att framdeles underställa riksdagen klinikerna berörande personalfrågor. I övrigt förutsättes frågor om anställande av sjukvårds- och ekonomibiträden och därmed jämställda befattningshavare ävensom fastställande av arvoden till sådan personal, bisysslearvoden o. d. liksom motsvarande löne- och arvodesregleringar få ankomma på Kungl. Maj:t.

Departementschefen föreslår beträffande *Norrbackainstitutet* inrättande av en sjukvårdsbiträdestjänst i Ag 2 och höjning av en ekonomibiträdes-tjänst från Ae 3 till Ae 4.

Vid *vanförestalten i Hälsingborg* föreslås inrättad en ungdomsledartjänst i Ag 10. Nuvarande arvode för sjukgymnastisk behandling vid skolhemmet anses bära uppräknas från 8 000 till 10 000 kronor.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 27 juni 1957 medgivit inrättandet av en extra yrkeslärartjänst inom optikerfacket. Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, att en ordinarie tjänst såsom lärare inom skradderfacket skall avföras från anstaltens tjänsteförteckning. Den nyinrättade tjänsten anses liksom de båda yrkeslärartjänsterna inom radio- respektive radio-, televisions- och radarfacket vid vanförestalterna i Göteborg och Härnösand bära göras pensionsberättigande.

Vid *vanförestalten i Härnösand* anses bära anställas ett operationsbiträde. Därjämte tillstyrkes, att den extra kontorsbiträdestjänsten vid anstaltens sjukavdelning med hänsyn till med tjänsten förenade arbetsuppgifter ombildas till kanslibiträdestjänst och placeras i Ae 7.

Departementschefen anmäler slutligen, att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 november 1957 godkänt, att driften vid Eugeniahemmets verkstäder fr. o. m. den 1 januari 1958 övertages av Norrbackainstitutet. I samband härmed anses lönegradsplaceringen för nuvarande innehavare av bandagemästartjänsten vid Eugeniahemmet, vilken efter övergång i Norrbackainstitutets tjänst avses skola självständigt bedriva viss försöksverksamhet, bära höjas från Ao 16 till Ao 17.

Vad medelsberäkningen för nästa budgetår beträffar har det sammanlagda driftunderskottet för anstalterna i de av Kungl. Maj:t för budgetåret 1957/58 fastställda inkomst- och utgiftsstaterna beräknats till 6 149 300 kronor. Med hänsyn till efter den 1 januari 1958 inträdande löneökningar beräknas, att underskottet kommer att stiga med cirka 160 000 kronor. I enlighet med medicinalstyrelsens hemställan torde ett belopp av 9 000 kronor ställas till styrelsens disposition för slutlig reglering av anstalterna tidigare tillkommande fasta bidrag till kuratorsverksamhet. För bidrag till bandage och proteser samt till invalidvagnar och rullstolar beräknas 2 500 000 respektive 200 000 kronor. Slutligen förordas, att svenska vanförevårdens centralkommitté tillerkännes oförändrat bidrag med 55 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till i runt tal 9 100 000 kronor.

Utskottet har i sitt av 1955 års riksdag godkända utlåtande nr 139 uttalat, att frågor om regleringar av tjänster och inrättande av nya tjänster vid vanföreanstalterna borde underställas riksdagen i samma omfattning som beträffande statliga institutioner. Utskottets önskemål har beaktats i statsverkspropositionen för budgetåret 1957/58. Kungl. Maj:ts i förevarande sammanhang framlagda förslag innebär, att från redovisningen skall vara undantagna dels klinikerna berörande personalfrågor, dels frågor om anställande av sjukvårds- och ekonomibiträden och därmed jämställda befattningshavare ävensom fastställande av arvoden till sådan personal, bisyssle-arvoden o. dyl. liksom motsvarande arvodesregleringar. Då förslaget i huvudsak synes tillgodose syftet med utskottets uttalande år 1955, vill utskottet icke motsätta sig förslaget.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under denna punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vanföreanstalter m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 100 000 kronor.

87:o) *Bidrag till resor för vanföra m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 277), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till resor för vanföra m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

88:o) *Bidrag till Eugeniahemmet.* Kungl. Maj:t har (punkt 94, s. 277—281) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 230 000 kronor.

Ovan har departementschefen beträffande vanförestalterna bl. a. föreslagit, att frågor rörande inrättande och regleringar av vissa lägre tjänster och av vissa arvoden framdeles ej underställes riksdagens prövning. Det förordas att motsvarande ordning genomföres även för Eugeniahemmets del.

Departementschefen föreslår att en tjänst som kurator i Ag 12 inrättas vid hemmet. Vidare tillstyrkes, att sjukavdelningen förstärkes med tre barnsköterskor i Ae 4. Av de fem extra vårdarinnetjänsterna vid skolinternatet anses två böra extraordinariesättas.

Genom beslut den 29 juni 1956 har Kungl. Maj:t medgivit inrättandet av nio barnskötersketjänster vid det av Norrbackainstitutet förhyrda skolhemmet på Lidingö. Fem av tjänsterna anses böra göras pensionsberättigande.

Driftunderskottet å verksamheten har i den för hemmet för budgetåret 1957/58 fastställda inkomst- och utgiftsstaten beräknats till 1 284 900 kronor. Efter den 1 januari 1958 inträdande löneökningar beräknas underskottet stiga med ytterligare cirka 15 000 kronor. Till fasta bidrag till hemmets sjukavdelning för budgetåret 1958/59 torde uppföras ett belopp av 28 000 kronor. Till bidrag till stödjobandage och proteser beräknas ett belopp av 200 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet uppskattas alltså till i runt tal 1 500 000 kronor.

Utskottet vill, med hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 86, icke motsätta sig, att frågor rörande inrättande och regleringar av lägre tjänster och av vissa arvoden framdeles icke underställes riksdagens prövning.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

89:o) **Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet.** Kungl. Maj:t har (punkt 95, s. 281—284) föreslagit riksdagen att till Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

Styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet har hemställt om ett anslag av 225 000 kronor för täckande av ytterligare merkostnader för om- och tillbyggnad av hemmet. Vidare har medicinalstyrelsen hemställt om anvisande av ett anslag av 140 000 kronor för avhjälpande av vissa sanitära bristfälligheter i Eugeniahemmets huvudbyggnad, det s. k. Stora hemmet.

För budgetåren 1955/56 och 1956/57 har för ombyggnad av Eugeniahemmets sjukavdelning anvisats tillhopa 450 000 kronor. Därjämte har för budgetåret 1957/58 anvisats 135 000 kronor för täckande av uppkomna merkostnader å byggnadsföretaget. Vid anmälan av sistnämnda anslagsfråga (1957 års statsverksproposition, XI ht, p. 91) redovisades jämväl nu föreliggande framställning, som för det dåvarande var föremål för remissbehandling och därför ej kunde upptagas till prövning. Merkostnaderna beräknades då till 225 000 kronor.

De slutliga kostnaderna för byggnadsföretaget uppgår till 691 870 kronor, innebärande en total merkostnad av 241 870 kronor. Byggnadsstyrelsen har vid sin granskning av byggnadsföretaget ur standard- och kostnadsynpunkter ej funnit anledning till erinran. Med hänsyn härtill och till vad under föregående anslagspunkt anförts om sällskapets ekonomiska belägenhet anser departementschefen sig böra förorda, att såsom bidrag till täckande av ytterligare uppkomna merkostnader för byggnadsföretaget anvisas ett belopp av (225 000—135 000) 90 000 kronor. Departementschefen understryker emellertid nödvändigheten av realistiska kostnadsberäkningar m. m.

Vad gäller den ifrågasatta ombyggnaden av en våning i Stora hemmet så har vid besök på platsen konstaterats, att de sanitära anordningarna i flera avseenden är otillfredsställande. Då verksamheten vid Eugeniahemmet beräknas fortgå i nuvarande anläggningar under åtskilliga år framöver, finner departementschefen angeläget, att av medicinalstyrelsen föreslagna förbättringsåtgärder snarast kommer till stånd. I likhet med styrelsen förutsätter han att det fortsatta ritningsarbetet sker i samråd med centrala sjukvårdsberedningen. Under åberopande av vad sålunda anförts förordas att sällskapet tillerkännes bidrag med belopp motsvarande den styrkta verkliga kostnaden för byggnadsåtgärderna, dock högst 140 000 kronor.

Vid bifall till vad nu förordats beräknas medelsbehovet för nästa budgetår till 230 000 kronor.

Tidigare benämning av anslaget, Ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet, anses böra ändras till Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet. Å det förra anslaget eventuellt uppkommande reservation föreslås överförd till det nya anslaget.

Utskottet vill med hänsyn till föreliggande omständigheter icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag om bidrag till täckande av ytterligare merkostnader för om- och tillbyggnad av Eugeniahemmet men understryker även i detta sammanhang nödvändigheten av realistiska kostnadsberäkningar.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

90:o) Bidrag till uppförande av ett förskolehem för spastiska barn i Göteborg. Kungl. Maj:t har (punkt 96, s. 284 och 285) föreslagit riksdagen att till Bidrag till uppförande av ett förskolehem för spastiska barn i Göteborg för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 420 000 kronor.

Styrelsen för Göteborgs diakoniss-sällskap har hemställt om ett anslag av 420 000 kronor för täckande av uppkomna merkostnader vid uppförande av förskolehemmet.

Sällskapet har under budgetåren 1955/58 för ändamålet tillerkänts bidrag med sammanlagt 990 000 kronor motsvarande den år 1953 beräknade kostnaden för uppförande av hemmet. Sedan det av inkomna entreprenad-
anbud framgått att byggnadskostnaderna avsevärt skulle överstiga den tidigare gjorda kostnadsberäkningen, överarbetades ritningarna, varefter byggnadsarbetena påbörjades under sommaren 1957. Hemmet beräknas vara inflyttningsklart i augusti 1958.

Uppförandekostnaden beräknas numera till 1 410 000 kronor. Orsaken till fördyringen är framför allt den efter 1953 inträdda stegringen av materialpriser och arbetslöner. Annan grundläggning än från början avsetts medför en merkostnad av cirka 70 000 kronor. Under utredningsarbetet har visat sig önskvärt att inrätta en saltvattensbassäng, vilket innebär en kostnadsökning med cirka 54 000 kronor. Andra fördyrande faktorer har varit viss utökning av köks- och toalettutrymmen, varom önskemål framställt av centrala sjukvårdsberedningen, stegring av arkitekt- och konsultarvoden m. m.

Sällskapet, som utan framgång sökt erhålla bidrag från privata fonder, saknar möjlighet att med egna medel täcka merkostnaden. Sällskapet erinrar därvid om att det utfäst sig att svara för personalbostäder samt tomt- och inredningskostnader. Med hänsyn härtill och till att staten ansett sig böra svara för anläggningskostnaden för hemmet, hemställes om ett anslag av 420 000 kronor.

Departementschefen anför, att en viss kostnadsökning torde vara ofrånkomlig till följd av efter år 1953 inträdda prisstegringar. En betydande del av merkostnaden är dock hänförlig till vissa, delvis av centrala sjukvårdsberedningen påkallade, utvidgningar av det tidigare fastställda byggnadsprogrammet. Å andra sidan har diakoniss-sällskapet sökt vidtaga alla kostnadsbesparande åtgärder som varit möjliga utan att vårdresultatet äventyras. Sällskapet saknar möjlighet att med egna medel täcka merkostnaden.

Departementschefen finner sina tidigare gjorda uttalanden om nödvändigheten av realistiska kostnadsberäkningar m. m. vara tillämpliga jämväl i förevarande fall. Såsom statskontoret erinrat om har staten emellertid ansetts böra svara för kostnaderna för uppförandet av nu ifrågakommande förskolehem. Med hänsyn härtill och då departementschefen finner angeläget, att sällskapet sättes i stånd att fullborda byggnadsföretaget, förordar

han, att sällskapet för täckande av uppkomna merkostnader tillerkännes ytterligare bidrag med 420 000 kronor.

Utskottet vill — med understrykande av vad departementschefen anfört angående nödvändigheten av realistiska kostnadsberäkningar — under föreliggande omständigheter icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till Bidrag till uppförande av ett förskolehem för spastiska barn i Göteborg för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 420 000 kronor.

91:o) **Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 286), vilket innebär en med 800 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

92:o) **Bidrag till riksföreningen mot polio.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 287), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Bidrag till riksföreningen mot polio för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

93:o) **Bidrag till anskaffande av hörapparater.** Kungl. Maj:t har (punkt 99, s. 287—289) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder för statsbidrag till anskaffande av hörapparater m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1958, dels ock till Bidrag till anskaffande av hörapparater för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Medicinalstyrelsen har hemställt, dels att gällande bidragsgrunder i vissa hänseenden ändras, dels ock att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

F. n. utgår bidrag till anskaffande av hörapparater med hela anskaffningskostnaden till barn under 16 år utan någon ekonomisk behovsprövning. Vad däremot angår övriga hörselskadade är bidraget begränsat till $\frac{2}{3}$ av apparatkostnaden, dock högst 100 kronor, varjämte en ekonomisk behovsprövning tillämpas. Statsbidrag utgår sålunda under förutsättning

att vederbörandes till statlig inkomstskatt taxerade inkomst enligt nästföregående års taxering icke överstiger, för ensamstående person 5 500 kronor och för makar tillsammans 8 000 kronor samt att vederbörande ej påförts statlig förmögenhetsskatt.

I en till styrelsen ingiven promemoria har kuratorn vid hörcentralen vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg påtalat de nackdelar, som kan uppstå på grund av avsaknaden av möjlighet att bevilja en hörselskadad statsbidrag till inköp av hörapparat i fall, då försämring i vederbörandes ekonomiska förhållanden inträtt. Efter remiss har hörselvårdsnämnden tillstyrkt en ändring härvidlag.

Styrelsen anser, att även om maximiinkomsten för erhållande av statsbidrag till anskaffande av hörapparater satts något högre än motsvarande belopp i bestämmelserna angående statsbidrag till lindring i läkarvårdskostnaderna för mindre bemedlade å landsbygden, vissa skäl likväl föreligger att jämväl beträffande de hörselskadade ge möjlighet till en friare behovsprövning i särskilt ömmande fall. Möjligheten att bevilja bidrag till hörselskadade över 16 år bör därför utvidgas till att omfatta fall, där efter utgången av det år, nästföregående års taxering avser, avsevärd försämring inträtt i vederbörandes ekonomiska förhållanden.

Den verkliga belastningen å anslaget under budgetåret 1956/57 har uppgått till 408 751 kronor. En viss utökning av hörapparatverksamheten kan förväntas, men med hänsyn till belastningen under föregående budgetår anser styrelsen tillfyllest, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jämväl vid bifall till styrelsens ovan framförda förslag om utvidgning av bidragsrätten torde kunna tills vidare anstå med uppräknning av anslaget.

Departementschefen anför, att enligt gällande bestämmelser kan person, som fyllt 16 år och vars ekonomiska ställning efter senaste taxering försämrats, icke erhålla bidrag till anskaffande av hörapparat, även om sådan rätt skulle ha förelegat därest prövningen grundats på senare taxering. Detta medför att sökandens apparatanskaffning blir uppskjuten. Såsom framgår av vad förut anförts föreligger däremot beträffande andra liknande statsbidrag möjligheter till en friare behovsprövning. Med hänsyn härtill finner departementschefen sig böra förorda, att nämnda bestämmelser ändras i den riktning medicinalstyrelsen föreslagit. Med anledning av vad statskontoret avslutningsvis anfört uttalar departementschefen, att han förutsätter att bidrag icke beviljas, därest det framstår som uppenbart, att vederbörandes ekonomiska förhållanden undergått avsevärd förbättring.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet har departementschefen intet att erinra.

Utskottet tillstyrker, att bestämmelserna rörande bidrag till anskaffande av hörapparat ändras på sätt departementschefen föreslagit.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna de ändrade grunder för statsbidrag till anskaffande av hörapparater m. m., som av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordats, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1958;

b) till *Bidrag till anskaffande av hörapparater* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

94:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 289 och 290) samt under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för nästa budgetår uppföras med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

95:o) **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 103, s. 291—293) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 122 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 119 000 kronor.

Departementschefen erinrar, att statsmakternas beslut år 1953 rörande den läkarutbildade lärarpersonalens undervisning innebar, att överlärarens undervisningsskyldighet skulle utvidgas till 200 timmar samt att resten av undervisningen eller cirka 300 timmar skulle bestridas dels av en läkare vid Södersjukhusets gynekologisk-obstetriska avdelning med ställning som biträdande överlärare, dels ock av tillfälliga lärare. Barnmorskelärartjänsten skulle indragas.

Barnmorskeläraren — som förts på övergångsstat — har under den tid han kvarstått i tjänst handhaft viss del av undervisningen. Han har numera

beviljats avsked fr. o. m. utgången av december 1957. Den beslutade omorganisationen kan således nu helt träda i tillämpning. Departementschefen förordar därför, att medel beräknas för nästa budgetår för särskilt arvode till en biträdande överlärare med 600 kronor samt för timersättningar till denne och tillfälliga lärare med 7 400 kronor. Förslaget innebär alltså en kostnadsökning med 8 000 kronor. Därvid förutsättes, att liksom i fråga om övriga timplärlararvoden hittillsvarande arvodesnormer bibehålles. Indragningen av barnmorskelärartjänsten medför emellertid ett minskat medelsbehov med cirka 22 900 kronor. Omorganisationen innebär alltså en besparing under anslaget med 14 900 kronor.

För vissa reseersättningar beräknas ett belopp av 900 kronor.

Vad sålunda föreslagits påkallar en minskning av medelsanvisningen med 14 000 kronor. Den automatiska utgiftstegringen medför ett ökat medelsbehov för löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision med cirka 17 000 kronor. Anslaget uppräknas alltså med 3 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 122 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen hör vidtagas den ändring, som påkallas av vad departementschefen anført.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalten i Stockholm som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	61 000
2. Arvoden till biträdande överlärare och tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	25 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	22 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 300

Summa kronor 122 000;

c) till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 122 000 kronor.

96:o) **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 293 och 294), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kronor.

97:o) **Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 105, s. 294—296) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, vilka må erfordras vid ett genomförande av ifrågasatt omorganisation av läroanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 94 000 kronor.

De vid anmälan av motsvarande anslag i 1957 års statsverksproposition omförmälda förhandlingarna med Göteborgs stad angående ersättning till läroanstalten för barnmorskeläroarens tjänstgöring på stadens kvinnoklinik pågår alltjämt. Den avsedda omorganisationen har därför ännu inte kunnat genomföras. Departementschefen hemställer emellertid, att Kungl. Maj:t måtte, därest förhandlingarna slutföres, för nästa budgetår erhålla motsvarande bemyndigande att ändra personalförteckningen för läroanstalten, som utverkats för budgetåret 1957/58.

För vissa reseersättningar beräknas ett belopp av 400 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttning samt 1957 års lönerevision med 5 500 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med 5 900 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 99 900 kronor eller avrundat 100 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Utskottet vill erinra om att utskottet i sitt föregående år avgivna utlåtande i ämnet funnit önskvärt att de berörda förhandlingarna med Göteborgs stad snarast slutföres för att möjliggöra genomförandet av den avsedda organisationen.

Vad departementschefen anfört och föreslagit föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, vilka må erfordras vid ett genomförande av ifrågasatt omorganisation av läroanstalten;

b) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	73 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	9 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	6 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 900
	Summa kronor 100 000;

c) till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

98:o) **Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 296 och 297), vilket innebär en med 19 000 kronor ökad medelsanvisning, samt under erinran att Kungl. Maj:t den 26 april 1957 godkänt nytt avtal med Göteborgs stad angående upplåtelse av lokaler m. m. för barnmorskeläroanstalten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 84 000 kronor.

99:o) **Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 297—299), vilket innebär ökad medelsanvisning med 7 800 kronor för anställande av tillfällig skrivhjälp och för höjning av arvoden till tillfälliga lärare vid jämsidesundervisningen m. m. samt med 43 500 kronor i anledning av löneklassuppflyttningar och 1957 års lönerrevision, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	78 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 500
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	54 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	186 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	42 000

Summa kronor 364 000;

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 364 000 kronor.

100:o) *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 300 och 301), innebärande en med 12 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 113 000 kronor.

101:o) *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 301—303), vilket innebär anordnande även under nästa budgetår av en fem månaders kurs i narkosgivning för omkring tio deltagare samt en med 19 000 kronor ökad medelsanvisning, huvudsakligen till följd av automatiska utgiftstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för *statens sjuksköterskeskola i Göteborg*, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	18 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	59 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	110 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 000

Summa kronor 211 000;

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 211 000 kronor.

102:o) **Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 303—305), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 23 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 179 000 kronor.

103:o) **Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 111, s. 305 och 306) föreslagit riksdagen att till Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 23 000 kronor.

Antalet sjuksköterskeskolor, som uttager elevavgifter, har minskat och uppgår numera endast till 3. Med anledning härav har departementschefen för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att låta verkställa en översyn av grunderna för stipendiegivningen. I avvaktan på resultatet härav anses anslaget för nästa budgetår böra nedräknas med 5 000 kronor.

I detta sammanhang anmäler departementschefen att det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget till Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor (statsliggaren s. 1080) torde böra utgå ur riksstaten. Av 8 statsbidragsberättigade skolor är det numera endast 3, som varje år begär bidrag. Då bidraget sålunda synes ha i väsentlig grad förlorat sin betydelse, förordas, att för nästa budgetår inga medel anvisas för ändamålet.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

104:o) **Specialutbildning av barnsjuksköterskor.** Kungl. Maj:t har (punkt 113, s. 306—308) föreslagit riksdagen att till Specialutbildning av barnsjuksköterskor för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 52 700 kronor.

De repetitions- och kompletteringskurser för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor, som hållits alltsedan budgetåret 1951/52, anses — bl. a. i avvaktan på att närmare undersökning göres rörande behovet av ytterligare sådana kurser — kunna inställas under nästa budgetår.

Anslaget föreslås nedräknat med 700 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Specialutbildning av barnsjuk-sköterskor* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

105:o) **Utbildningskurser i arbetsterapi.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 308 och 309), vilket avser anordnande även under nästa budgetår av en kompletteringskurs i sysselsättnings- och arbetsterapi för sinnessjukvårdspersonal och en med 2 300 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildningskurser i arbetsterapi* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 26 000 kronor.

106:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 309 och 310), vilket innebär en ökning av anslaget med 1 900 000 kronor med hänsyn till det ökade antalet distrikts-sköterskor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distrikts-sköterskor m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 10 400 000 kronor.

107:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 116, s. 310 och 311) föreslagit riksdagen att till Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

Under förevarande rubrik är i gällande riksstat uppfört ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor. Vidare har under det i riksstaten upptagna förslagsanslaget till Bidrag till distriktsbarnmorskans resor i samband med hemförlossning och eftervård anvisats 90 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har föreslagit *dels* att de kostnader, vilka f. n. belastar förslagsanslaget till Bidrag till distriktsbarnmorskans resor i samband med hemförlossning och eftervård, fr. o. m. budgetåret 1958/59 bestrides från förevarande anslag, *dels ock* att ifrågavarande anslag uppräknas med 280 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker medicinalstyrelsens förslag att under förevarande anslag upptaga även medel för bidrag till distriktsbarnmorskans resor i samband med hemförlossning och eftervård.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har departementschefen i och för sig ingen erinran. Med hänsyn till belastningen å

anslaget för de senaste budgetåren samt till det minskande antalet distriktsbarnmorskor anses anslaget emellertid kunna begränsas till 3 400 000 kronor, vilket innebär en ökning av medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål med 10 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot att kostnaderna för bidrag till distriktsbarnmorskors resor i samband med hemförlossning och eftervård från och med nästkommande budgetår bestrides från förevarande anslag.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

108:o) *Understödjande av dispensärverksamhet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 311 och 312), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

109:o) *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 118, s. 313—315) föreslagit riksdagen att till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 540 000 kronor.

Medicinalstyrelsen avser att under nästa budgetår 14 patruller skall vara i verksamhet för skärmbildsundersökningar. Härav är 2 patruller avsedda för en av skolöverstyrelsen föreslagen obligatorisk skärmbildsundersökning av viss skolpersonal. Skolöverstyrelsens hemställan torde ej komma att föranleda något förslag till 1958 års riksdag. För nästa budgetår beräknas därför inga särskilda medel för ändamålet under förevarande anslag.

Under nästa budgetår avses fortsatta allmänna skärmbildsundersökningar komma att äga rum i Stockholms och Norrköpings städer samt Östergötlands, Gotlands, Blekinge och Jönköpings län. Eventuellt kommer undersökningar även att påbörjas i Norrbottens län. För dessa undersökningar räknar departementschefen med 13 patruller.

Medicinalstyrelsen har beräknat medelsbehovet för 12 patruller till cirka 590 000 kronor. För 13 patruller skulle med motsvarande beräkningsgrun-

der, vilka icke föranlett någon erinran från departementschefens sida, erfordras en medelsanvisning av omkring 635 000 kronor. Från huvudmännen inflytande bidrag anses liksom hittills böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

Utskottet har i sitt föregående år avgivna utlåtande i ämnet framhållit önskvärdheten av att frågan om ett genomförande av regelbundna skärmbildsundersökningar för viss skolpersonal anmäles för riksdagen så snart detta är möjligt. Utskottet, som velat erinra härom, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer därför,

att riksdagen må till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

110:o) *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 315—317), vilket innebär en ökning av anslaget med 79 000 kronor, huvudsakligen till följd av löneklassuppflyttningar och 1957 års lönerevision, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	400 000	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	63 800	463 800

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	21 700	22 200

Summa kronor 486 000;

b) till *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 486 000 kronor.

111:o) *Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120, s. 317—319) samt

under erinran, att för ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 225 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

112:o) **Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, s. 319—321) samt under erinran att under förevarande anslag anses böra upptagas även medel för bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

113:o) **Läkemedel åt vissa kvinnor och barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, s. 321), vilket innebär en med 400 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

114:o) **Abortförebyggande åtgärder.** Kungl. Maj:t har (punkt 123, s. 322 och 323) föreslagit riksdagen att till Abortförebyggande åtgärder för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

1955 års familjerådgivningskommitté har i augusti 1957 avgivit betänkande med förslag till utbyggnad av de nuvarande rådgivningsbyråerna för abortförebyggande verksamhet till familjerådgivningsbyråer. Betänkandet har nyligen remissbehandlats. Därest förslag i ämnet kan föreläggas årets riksdag, kan detsamma förväntas träda i tillämpning tidigast den 1 januari 1959. Medelsanvisningen under förevarande anslag — som för nästa budgetår avser verksamheten under år 1958 — synes på grund härav böra uppskattas med utgångspunkt från nu gällande beräkningsgrunder.

Verksamheten har under år 1956 bedrivits vid 13 byråer eller samma antal som under år 1955. Under år 1957 har godkänts 3 nya byråer, varav hittills 2 trätt i verksamhet. Medicinalstyrelsen räknar med att under år 1958 skall tillkomma 4 nya byråer. Samtliga dessa byråer torde emellertid knappast komma att vara i verksamhet under hela året. Med hänsyn härtill och till

belastningen under anslaget för budgetåret 1956/57 anses anslaget för nästa budgetår kunna upptagas till oförändrat belopp.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

115:o) **Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.** Kungl. Maj:t har (punkt 124, s. 323 och 324) föreslagit riksdagen att till Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 475 000 kronor.

Antalet tjänstgörande stipendiater inom folktandvården den 1 juli 1957 utgjorde 333 — mot 290 ett år tidigare — eller nära en fjärdedel av totala antalet distriktstandläkare. Samtliga stipendiater, som icke av särskilda skäl beviljats uppskov, hade vid denna tidpunkt påbörjat eller skulle just påbörja tjänstgöringen.

Departementschefen förordar, att medel för nästa budgetår beräknas för 250 stipendier om 2 000 kronor. För den händelse antalet ansökningar om stipendier för läsåret 1958/59 kommer att överstiga 250, bör dock hinder icke möta för Kungl. Maj:t att medgiva utdelande av det ytterligare antal stipendier, som må bli erforderligt. Med hänsyn till det anförda och då återbetalning av beviljade stipendiebelopp regelmässigt synes förekomma i viss utsträckning, anses anslaget för nästa budgetår i enlighet med medicinalstyrelsens förslag kunna upptagas till 490 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anförut och föreslagit och hemställer därför,

att riksdagen må till *Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

116:o) **Bidrag till driften av folktandvården.** Kungl. Maj:t har (punkt 125, s. 324 och 325) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av folktandvården för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 10 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 800 000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har den 11 september 1957 till-

kallats sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande folktandvårdens organisation. Utredningen har till uppgift att behandla frågan om åtgärder i syfte att stimulera rekryteringen av tandläkare till folktandvården. Vidare bör möjligheterna att utöka tandvården för ungdom i åldern 16—19 år ingående undersökas. Genom beslut den 20 december 1957 har Kungl. Maj:t uppdragit åt utredningen att jämväl utreda vissa frågor rörande grunderna för statsbidragsgivningen m. m. Det är departementschefens förhoppning att utredningen skall kunna framlägga förslag, som innebär, att den fortsatta utbyggnaden av folktandvården kan intensifieras.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 10 300 000 kronor, innebarande en ökning med 500 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Bidrag till driften av folktandvården för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 10 300 000 kronor.

117:o) **Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 325 och 326), vilket innebär en med 150 000 kronor minskad medelsanvisning med hänsyn till beräknad återhållsamhet med inrättande av nya tandpolikliniker samt eftersläpning av statsbidragsrekvisitioner, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

118:o) **Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, s. 326 och 327), vilket innebär anordnande även under nästa budgetår av en utbildningskurs enligt f. n. gällande riktlinjer samt en med 800 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

119:o) **Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område.** Kungl. Maj:t har (punkt 128, s. 327—330) föreslagit riksdagen att till Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 236 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt dels att det för innevarande budgetår

under anslaget upptagna beloppet om 50 000 kronor för forskningsverksamhet för nästa budgetår anvisas under särskilt reservationsanslag, dels ock att för den yrkesmedicinska centralen vid Karolinska sjukhuset avsett belopp höjes med 9 000 kronor.

Departementschefen anför, att vid anmälan av motsvarande anslag för de senaste budgetåren ett ställningstagande till yrkesmedicinska centralens definitiva organisation och verksamhetsområde ansetts böra anstå i avvaktan på prövning av förslag av folkhälsoinstitutsutredningen angående omorganisation av statens institut för folkhälsan. Förslaget kunde nämligen väntas komma att påverka avgränsningen av centralens arbetsområde i förhållandet till institutet. Det är departementschefens avsikt att för 1958 års riksdag skall framläggas proposition med förslag rörande institutets framtida organisation. Enligt utredningen avses någon väsentlig förändring av centralens verksamhetsområde icke komma att ske. Frågan härom kommer att upptagas till diskussion i propositionen. I avvaktan härpå anses verksamheten även under nästa budgetår få bedrivas efter huvudsakligen samma riktlinjer som hittills. Därvid förutsättes, att liksom under innevarande budgetår möjlighet bör föreligga för Kungl. Maj:t att medgiva förstärkning av personalen, om så skulle visa sig oundgängligen nödvändigt.

Den automatiska stegringen av lönekostnaderna på grund av 1957 års lönerevision föranleder en uppräknings av anslaget med cirka 8 000 kronor.

För prisstegringar på förbrukningsmateriel beräknas ett ökat medelsbehov under anslagsposten till materiel och diverse omkostnader med 1 000 kronor. Då posten för innevarande budgetår uppräknats med 5 000 kronor för viss engångsanskaffning, anses densamma böra minskas med 4 000 kronor.

Mot förslaget att för bidrag till forskningsverksamhet rörande yrkessjukdomar anvisa ett särskilt reservationsanslag har departementschefen icke något att erinra. För ändamålet har f. n. beräknats 50 000 kronor.

I enlighet med det anförda bör således anslaget nedräknas med 46 000 kronor och sålunda uppföras med 190 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot att för bidrag till forskningsverksamhet rörande yrkessjukdomar anvisas ett särskilt reservationsanslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

120:o) **Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område.** Kungl. Maj:t har (punkt 129, s. 330 och 331) föreslagit riksdagen att till

Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Särskilt anslag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område finnes icke upptaget i gällande riksstat. Under anslaget till viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område har emellertid för ändamålet anvisats 50 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har föreslagit att särskilt reservationsanslag för ifrågasvarande ändamål uppföres med 50 000 kronor.

Såsom framgår av vad departementschefen anfört under föregående punkt anser han i likhet med medicinalstyrelsen lämpligt, att ett särskilt reservationsanslag upptages för bidrag till forskningsverksamhet rörande yrkessjukdomar. Närmare bestämmelser angående utdelning av bidrag från anslaget anses böra meddelas av Kungl. Maj:t. För ändamålet föreslås för nästa budgetår böra anvisas oförändrat belopp, 50 000 kronor.

Utskottet. Med hänvisning till vad utskottet anfört under nästföregående punkt tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

121:o) *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130, s. 331 och 332), vilket innebär en med 100 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

122:o) *Skyddsympning mot difteri.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131, s. 332 och 333), innebärande en höjning av anslaget med 40 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

123:o) *Skyddsympning mot polio.* Kungl. Maj:t har (punkt 132, s. 333—335) föreslagit riksdagen att till *Skyddsympning mot polio* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 000 000 kronor.

Under våren 1957 har skyddsypningar mot polio genomförts för fyra årsklasser skolbarn, födda åren 1946—1949, samt fyra årsklasser förskolebarn, födda åren 1950—1953. Omkring 650 000 barn har ympats. Anslutningen bland skolbarnen har utgjort i genomsnitt cirka 80 procent och bland förskolebarnen cirka 60 procent. En tredje injektion till dessa barn kommer att ges i början av innevarande år.

Ympningsprogrammet för våren 1958 upptar vidare tre årsklasser skolbarn, födda åren 1943—1945, samt en årsklass förskolebarn, födda år 1954. I runt tal 400 000 barn beräknas härigenom erhålla möjlighet till skyddsypning. Därjämte avses resterande barn från 1957 års ympning få tillfälle härtill.

Departementschefen anser, att för budgetåret 1958/59 i första hand förskolebarn, födda år 1955, bör komma i fråga för kostnadsfri ympning. Härtill kommer resterande barn från ympningen våren 1958 samt en tredje injektion till samtliga, som ympats under sistnämnda tid. I enlighet med medicinalstyrelsens förslag förordas vidare, att kostnadsfri skyddsypning anordnas för gravida kvinnor, vilka synes vara särskilt utsatta för risken att drabbas av polio. Ympningen bör organiseras inom ramen för den förebyggande mödravården.

Förutom nu avsedda ympningar föreslås, att möjligheterna att organisera ympning även av ungdomar och vuxna upp till 40-årsåldern undersökes. I första hand synes man därvid böra inrikta sig på årsklasserna 1934—1942, därvid dock för år 1959 endast de fem yngsta årsklasserna torde kunna komma i fråga. Därvid förutsättes att vederbörande erlägger skälig ersättning för själva ympningen, medan vaccinet tillhandahålles kostnadsfritt. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser om organisationen av dessa ympningar.

Såsom framgår av vad departementschefen föreslagit under avlöningsanslaget till statens bakteriologiska laboratorium, avses laboratoriet komma att för nästa budgetår erhålla sådan förstärkning av resurserna, att poliovaccin kan framställas i en omfattning som gör det möjligt att genomföra det skisserade ympningsprogrammet med svenskt vaccin. Något utländskt vaccin anses alltså ej behöva importeras för ändamålet.

Kostnaderna för nästa budgetårs skyddsypningar mot polio — inklusive ett belopp av 30 000 kronor för propaganda — uppskattas till i runt tal 1 000 000 kronor under förevarande anslag, vilket innebär en minskning med hälften.

Utskottet noterar med tillfredsställelse, att de svårigheter, som tidigare uppträtt vid vaccinflamställningen, nu synes väsentligen övervunna, varigenom det av departementschefen förordade ympningsprogrammet beräknas kunna genomföras med svenskt vaccin.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddssympning mot polio* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

124:o) **Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård.** Kungl. Maj:t har (punkt 133, s. 335 och 336) föreslagit riksdagen att till Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 80 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Medel disponeras under anslaget till stipendier för snabbutbildning av narkosläkare samt till kurser i behandling av svalg- och andningsförlamningar. Vidare bekostas vård av i styrelsens respiratorcentral ingående respiratorer samt arvode till den läkare, som handhar respiratorerna. Ersättning till två nordiska expertgrupper har också utgått från anslaget, liksom ersättningar för skyddskoppympningar utanför den förebyggande barnavårdens ram.

Sedan inspektören för spetälskesjukvården avlidit år 1956, har styrelsen ej funnit skäl förordna ny inspektör. Tjänsten bör i stället ombildas till en befattning som konsult för tropiska sjukdomar, i vilkens åligganden bl. a. skulle ingå spetälskesjukvården. Till dess verksamhetens omfattning blir närmare utformad torde arvodet till konsulten böra utgå med samma belopp som till inspektören, 600 kronor för år, varjämte han bör åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning.

Det epidemiologiska läget är f. n. gynnsamt. Prognosen beträffande epidemiska sjukdomar är emellertid alltid osäker, och situationen kan radikalt förändras. Kostnaderna för vissa centrala åtgärder, till exempel snabbutbildning av narkosläkare och utbildningskurser i behandling av vissa former av polio, bör även under nästa budgetår bestridas från anslaget. I övrigt förutsätter medicinalstyrelsen, att Kungl. Maj:t liksom tidigare äger möjlighet att disponera medel från anslaget såväl till sådana överläggningar och utredningar i hälsovårdsfrågor som till särskilda åtgärder till förebyggande och bekämpande av epidemiska sjukdomar, för vilka medel ej finns i annan ordning tillgängliga.

Departementschefen anser i likhet med medicinalstyrelsen, att särskild inspektör för spetälskesjukvården i fortsättningen ej är nödvändig. Förslaget att ombilda inspektörsbefattningen till en befattning som konsult för tropiska sjukdomar kan han ej tillstyrka. Däremot anses medicinalstyrelsen böra äga möjlighet att i mån av behov anlita medel under anslaget för be-

stridande av kostnader för tillfälliga konsultationer rörande sådana sjukdomar.

I annat sammanhang har ifrågasatts anordnande av en särskild undersökning vid statens veterinärmedicinska anstalt rörande förekomsten av paratyfus hos höns. Därest en sådan undersökning kommer till stånd förutsättes, att vissa kostnader för provtagning m. m. i samband med undersökningen — beräknade till omkring 17 000 kronor — får bestridas från förevarande anslag.

I övrigt anses för anslaget böra gälla samma dispositionsbestämmelser som tidigare. Med hänsyn till belastningen föreslås anslaget för nästa budgetår höjt med 20 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

125:o) *Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134, s. 336 och 337), innebärande en anslagsminskning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

126:o) *Ambulans- och räddningsflygtjänst*. Kungl. Maj:t har (punkt 135, s. 337—355) föreslagit riksdagen att till *Ambulans- och räddningsflygtjänst* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kronor.

Något anslag med ifrågavarande rubrik finnes ej upptaget i gällande rikstat. För ändamålet har emellertid under förslagsanslagen till sjuktransporter med flygplan och till understödjande av helikopterflyg anvisats 70 000 resp. 275 000 kronor (statsliggaren s. 1092).

Från anslaget till sjuktransporter med flygplan bestrides vissa kostnader för flygvapnets ambulansflygplan i Luleå och Östersund, nämligen över-, underhålls-, drivmedels- och administrationskostnader. Från anslaget bestrides vidare utgifter för begagnande av privata flygplan vid transportuppdrag, företrädesvis i Norrbottens och Jämtlands län, som icke lämpligen kan utföras med helikopter. Av anslaget till understödjande av helikopterflyg är 200 000 kronor beräknade för dylik verksamhet i Norr-

bottens län. Resten är avsedd att möjliggöra undsättningsflygningar med helikopter i Stockholms skärgård och andra delar av riket.

Verksamheten administreras av flygförvaltningen och länsstyrelsen i Norrbottens län. Länsstyrelsen åligger bl. a. att träffa avtal med vederbörande flygföretag om helikopterverksamhet i länet. Flygförvaltningen har motsvarande uppgift för landet i övrigt och handhar verksamheten beträffande flygvapnets ambulansplan och andra flygningar med konventionella flygplan.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades den 13 april 1956 ledamoten av riksdagens första kammare, sedermera statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet B. Näsgård att verkställa utredning av frågan om utbyggnad av ambulans- och räddningsflygtjänsten i riket m. m. Sedan Näsgård den 16 februari 1957 erhållit begärt entledigande från sakkunniguppdraget uppdrogs åt ledamoten av riksdagens andra kammare P. G. A. Svensson i Stenkyrka att vara utredningsman. Utredningen har den 15 oktober 1957 avgivit betänkande rörande ambulans- och räddningsflygtjänsten, i det följande kallat undsättningsflygtjänsten.

Departementschefen anför, att ambulans- och räddningsflygtjänsten i ett tidigare skede var baserad huvudsakligen på tre ambulansflygplan, stationerade vid flygvapnets baser vid Luleå, Östersund och Hägernäs. Under senare år har emellertid helikopter börjat användas för undsättningsuppdrag i allt större utsträckning på grund av dess lämplighet särskilt för kortare transporter och under svåra väderleksförhållanden. För vissa längre transporter måste dock fortfarande konventionella flygplan användas. Med anledning av helikopterns stora användbarhet särskilt för de besvärliga terräng- och klimatförhållandena i övre Norrland inrättades fr. o. m. budgetåret 1954/55 försöksvis en statsunderstödd fast helikopterstation för denna del av landet. Försöksorganisationen har grundat sig på årliga avtal med Ostermans aero aktiebolag innefattande viss fast avgift jämte särskild timersättning m. m. Då försöksverksamheten slog väl ut, föreslog flygförvaltningen år 1955, att ett tidigare framlagt förslag till utbyggnad av organisationen skulle genomföras i vad avsåg inrättande av fasta helikopterstationer även i Storuman och Östersund. Vissa ekonomiskt administrativa problem ansågs emellertid böra klarläggas, innan ställning kunde tagas till förslaget, och år 1956 uppdrogs åt en särskild sakkunnig att utreda frågan om utbyggnad av ambulans- och räddningsflygorganisationen. Under tiden därefter har en viss ytterligare utvidgning av helikopterflygtjänsten skett. Flygplanet vid Hägernäs havererade i september 1956 och måste kasseras. Överenskommelse träffades då med Ostermans om jourtjänst med helikopter mot viss fast ersättning m. m. Vidare har för Östersundsområdet träffats avtal om jourtjänst med helikopter under de s. k. förfallstiderna — d. v. s. de perioder, då flygning med konventionella plan på grund av väderleksförhållandena som regel ej är möjlig — för

komplettering av flygvapnets beredskapstjänst. Flygvapnets ambulansplan vid Luleå har varit reservställt fr. o. m. budgetåret 1956/57.

Utredningen har nu framlagt förslag till en mera permanent organisation av ambulans- och räddningsflygtjänsten. Förslaget har i stort sett tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser. För egen del finner departementschefen det uppenbart, att en organiserad flygtjänst även i fortsättningen är nödvändig för att tillgodose behovet av flygtransporter vid sjukdomsfall och i andra nödsituationer, då övriga transportmedel ej går att använda eller tidsnöden ej medger detta. Utredningen anser, att verksamheten liksom hittills bör basera sig på den samverkan mellan helikopter och konventionella flygplan, som visat sig särskilt lämplig för svenska terräng- och väderleksförhållanden. Till denna uppfattning ansluter departementschefen sig och finner det klart ådagalagt, att en fastare form för en sådan samverkan bör skapas. Helikopterorganisationen bör i varje fall tills vidare grunda sig på förhyrning av helikoptrar från privata företag. För att nedbringa kostaderna bör i så stor utsträckning som möjligt eftersträvas samarbete med andra statliga och enskilda beställare av helikopterflygtid. Departementschefen förutsätter givetvis, att i den mån en statlig militär helikopterorganisation skulle växa fram, möjligheterna att basera ambulans- och räddningsflygtjänsten på denna tillvaratages. En omprövning av formen för verksamheten måste då göras.

Enligt utredningen bör en enhetlig central organisation skapas för ledning av verksamheten i dess helhet. Särskilt betydelsefullt är, att en myndighet med överblick över hela den civila flygverksamheten får i uppdrag att sluta erforderliga avtal om förhyrning av flygmateriel, så att samordning av dessa frågor kan åstadkommas. Även för alarmerings- och flygsäkerhetstjänsten är det av vikt, att en central myndighet finnes, som i samråd med övriga berörda myndigheter kan lösa ifrågakommande problem. Flertalet remissinstanser har tillstyrkt eller lämnat utan erinran förslaget, att luftfartsstyrelsen skulle erhålla uppdraget att leda och samordna ambulans- och räddningsflygtjänsten. Chefen för flygvapnet och flygförvaltningen — som i princip ej funnit anledning till erinran mot förslaget — anser dock att, i avvaktan på resultatet av en nyligen påbörjad utredning inom försvaret om fortsatt utbyggnad och samordning av den militära helikopterverksamheten, den nuvarande organisationen bör tillämpas. Detta skulle innebära, att ansvaret för helikopterverksamheten i övre Norrland — som utgör den större delen av verksamheten — fortfarande skulle åvila länsstyrelsen i Norrbottens län, medan verksamheten i övrigt skulle ledas av flygförvaltningen. Någon enhetlig central ledning skulle alltså ej kunna åstadkommas, i varje fall ej inom den närmaste framtiden. Under sådana omständigheter finner departementschefen starka skäl tala för att luftfartsstyrelsen i varje fall tills vidare blir samordnande myndighet. Det anses emellertid böra ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i denna fråga.

I likhet med utredningen anser departementschefen, att den fasta helikopterstationen för övre Norrland bör bibehållas. Den höga graden av utnyttjande visar, att helikoptern i Gällivare fyller ett mycket stort behov. Det tillstyrkes även, att en något större typ av helikopter än som användes f. n. får förhyras. Avtal med vederbörande privata flygföretag anses böra träffas i huvudsaklig överensstämmelse med av utredningen angivna riktlinjer, vilka i stort sett motsvarar dem, som f. n. tillämpas. Det bör åligga den avtalslutande myndigheten att söka åstadkomma så fördelaktiga villkor som möjligt för statsverket.

Utredningen har föreslagit, att en fast helikopterstation skall inrättas även för Västerbottens län. Departementschefen finner det i och för sig visat, att en permanent helikopterberedskap skulle vara av värde särskilt för de inre delarna av länet, där en hel del väglösa och isolerade trakter finnes. Helikoptern skulle även kunna bli till nytta för Östersundsområdet. Innan ställning toges till frågan, anses emellertid vissa kompletterande undersökningar böra göras, bl. a. beträffande möjligheterna att anordna hangar för helikoptern. Med hänsyn härtill och till de i nuvarande läge begränsade ekonomiska resurserna finner departementschefen sig icke kunna förorda någon utbyggnad av helikopterorganisationen att omfatta Västerbottens län.

För övriga delar av landet har utredningen föreslagit i huvudsak samma helikopterorganisation som f. n. Östersunds- och Stockholmsområdena bör sålunda genom särskilda avtal tillförsäkras helikopterberedskap i stort sett enligt nu gällande grunder. För sistnämnda område bör därjämte en viss förstärkning ske därigenom att ytterligare minst en helikopter under förfallstiderna ställes till förfogande för att betjäna även skärgårdsområdena utanför Östergötland och Småland. Denna lösning finner departementschefen tillfredsställande för ifrågavarande områden. Vad länsstyrelsen i Kalmar län anfört om önskvärdheten av att även Öland kan nås av jourtjänsten bör beaktas vid placeringen av helikoptern. Det förutsättes vidare, att liksom hittills möjlighet skall finnas att vid behov besluta om tillfällig helikopterberedskap även för andra delar av riket.

Även förslaget till organisation av undsättningstjänsten med konventionella flygplan anser departementschefen sig i stort sett kunna tillstyrka. För Östersundsområdet bör sålunda förhandlingar upptagas med firma Jämtlandsflyg (Spökis aero) om att detta företag försöksvis under nästa budgetår svarar för nödvändig jourtjänst. I avvaktan på att företaget anskaffar ett även för längre transporter lämpligt flygplan bör dock i enlighet med förslaget flygvapnets ambulansplan ej helt utgå ur organisationen utan tills vidare reservställas och bibehållas för de tillfällen, då behov av större flygplan uppstår, utan att därför särskild beredskap upprätthålles. Beträffande flygplanet i Luleå anser departementschefen sig med hänsyn till vad luftfartsstyrelsen uttalat i denna fråga böra förorda, att detsamma ej helt utgår ur organisationen utan fortfarande får stå i reserv.

För ambulans- och räddningstransporter i övrigt bör även i fortsättningen användas tillgängliga civila och militära flygplan. I detta sammanhang erinras om att chefen för jordbruksdepartementet föreslagit anvisande av medel för nästa budgetår för förhyrning av två flygplan för rikets allmänna kartverk. Dessa flygplan torde kunna användas för undsättningsflygverksamhet i varje fall vissa tider av året. Det anses önskvärt att — i den mån behov av dylika flygtransporter föreligger — flygplanen utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt.

Vad kostnadsfördelningen beträffar kan visserligen skäl anföras för att landsting eller sjukkassor skulle i varje fall bidra till utgifterna för ambulansflygtjänsten. Med hänsyn till att en sådan anordning skulle komma att drabba berörda landsting och sjukkassor i Norrland särskilt tungt tillstyrkes, att staten ensam svarar för dessa kostnader. Även önskvärdheten av ett så smidigt administrativt system som möjligt talar härför.

Mot utredningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår för den av departementschefen föreslagna organisationen har departementschefen ingen erinran. I enlighet härmed beräknas för helikopterflygverksamhet i övre Norrland omkring 218 000 kronor, för dylik verksamhet för landet i övrigt omkring 102 000 kronor samt för flygningar med konventionella flygplan omkring 35 000 kronor. Medelsbehovet uppgår sålunda till 355 000 kronor. För ändamålet anses böra uppföras ett särskilt anslag, benämnt Ambulans- och räddningsflygtjänst. De båda hittillsvarande anslagen till sjuktransporter med flygplan och till understödande av helikopterflyg kan därmed utgå ur riksstaten.

Utskottet. Under förevarande punkt föreslås, på grundval av verkställd utredning, en fastare organisation för ambulans- och hjälpflygningar med helikoptrar och flygplan.

Mot vad departementschefen anfört och föreslagit rörande sagda organisation har utskottet icke funnit anledning till erinran. Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ambulans- och räddningsflygtjänst* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kronor.

127:o Centrala sjukvårdsberedningen: *Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 136, s. 355—357) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för centrala sjukvårdsberedningen som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Centrala sjukvårdsberedningen: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 386 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 345 800 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen att en tjänst som byråarkitekt i Ae 21 uppflyttas till förste byråarkitekt i Ae 23. Vidare tillstyrkes, att en ingenjörstjänst i Ae 17 å planläggningsavdelningen dubbleras. För innehavaren av den ena tjänsten anses böra föreskrivas, att han skall tjänstgöra hos statens kommitté för sjuksjukvårdens utbyggande. Avlöningsförmånerna för vederbörande förutsättes liksom hittills utgå från anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sjuksjukhus m. m.

Vad sålunda föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen för ändrad lönegradsplacering med 2 500 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar samt 1957 års lönerevision med 38 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med 40 500 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 386 300 eller avrundat 386 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas den ändring, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda förslag om uppflyttning av en tjänst som byråarkitekt i Ae 21 till förste byråarkitekt i Ae 23. Vad departementschefen i övrigt föreslagit under förevarande punkt har inte heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för centrala sjukvårdsberedningen som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	92 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	234 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	51 700

Summa kronor 386 000;

c) till *Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 386 000 kronor.

128:o) *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, s. 357 och 358), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

129:o) *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 138, s. 358 och 359), vilket innebär en med 30 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till under budgetåret 1956/57 tillkomna läkar- och assistenttjänster, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

130:o) *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 139, s. 359 och 360) föreslagit riksdagen att till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 630 000 kronor.

Bland de omkring 6 500 ungerska flyktingar från Österrike och Jugoslavien, som sedan slutet av år 1956 överförts till Sverige, har nära 200 utgjorts av vårdbehövande tuberkulossjuka flyktingar. Dessa har erhållit vård vid svenska sanatorier, och resultatet härav kan betraktas som synnerligen tillfredsställande. Vårdtiden har i regel kunnat göras mycket kort och har i flertalet fall ej överstigit tre månader. Sålunda är ett 80-tal eller omkring hälften av dem som mottagits här t. o. m. augusti 1957 numera utskrivna från sanatorium. De flesta har därefter arbetsplacerats.

Av de omkring 10 tuberkulossjuka flyktingar av europeisk härkomst från Kina jämte deras anhöriga, för vilka inresevisering beviljades i maj 1956, har numera samtliga anlänt hit.

På framställning av höge kommissarien för flyktingar medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 26 april 1957, att ytterligare ett tiotal tuberkulossjuka flyktingar från Kina jämte anhöriga till dem finge mottagas i Sverige. Av denna grupp har emellertid endast en anlänt hit. I augusti 1957 har vidare överförts 12 tuberkulossjuka flyktingar från flyktingläger i Trieste.

Uppkommande vårdkostnader för samtliga omförmälda sjuka flyktingar bör enligt departementschefens mening även under nästa budgetår bestridas från förevarande anslag. Vidare förutsättes, att Kungl. Maj:t liksom hittills får besluta om mottagande av mindre grupper sjuka — företrädesvis tuberkulossjuka — flyktingar. Medelsanvisningen för ändamålet uppskattas till 1 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med 370 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utläningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

131:o **Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 140, s. 360—363) föreslagit riksdagen att till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 5 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att anslaget upptages med 150 000 kronor.

Under detta anslag har medel anvisats sedan budgetåret 1950/51 för bestridande av vissa kostnader i samband med den överföring av österrikiska läkare, varom beslut fattats av 1950 års riksdag. Från anslaget må fr. o. m. budgetåret 1955/56 även bestridas kostnader för anordnande av efterutbildning för andra till riket inkomna läkare.

Under budgetåret 1956/57 har en kurs i svenska medicinalförfattningar anordnats för utländska läkare. Medicinalstyrelsen avser att anordna en liknande kurs under nästkommande budgetår och beräknar kostnaderna härför till 5 000 kronor.

Av de omkring 40 ungerska flyktingläkare, som kommit till riket, tjänstgör de flesta vid sjukhus. På grund av det stora behovet av vikarier på provinsialläkartjänster föreslår medicinalstyrelsen, att en särskild kurs i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar anordnas för de ungerska läkare, som vill ägna sig åt provinsialläkarbanan. Kursen bör omfatta omkring 3 månader för cirka 20 deltagare. Även andra utländska läkare bör kunna få delta. För att uppnå största möjliga deltagarantal i kursen föreslås, att ett antal stipendier inrättas som bidrag till uppehållskostnaderna. Då de av ifrågavarande läkare, som tjänstgör å lasarett, f. n. har en inkomst av 1 600 å 1 800 kronor per månad och kursen medför vissa extra kostnader, bör stipendiebeloppet helst icke understiga 2 000 kronor per månad. Endast sådana läkare bör tilldelas stipendier, som förbinder sig — utöver de sex månaders tjänstgöring i öppen vård, som krävs för behörig-

8 — *Bihang till riksdagens protokoll 1958. 6 saml. Nr 11*

het — att tjänstgöra inom provinsialläkardistrikt, som styrelsen bestämmer, under ett år för varje stipendium vederbörande lyft. Därest detta villkor icke uppfylles, bör uppburna stipendiebelopp jämte ränta återbetalas, såvida ej i särskild ordning befrielse därifrån medges. Närmare bestämmelser i ämnet föreslås få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Kostnaderna för stipendierna beräknar styrelsen till $(20 \times 3 \times 2\,000)$ 120 000 kronor. För anordnande av kursen, arvoden till läkare m. m. beräknas 25 000 kronor.

Departementschefen anför, att det med hänsyn till det trängande behovet av läkare inom den öppna vården är angeläget, att åtgärder vidtages i syfte att säkra rekryteringen till provinsialläkarbanan. Departementschefen anser sig därför böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag om en särskild kurs i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar för de till landet hitkomna ungerska och andra utländska läkare, som önskar ägna sig åt denna bana. Kursen bör omfatta cirka 20 deltagare och pågå omkring 3 månader.

Av ifrågavarande utländska läkare fullgör de flesta tjänstgöring inom svensk sjukvård och uppbär härvid inkomster, som de måste avstå ifrån vid genomgång av berörda kurs. För att stimulera till deltagande i kursen finner departementschefen det nödvändigt, att vederbörande erhåller viss kompensation för inkomstbortfallet i form av stipendier under kurstiden. Stipendierna bör dock maximeras till högst 1 500 kronor per månad, och möjlighet till differentiering med hänsyn till bl. a. försörjningsplikt och vistelseort bör finnas. Departementschefen anser det lämpligt, att till stipendierna knytes villkor om tjänstgöring som provinsialläkare under ett år för varje särskilt stipendiebelopp, vederbörande erhåller, och erinrar om att liknande villkor är knutna till de stipendier blivande tandläkare kan komma i åtnjutande av under studietiden.

Kostnaderna för stipendier beräknas till omkring 90 000 kronor. För övriga kurskostnader — lärararvoden m. m. — anses böra anvisas cirka 25 000 kronor. Totalkostnaden för kursen uppskattas således till 115 000 kronor. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter om anordnandet av kursen.

För övriga kurser för utländska läkare beräknas i enlighet med medicinalstyrelsens förslag och i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen angående efterutbildning av utländska läkare oförändrat 5 000 kronor.

I enlighet med det anförda anses anslaget böra upptagas med $(115\,000 + 5\,000)$ 120 000 kronor, vilket innebär en ökning med 115 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anför och föreslagit, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Uppskjutna frågor m. m.

132:o) Tidigare behandlade frågor. Utskottet har tidigare avgivit utlåtande (nr 32) rörande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkterna 141—153: Överståthållarämbetet och landsstaten;

punkterna 154—178: Polisväsendet;

punkterna 179—195: Civilförsvaret;

punkterna 196—214 samt 216—220: Brandväsendet m. m.;

varom utskottet velat här

erinra.

133:o) Uppskjutna frågor. Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten 12: Strålskyddsverksamhet m. m.: Avlöningar;

punkten 13: Strålskyddsverksamhet m. m.: Omkostnader;

punkten 35: Utrustning av nya sinnessjukhus;

punkten 64: Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm;

punkten 65: Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus;

punkten 76: Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg m. m.;

punkten 101: Statens institut för folkhälsan: Avlöningar;

punkten 102: Statens institut för folkhälsan: Omkostnader;

punkten 112: Högre utbildning av sjuksköterskor;

punkten 215: Vissa kostnader i anledning av allmänna val;

vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 11 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Ohlon, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Rikard Svens-

son, Söderberg, Axel Johannes Andersson, Ragnar Bergh, Palme och Jakobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Thapper, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Karlsson, herrar Gustafsson i Skellefteå, Arvidson, Helén, Johansson i Norrköping, fru Sjövall, herr Gustafsson i Kårby och fröken Liljedahl.

Reservationer

1:o) vid *punkten 9* (Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara) av herrar *Ohlon, Axel Johannes Andersson, Jacobsson, Ståhl, Gustafsson* i Skellefteå, *Helén* och fröken *Liljedahl*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 176 och II: 199 om lägre anslag och att utskottets yttrande och hemställan därför bort ha följande lydelse:

»Den av departementschefen under förevarande anslag föreslagna materielanskaffningen för beredskapssjukhus är avsedd för drygt 1 000 vårdplatser, medan för innevarande budgetår anvisats medel motsvarande kostnaden för 2 800 nya platser. Då redan utrustning för nära 104 000 av de planerade 110 000 vårdplatserna kunnat anskaffas, måste den nuvarande beredskapen på området betecknas som tillfredsställande. Med hänsyn härtill förordar utskottet, att medel för ytterligare materielanskaffning icke nu anvisas.

För fortsatt utrustning av 60 krigsblodgivarcentraler föreslår departementschefen ett belopp av 750 000 kronor. Då det emellertid nu finns en blodgivarverksamhet vid de civila sjukhusen, vilken i händelse av krig eller krigsfara bör kunna ställas till krigsorganisationens förfogande, föreslår utskottet, att utrustningsanskaffningen för återstående 15 centraler fördelas på flera år och att för nästa budgetår beräknas endast 250 000 kronor.

Av det anförda framgår, att utskottet tillstyrker yrkandet i motionerna I: 176 och II: 199 om en minskning med 1 425 000 kronor av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 176 och II: 199, i vad de berör förevarande anslag, till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 575 000 kronor.»

2:o) vid *punkten 12* (Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och fröken *Karlsson*, vilka ansett att det avsnitt i utskottets yttrande, som bör-

jar på s. 22 med »Vidkommande den» och slutar på s. 23 med »minskad medelsanvisning», bort ha följande lydelse:

»Vidkommande de i motionerna berörda frågorna kan utskottet i princip ansluta sig till vad däri anförts. Då emellertid en eventuell omorganisation och därav föranledda besparingar knappast kan genomföras före ingången av budgetåret 1958/59 är utskottet icke berett tillstyrka minskad medelsanvisning i enlighet med motionärernas förslag.

Utskottet vill emellertid erinra om att den av departementschefen förutskickade utredningen om organisationen av den vid statens bakteriologiska laboratorium bedrivna preparattillverkningen m. m. numera kommit till stånd. Såväl behovet av konkurrens som den främst ur totalförsvarets synpunkt önskvärda spridningen av tillverkningen får enligt utskottets mening anses tala för att verksamheten inte koncentreras mer än nödvändigt till laboratoriet. Då det för laboratoriets framtida verksamhet är angeläget att få dessa problem lösta, innan laboratoriets framtida organisation fastställs, finner utskottet önskvärt, att utredningen arbetar så snabbt, att riksdagen får taga ställning härtill redan år 1959 för bedömning av den inverkan en omläggning kan ha i anslagshänseende. I avvaktan härpå vill utskottet icke föreslå någon riksdagens åtgärd i anledning av vad i motionerna anförts. Emellertid understryker utskottet, att utskottet kan tillstyrka överförande av tjänster till ordinarie och extra ordinarie stat endast i den mån en anpassning av personalen till ett annat läge icke därigenom försvåras.»

3:o vid *punkten 30* (Statens sinnessjukhus: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Axel Johannes Andersson, Jacobsson, Ståhl, Gustafsson* i Skellefteå, *Helén* och fröken *Liljedahl*, vilka ansett att utskottet bort föreslå ytterligare personalförstärkning och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 47, som börjar med »Vid årets» och slutar med »sålunda motionerna», bort ha följande lydelse:

»Vid årets riksdag har i motionerna I:246 och II:296 föreslagits ytterligare 89 tjänster utöver vad departementschefen nu förordat, motsvarande en kostnadsökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med cirka 900 000 kronor. Utskottet kan i allt väsentligt ansluta sig till vad motionärerna anför om behovet av ytterligare personal och anser därför att förevarande anslag bör uppräknas utöver vad departementschefen förordat. Med hänsyn till kravet på begränsning av statsutgifterna är utskottet dock icke berett tillstyrka motionsyrkandet i vidare mån än att utskottet föreslår riksdagen besluta, att under anslaget beräknas ett belopp av 700 000 kronor för anställande av icke ordinarie personal.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 246 och II: 296

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1958 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	63 810 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	622 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	57 925 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 843 000

Summa kronor 141 200 000;

c) till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 141 200 000 kronor.»

4:o) vid *punkten 31* (Statens sinnessjukhus: Omkostnader) av herrar Ohlon, Axel Johannes Andersson, Jacobsson, Ståhl, Gustafsson i Skellefteå, Helén och fröken Liljedahl, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionen II:390 om ökad inventarieanskaffning och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 50, som börjar med »Vidkommande yrkandet» och slutar med »motionen II:390», bort ha följande lydelse:

»Vidkommande yrkandet i motionen II:390 vill utskottet erinra om att utskottet i sitt föregående år avgivna utlåtande i ämnet framhållit, att en upprustning av maskin- och inventariebeståndet utgör en förutsättning för att sinnessjukvården skall erhålla en med kroppssjukhusen likvärdig koststandard. Departementschefens nu förevarande förslag innebär en uppräknig av inventarieposten med 150 000 kronor mot av medicinalstyrelsen begärda 975 000 kronor. Starka skäl talar enligt utskottets mening för en ytterligare uppräknig av delposten till inventarier utöver vad i propositionen förordats. Utskottet tillstyrker därför sagda motionsyrkande om en i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 500 000 kronor ökad medelsanvisning.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II:390 till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 53 080 000 kronor.»